YAZICIOĞLU MEHMED

MUHAMMEDİYE

"Kitab-ı Muhammediyye"

Dr. ÂMİL ÇELEBİOĞLU

2. cilt

Tercüman 1001 TEMEL ESER

Tercüman
1001 TEMEL ESER
56

Yazan:
Yazıcıoğlu MEHMED

Baskıya Hazırlayan:
Dr. Amil ÇELEBİOĞLU

MUHAMMEDİYE

cilt 2

Tercüman gazetesinde hazırlanan bu eser Kervan Kitapçılık A. Ş. ofset tesislerinde basılmıştır
Resimkopya: Remaver

1001 Temel Eser'i iftiharla sunuyoruz

Tarihimize mânâ, millî benliğimize güç katan kütüphaneler dolusu birbirinden seçme eserlere sahip bulunuyoruz. Edebiyat, tarih, sosyoloji, felsefe, folklor gibi millî ruhu geliştiren, ona yön veren konularda "Gerçek eserler" elimizin altındadır. Ne var ki, elimizin altındaki bu eserlerden çoğunlukla istifade edemeyiz. Çünkü devirler değişmelere yol açmış, dil değişmiş, yazı değişmiştir.

Gözden ve gönülden uzak kalmış unutulmaya yüz tutmuş -**Ama değerinden hiçbir şey kaybetmemiş, çoğunluğu daha da önem kazanmış**- binlerce cilt eser, bir süre daha el atılmazsa, tarihin derinliklerinde kaybolup gideceklerdir. Çünkü onları derleyip - toparlayacak ve günümüzün türkçesi ile baskıya hazırlayacak değerdeki kalemler, gün geçtikçe azalmaktadır.

Bin yıllık tarihimizin içinden süzülüp gelen ve bizi biz yapan, kültürümüzde "Köşetaşı" vazifesi gören bu eserleri, tozlu raflardan kurtarıp, nesillere ulaştırmayı plânladık.

Sevinçle karşılayıp, ümitle alkışladığımız "**1000 Temel Eser**" serisi, Millî Eğitim Bakanlığınca durdurulunca, bugüne kadar yayınlanan 66 esere yüzlerce ek yapmayı düşündük ve "**Tercüman 1001 Temel Eser**" dizisini yayınlamaya karar verdik. "**1000 Temel Eser**" serisini hazırlayan çok değerli bilginler heyetini, yeni üyelerle genişlettik. Ayrıca 200 ilim adamımızdan yardım vaadi aldık. Tercüman'ın yayın hayatındaki geniş imkânlarını 1001 Temel Eser için daha da güçlendirdik. Artık karşınıza gururla, cesaretle çıkmamız, eserlerimizi gözlere ve gönüllere sergilememiz zamanı gelmiş bulunuyor. Millî değer ve mânâda her kitap ve her yazar bu serimizde yerini bulacak, hiç bir art düşünce ile değerli değersiz, değersiz de değerli gibi ortaya konmayacaktır. Çünkü esas gaye bin yıllık tarihimizin temelini, mayasını gözler

önüne sermek, onları lâyık oldukları yere oturtmaktır.

Bu bakımdan 1001 Temel Eser'den maddî hiç bir kâr beklemiyoruz. Kârımız sadece gurur, iftihar, hizmet zevki olacaktır.

KEMAL ILICAK

Tercüman Gazetesi Sahibi

Onun-dârında kondu Fahr-i Âlem
Ona oldu nazar vallâhu a'lem

Var idi gözsüz onun bir anası
Yakın ermiş idi onun fenâsı

İşitti geldiğini Mustafâ'nın
İçi dışı safâlar doldu onun

Katına geldi yer öptü oturdu
Bu sözü ağlayıp dile getirdi

Ki ben n'olaydı ol kadre ereydim
Mübârek yüzünü gözle göreydim

Pes onun sildi iki gözünü ol
Açıldı gördü görklü yüzünü ol

Gelip öptü elini dedi ey şâh
Ki gördüm yüzünü elhamdü'lillâh

İşittiler bu i'câzı çü dilden
Bu kez halk âşık oldu cân u dilden

Niçin sevmeyeler ol arı cânı
Çün onunçün yarattı Hak cihânı

Husûsâ gurbete yüz tuttu gitti
Çıkıp hubbü'l-vatandan hicret etti

Ki kanı Mekke şehri kanı Yesrib
Egerçi birdi ona şark u magrib

Velî arz-ı Tihâme eltâf idi
Çü Ka'be anda idi eşref idi

Ki hattâ çıkar idi Mekke'den ol
Dedi yâ Mekke gittim gerçi ben yol

Velî çıkarmasa ehlin beni hiç
Koyup gider degildim ben seni hiç

Ki sensin hayr-ı arzu'llâh dedi
Seni artık sever Allâh dedi

Bulara geldi pes ol nûr-ı kevneyn
Çıkıpken göklere tâ Ka'be kavseyn

Cihânın cânı canın cânı geldi
Kamu dertlilerin dermânı geldi

Şerâyi' cevherinin kanı geldi
Hakaayık şehrinin sultânı geldi

Gelir tefsîr içinde bir rivâyet
Sen onu cân içinde kıl dirâyet

Medîne ehli çün bildiler onu
Ki geldi bunlara sâhib-Mesânî

Okurlardı bular İncîl ü Tevrât
Bulurlardı sıfâtın anda bizzât

Şu âlimler var idi anda hâzır
Ki cümle ilme olmuşlardı nâzır

Yoğ idi bunlara kimse muâsır
Mühendislerdi hey'ette mubâsır

Husûsa sözleri şi'r ü sanâyi'
Mecâz u istiârât u bedâyi'

Belâgatta kelâma sihr ederler
Fesâhatta makaama dür dökerler

Müdekkikler nazarda kıl yararlar
Kemâl-i ilm ile insân ararlar

Bu kez çünkim ayâna geldi ahbâr
Pes onu görmeye geldiler ahyâr

Teemmül edeler tâ hilmin onun
Taakkul eyleyeler ilmin onun

Kemâlini görüp münkaad olalar
Vekaadette dahi nakkaad olalar

KASÎDE-İ HIDRİYYETİ'N-NEBÎ (A.S.)

(Hz. Peygambere övgü)

Elâ ey server-i mahbûb mine'l-eyni ile'l-ayni
Güzel yüzüni arz eyle götür yüzden hicâbeyni

Yüzün benven Mesânîdir yerâhu men yerânîdir
Velîkin len terânîdir tahayyertü bi-hâteyni

Sözündür hikmet-i îman yüzündür rahmet-i Rahman
Özündür derdlere derman devâ kıl bi'l-gıyâseyni

Çü sensin es'ad-ı evlâ çü sensin maksad-ı a'lâ
Çü sensin mersad-ı eclâ içimde yak sirâceyni

Pidâ levlâk le'amruk tâc kamu şâhlar sana muhtac
Benim kapında yalın aç aç üstüme cenâheyni

Eyâ gönül çü rehber ol kamu halka peygember ol
Çü sırru'llâh-ı ekber ol sözüne tut sımâheyni

Ki tâ gözler göre onun sarâyından tecellîsin
Kılam cânı nisâr ona sürem dergâha haddeyni

Niyâz içre kapısında yüzüm toprağa komuştum
Seherde bir nidâ etti ki yâ hâzâ bi-hâzeyni

Ki her kim azm ede bize gerek kim dünyeden beze
Yana aşk oduna sıza bi-nârin beyne nûreyni

Hevâlardan ola çün vâz hevâmızda ede pervâz
Hüviyyetten gele âvâz ki gör Hak'tan mecâzeyni

Figân ettim ki yâ mahbûb celâlin eşiğinde ben
Esîrem hor u sergerdan garîbem yok mu ünseyni

Görürsün gözlerim yaşın akar tâ kim göre yüzün
Gönül can aşkın odunda oluptur ke'l-ferâşeyni

Garîbem âlem-i kevnden eriştim kapına fazl et
Götür yüzden hicâbı kim bulam ondan halâseyni

Tecellî kıl visâlinden ki yanmışım hayâlinden
Hayâtıma hayât oldur ki senden ere feyzeyni

Pes andan doğdu şems-i zât gönülden inkişâf etti
Vücûdum külli mahv oldu çün etti inbişâteyni

Eser kalmadı hiç benden hemîn bir âlemi toprak
Hitâb etti bu kez mahbûb turâba bi'l-lihâzeyni

Ki yâ hâzâ şu kim bizi görem derse bu âlemde
Tahayyürde kalır cânı edemez ittilâayni

Kapımızda zelîl ol dur huzû' et elleri bağlı
Ki tâ kim aynımız sana ayân ola bilâ-ayni

Çü yâr ettin bizi yâre nazar kılma pes agyâre
Gözükme dâre deyyâre dilersen inkişâfeyni

Rızâmız iste gel gir sen otur vahdet sarâyında
Ki tâ vuslat şarâbından sunavuz biz revâkayni

Ki zîrâ kimse kim bizden devâ isterse derdine
Devâlar idevüz ona ki görmeye helâkeyni

Visâlimiz zülâlinden içe geçe hayâlinden
Cemâlimiz kemâlinden ere ona visâleyni

Sakaanî şerbeten ahyâ fu'âdî sümme ahyânî (*)
Ki tâ ben Hızr olam câmım bi-aynin beyne lâ-meyni

Pes aldım meşreb-i sâfî şarâb-ı Selsebîl'inden
Getirdim bir zülâli kim içen terk ede kevneyni

Bu Kevserden kim içerse bakaa-i lem-yezel buldu
Vücûdun eyledi tâhir bidâdin beyne vâ veyni

Tecellî zâtuhu Hakkan ala men ya'budu hakkan (**)
Yuhibbu'l-Hakka tahkîkan fehâşâ ân ilâheyni

Çü geldi seyyidü'l-ebrâr serâ min sırrıhi'l-esrâr
Çü doğdu menbaü'l-envâr tecellâ bi'l-celâ'eyni

Ki tâ Hak bîn nazar bâyed Muhammedrâ ki der bâyed
Hayâte'l-külli bâz âyed bi-hâ'in beyne yâ eyni

Çü sensin rahmet-i Rahman çü sensin subhat-i Subhan
Yazıc'oğluna yaz ihsan onu kurtar mine'l-eyni

İSLÂM-I ABDULLÂH BİN SELÂM (R.A.)

(Abdullâh b. Selâm'ın müslüman oluşu)

Var idi bir yehûdî kâmil üstâd
Ki Abdullâh idi İbni Selâm ad

(*) *«Sevgili beni visâl şerbetiyle suvarıp kalbimi, bütün azamı, kuvvetlerimi ihyâ eyledi ki, tâ ben bu âb-ı hayatı içerek hızır olayım. Kalbim la'le benzer aşk bâdesiyle dolu bir kadeh gibi ola.»*

(**) *Hakka ibâdet edene zâtı hak olarak tecelli etti. O tahkiken hakkı seviyor, iki ilâhdan münezzehtir.*

Bulardan ilm içinde a'lem idi
Hasebde ve nesebde ekrem idi

İşitti geldiğini durdu fi'l-hâl
Onu görmeklik için etti ikbâl

Nazar kıldı göricek bildi onu
Ki budur ol nebî sâhib-Mesânî

Ki âlem muntazırdır gelmesine
Cihân engine sâye salmasına

Katına geldi ol işitgil onu
Dedi var üç suâlüm bilgil onu

Kim ancak enbiyâ bilir cevâbın
Eger sen hak nebîsen ver cevâbın

Biri budur nedir evvel nişânı
Kıyâmet gününün eyle beyânı

İkincisi nedir evvel taâmı
Ki cennet ehli yerler hass ü âmı

Üçüncüsü nedendir ekser oğlan
Ataya ya anaya benzer oğlan

Çün işitti onu ol sırr-ı tebcîl
Dedi şimdi buları dedi Cibrîl

Cevâb verdi budur evvel alâmet
Şu vaktin kim yakın ola kıyâmet

(*) *Hakl görücü nazar gerektir ki Muhammed A.S. bula, bile ve anlaya ve hakikat üzere nazar eyleye. Onu bilenin bütün azasına bâkî hayat erişip iki (y) arasındaki (Ha) (Yahyâ) yani Hızır gibi olur.*

Bir od çıkar sürer halkı tamamî
Ki şarktan garba cümle hass ü âmı

Dahi cennette kim evvel yiniser
Balık bağrı durur kim ol iniser

Dahi oğlan ki benzer atasına
Veyâ benzer nedendir anasına

Eger erkek suyu olursa sâbık
Atasına olur oğlan mutâbık

Ve ger sâbık olursa dişi suyu
Anasına çeker şekli ve huyu

Çü Abdullâh işitti bu hitâbı
Ki dendi hep sualine cevâbı

Getirdi anda îman ettik tasdîk
Dedi sensin resûlu'llâh-ı tahkîk

Çü şübhem kalmadı aslâ hakîkat
Şerîat yoluna tuttum tarîkat

Bu ma'nîde demiştir Sa'd-i Vakkaas
Dürerde cevherî deryâda gavvâs

Dedi hiç görmedim ol sırr-ı Subhan
Ki cennet ehlidir diye bu insan

Velîkin dedi Abdullâh için ol
Ki cennet ehlidir hazrette makbûl

Çü halk işittiler işbu kelâmı
Ki müslim eyledi İbni Selâm'ı

Muhakkak bildi cümle ehl-i edyân
Ki vermiştir ona hak dîni deyyân

Husûsâ mu'cizâtı Şems-i ezhar
Husûsâ beyyinâtı nûr-ı ezher

Husûsâ mahzen-i esrâr-ı hâlât
Husûsâ ma'den-i küll-i kemâlât

Husûsâ âlem ü evzah delâlât
Husûsâ eblag u efsah makaalât

Mübüvvet tâcına bürhân olan ol
Risâlet tahtına sultân olan ol

Çün oldur kâyinâta mahz-ı rahmet
Niçin olmayalar pes ona ümmet

Niçin ona tetebbu' etmeyeler
Niçin gittiği yolca gitmeyeler

Niçin ilmin kemâlin tutmayalar
Şular kim tutmayalar uymayalar

Şular kim uymayalar bilmeyeler
Şular kim bilmeyeler bulmayalar

Arab uydu pes evvel tuttu meydan
Buların oldu pes dîvân u lîvân

Arabdır zîra cümle halka sâdât
Arabdır menba'-ı fazl-siyâdât

Arabdan yig eger millet olaydı
Resûlu'llâh o milletten geleydi

O dilce ine idi halka Furkaan
O dilce okunaydı ilm ü Kur'ân

Arab çün bildi buldu oldu ashab
Onunçün oldular erbâb-ı elbâb

Ki tâ haddâ dedi ol Hayrü'l-ahyâr
Uhud dağı kadar halk etse îsâr

Bular kırk dirhem etse efdal ola
Pes öyle olsa ashâb ekmel ola

Arab çün mısr-ı islâma muallâ bağladı eyvân
Pes andan kasr-ı ahkâma mücellâ eyledi lîvân

İşitti cümle-i âfâk ki geldi menba'-ı ahlâk
Be-külli oldular müştâk kamu terk eyledi evtân

Ömer pes Mekke'den bindi Medîne şehrine indi
Ona pervâz edip kondu yigirmi şahs ile fürsân

Derildiler ulu'l-elbâb kamu haşr oldular fi'l-bâb
Erişti yer yerin ashâb dolup imkân-ı kân erkân

Geri yüz tuttu emru'llâh geri feth etti nasru'llâh
Geri berk urdu nûru'llâh ki geldi rahmet-i Rahman

Buyurdu yâ Alî pes var eriş tiz Mekke'ye devvâr
Çü sensin mazhar-ı envâr çü sensin mecma'-ı furkan

Gele tâ Âyişe Kübrâ bile hem Fâtıma Zehrâ
Erişmez hikmete ârâ girişmez kudrete tibyân

Çü geldi Mekke dârına karar etti medârına
Haber erdi diyârına işitti zümre-i tugyân

Pes ittiler ona bühtân Muhammed'de koduk himyân
Alî dedi gerek bühtân bi-kadr-i tâkati'l-imkân

Derildi dört münâfıklar dalâlette muvâfıklar
Hızâyette murâfıklar gavâyette bular akran

Alî dedi sorun bir bir ki bir bir ettiler takrîr
Dediler pes edin ta'bîr ne rengedir bilin himyân

Bular bir bir gelip gitti şehâdetde hilâf etti
Ki her şahs bir yüzü tuttu dediler dördü dört elvân

Muhâlif düştü çün akvâl kamu redd oldular fi'l-hâl
Alî pes eyledi ikbâl kim ihsân eyleye mihsân

Gece gönderdiler bir kul kim onu eyleye maktûl
Alî bildi ki geldi ol kesip başını döktü kan

İletti başını derhâl kodu kapıda dedi al
Çü gördüler budur ahvâl elin çekti kamu fettân

Alıp Âyişeyi gitti mahaffe üzre berk etti
Hem öyle Fâtıma etti pes etti Mekke'den hicrân

Bu işi çünki gördüler pes esnâma yügürdüler
Şeyâtîn anda gördüler sanemden saçtılar nîrân

Dediler erişin tâ'cîl edin onun işini ta'tîl
Bu işte eylemen ta'lîl sanemden söyledi şeytân

Erişti der-peyinden tiz tamâmet üç yüz er hûn-rîz
İşit nice eder ta'zîz onu ol Kaadir ü Mennân

Çü gördü girdi meydâne tepindi kalba merdâne
Tamam ellisini kana yudu kırdı olup meydan

Kalanı Mekke'ye kaçtı Alî yüz suyile göçtü
Medîne şehrine geçti zehî lûtf eyledi sultan

Resûlu'llâh çü görd'anı sevindi şâd olup cânı
Ne kıldı ol kerem kânı ne etti ona gör ihsan

Ona tahsîn edip şâbâş edindi onu pes kardaş
K'ola Hak yoluna yoldaş ola tâ ekrem-i insan

Muhâcirlerle ensarı karındaş etti bunları
Edeler dîne tâ yârî riâyet eyleyip îman

Ömer'le pes Ebû Bekr'i getirdi bu iki sadrı
Karındaş etti tâ kadri bularin ola âlî-şân

SEBEBÜ'L-EZÂN

(Ezanın sebebi)

Çü kuvvet tuttu şer' islâm açıldı âleme a'lâm
Namâza istedi i'lâm ki nice edeler bürhân

Kimi der çan çalın nâkuus kimi der karne-i câmûs
Dediler kim gerek nâmus çü nesh oldu kamu edyân

Resûlu'llâh işitd'anı pes oldu muntazır cânı
Kim ere vahy-i Rabbânî nedir diye ona Kur'ân

Erişti meclise nâgâh ki Zeyd'in oğlu Abdullâh
Dedi ben görmüşüm vallâh ki beyne'n-nevm-i
ve'l-yekzân

Ki gökten bir melek indi inüben hâyıta kondu
Yüzünü kıbleye döndü ki tekbîr eyledi i'lân

Dedi pes dört kez ol Allâhu Ekber
Ezânın dedi elfâzın mükerrer

Birazcık durdu geri okudu ol
İki kez sonra kad kaamet dedi ol

Ömer dedi ki gördüm ben de el-hak
Onun hakkı ki ba's etti seni Hak

Nebî pes Cebrayil'e sordu onu
Ki kim okuya mescidde ezânı

Dedi Cebrâyil işit yâ Muhammed
Ezânı okusun şol abd-i esved

Kim onun savtı a'lâdır muhakkak
Müe'zzinlerden onu yig sever Hak

Firiştehler onu meşhûd ederler
Ki lâyıktır ezânı onu derler

Bilâl'e pes ezânı kıldı i'lâm
Ki tâ ede terakkî rükn-i islâm

Buyurdu mescidin sathına çıktı
Ezân okudu kim canları yaktı

Ezân-ı zuhr idi kim ön verildi
Salât- hams için gülbâng uruldu

İşitti çün onu ehl-i şakaavet
Bu bid'attır diyip etti adâvet

Heman dem vahy-i Subhânî erişti
Heman dem lûtf-ı Rabbânî erişti

«— Ben gerçek müslümanlardanım— deyip sâlih amel işleyerek Allâh'a (ibâdete) çağıran kimseden daha güzel sözlü kim var?» (*)

Bu âyet geldi Allâh'tan resûle
Ki kimin sözü ondan ahsen ola

Kim Allâh'a kulunu da'vet ede
Amel kıla ve doğru yola gide

Dedi Keşşâf bu âyetde bil onun
Delil vardır sübûtuna ezânın

(*) Fussilet Sûresi, 33. âyet.

Mücerred düş ile bilinmedi ol
Delîl-i nass ile hem oldu medlûl

TAHVÎLÜ'L-KIBLE

(Kıblenin değiştirilmesi)

Medîne'ye çü teşrîf etti Ahmed
Ki halka Hakk'ı ta'rîf etti Ahmed

Edindi kıble Beytü'l-Makdis'i ol
On altı ay ibâdette tutup yol

Ki te'lîf ede tâ kalbin yehûdun
Arıda sâfiden kalbin yehûdun

Velî derdi aceb ikbâl-i Ka'be
Ne vaktin ola istikbâl-i Ka'be

Meğer günlerde bir gün geldi Cibrîl
Dedi kim şöyledir yâ Cebrayil bil

Ki gönlüm onu ister kim n'olaydı
Kim Allâhu Taâlâ vahy edeydi

Seninle bana Kur'ân göndereydi
Yehûdun kıblesinden döndereydi

Onunçün gönlü cânı istediydi
Ki Ka'be enbiyânın kıblesiydi

Husûsâ onu İbrâhîm yapıptı
Hak'ın emriyle kıble edinipti

Arab hem Ka'be'ye ikbâl ederdi
Kabâyil ona istikbâl ederdi

Bu sözü çünki Cebrâîl işitti
Cevâbın döndü ona öyle dedi

Ki ben de bir kulam bil yâ Muhammed
Onu Hak'tan taleb kıl yâ Muhammed

Nazar çoğ eder oldu pes semâya
Ki tâ vahy ine Hak'tan Hak-nümâ'ya

Pes andan vahy-i Hakkaanî getirdi
Pes andan hükm-i sultânî getirdi

«(Ey Resûlüm, vahyin gelmesi için yüzünün göğe doğru aranıp durduğunu görüyoruz. Bunun için sen' râzı olacağın bir kıbleye çevireceğiz..» (*)

Ki yüzün bize tutduğun görerüz
Seni bir kıbleye pes döndererüz

Kim ona olasın râzî gönülden
Çıka ol kıble-i mâzî gönülden

Fevelli vecheke pes geldi Kur'ân
Ki kıble Ka'be ola geldi fermân

Dahi her kanda kim hâzır olasız
Gerek kim Ka'be-i kıble kılasız

Bu âyet indiğinde Mustafâ'ya
Risâlet ma'deni kân-i vefâya

Namâz içinde idi erdi nâgâh
Kim öyle vakti idi oldu âgâh

(*) Bakara Sûresi, 144. âyet.

İki re'kat namâzı kılmış idi
İkisi dahi bâkî kalmış idi

Benî Seleme derler mescidinde
İmâmet eylemiş idi içinde

İki ay ön idi Bedre gazâdan
Receb ayında emr erdi Hudâ'dan

Pes etti Ka'be'ye ol istidâret
Kamu ashâb bile etti idâret

FASLÜN Fİ'L-MU'CİZÂT

(mucizeler)

Çü Hakk emr etti dön dedi ki Kuds'ten Ka'be'ye onu
Ne Ka'be belki kevneyden çekiptir cezbeye onu

Velî ger rûh-ı a'zamdı getirdi kubbe-i cisme
Egerçi sırr-ı ekberdi geçirdi cübbeye onu

Çün oldur nûr-ı lâhûti nider bu resm-i nasûtu
Çün olmuştur harâm ona ki dârü'l-mülk-i Rabbânî

Ki zîrâ vâcid ü mevcûd edinmiştir onu kıble
Ona ikbâl eder evvel kamu fevkaani tahtânî

Çü Haktır zâhir ü bâtın budur pes mazhar-ı evvel
Çü Hak'tır evvel ü âhir budur pes maksad-ı sânî

Cemâlin görmeğe ol zât edinmiştir onu mir'ât
Onunçün feyz-i akdesten yarattı aklını cânı

Buna da âlem-i kevni yarattı kıldı âyîne
O yüzde gözüken bu yüz bu yüzde vech-i Subhânî

Yarattı Âdem'i dedi nefahtü fîhi min rûhî *
Velî gaybe halîfe bu şehâdet mülkinin hânı

Ki zîrâ bir sadefti ol kim ondan çıka bu cevher
Ne cevher cevher-i evvel ne evvel ferd-i Yezdânî

Getirdi rûhunu gaybden şehâdetten dahi cismin
Ki zâhir ola bâtından bu cem'iyyette îzânî

Pes idrâk etti gayb ile nedir bâtın onu bildi
Şehâdetle nedir bildi bu zâhir mülkte seyrânî

Çü kendi Zü'l-Celâl idi bıraktı heybetin buna
Çü kendi Zü'l-Cemâl idi pes ünsün kıldı erzânî

Mukaddes pâdişâh idi hicâbı nûr-ı a'zamdı
Eger keşf etsedi onu yakaydı halkı insanî

Sıfâtın cümle feyz etti heman kıldı vücûb-ı zât
Velî çün kıldıdı mir'ât yüzüne bu yüce şânı

Bilirsin gözgüde bir zât egerçi gösterir sûret
Velîkin gözgü yâ sûret ne bilsin adı ve sanı

Bilen kendüzini oldur ki gözgüye nazar eder (**)
Feleyse ya'lemu ma'llâhu illâllâhu feyzânî

Kemâl-i kudretin gör kim bu mir'ata nazar kıldı
Ki her kim gördü bu hânı göre lâ-şekk o sultânı

Onu cümle avâlimde halîfe kodu kendüye
Kemâlin eyledi izhâr bu yüzden cümle hattânı

(*) Ona rûhumdan üfürdüm.» Hicr Sûresi.
(**) Allâh'ın ne olduğunu, ihsân sahibi olan Allah'tan başkası bilmez.

Onunçün şol ki âriftir Muhammed kim durur bildi
Onunçün şol ki kâmildir ona etmiştir iz'ânı

Pes onu âlem-i mülke risâlet verdi gönderdi
Onunla eyledi mümtâz ki kâfir müslim olganını

Husûsâ mu'cizât ile mü'eyyed eyledi tâ kim
Bile hak onu peygamber kimin var ise irfânı

Onu çok mu'cizât ile mükerrem eyledi illâ
Cemî'i mu'cizâtından muaazzam kıldı Furkaan'ı

Ki zîrâ mu'cizâtı Hakk ikiye munkasım kıldı
Biri hissiyyedir onun biri akliyye imkânı

Şu kim hissiyyedir verdi cemîi enbiyâya Hak
Kim isbât edeler Hakk'ı onunla halka aklânî

Şu kim akliyyedir onu Habîbine ediptir has
Ki zîrâ âlemü'l-halktır biliptir ilm-i Rahmân'ı

Husûsâ ümmeti onun kamu ümmetten eşreftir
Ki zîrâ cümle kâmildir bilirler kasd-ı Mennân'ı

Maârif gülsitânında sunarlar bâde-i Tesnîm
Hakaayık Selsebîl'inden içerler Âb-ı hayvânı

Onunçün şir'atin a'lâ ediptir hep şerâyi'den
Onunçün huccetin garr'a ediptir virdi bürhânı

Onunçün ümmet efdaldir Muhammed halktan efdaldir
Onunçün ögdü Kur'an'da edip dillerde i'lânı

Onunçün cümle mevcûdât sever bu ümmeti şâha
Onunçün dünyeden yigdir en ednâ cimri uryânı

Mu'cizâtına onun yoktur hesâb
Kendi ayn-ı mu'cize sâhib-Kitâb

Madde-i âlem ona münkaad idi
Mu'cizâtından murâd irşâd idi

Mu'cizâtından birisi bu kim ay
İki pâre oldu sankim iki yay

Nakl eder Kaadî İyâz ender-Şifâ
Ümmü Seleme evinde Mustafâ

Gün dahi varmış inip batmış idi
Gün dahi varmış inip batmış idi

Çün güneş dolandı açtı gözünü
Pes Alî'den yana tuttu yüzünü

Dedi kıldın mı namâzı yâ Alî
Dedi kılmadım edeb kıldım velî

Gördü gün batmış cihân olmuş habeş
Dog dedi doğdu gerü derhâl güneş

Tâ Alî kıldı namâzını tamam
Vardı dolandı geri gün ey hümâm

Hem geri Kaadî İyâz nakl eyledi
Kim Şifâ'sında bu sözü söyledi

Geldi bir a'rabî dedi yâ resûl
Var idi bir kızcağızım öldü ol

Ger kızım dirgüresin onu bulam
Pes elinde ben dahi mü'min olam

Vardı kızın kabrine ashâb ile
Atası ve anası kızın bile

Dedi yâ kız diril emru'ilâh ile
Tâ seni atan göre mü'min ola

Geldi âvâz pes kabirden söyledi
Kim ulaştı cânım Allâh'a dedi

Yâ resûlu'llâh dilerlerse necât
Mü'min olsunlar bulalar tayyibât

Geldi tefsîr içre bir nakl-i sahîh
Vârid oldu sıdkına nass-ı sarîh

Çün Medîne şehrine etti karâr
Doldu nasr u izz ile şehr ü diyâr

Adı Yesrib'di onun Tâbe kodu
Ya'ni fâsid idi Taybe okudu

Her taraftan geldi ashab-ı kibâr
Pes hücum eyledi ahzâb-ı şirâr

Meşveret kıldı pes ashâb ile ol
Kim ne tedbîr ede ahzâb ile ol

Dedi Selman bunda ne kızmak gerek
Şehre bir hendek kesip kazmak gerek

Hendeği kazmağa oldular tutaş
Çıktı nâgâh bir katı ak ulu taş

Gördü ol taşta nebî bu hâleti
Aldı Selman'ın elinden âleti

Urdu taşı sıdı ondan çıktı berk
Şöyle kim şehr oldu düpdüz nûra gark

Gördü nûru Hakk'a tekbîr eyledi
Bile ashab sıdka tekbîr eyledi

Üç kez urdu taş üç kez oldu nûr
Dediler Allâhu Ekber doldu nûr

Geldi Selman yâ Resûla'llâh dedi
Atam anam yoluna olsun fidi

Nesne gördüm görmemiştim onu hîç
Ömrümün içinde işbu şânı hîç

Sordu ashâbına kim hiç siz dahi
Dediler kim öyle gördük biz dahi

Dedi evvel def'a çünkim çıktı nûr
Gördüm anda hem medâyin hem kusûr

Ol medâyin cümle Kisrâ'nın idi
Hîre'deydi ol kusûr onun idi

Anda ol kasr u medâyin sûreti
İtler azusu gibidi hey'eti

Dedi Cebrâil ki hükmün iriser
Ümmetin ol ile feth irgüriser

Çün ikinci kerre urdum taşı ben
Gördüm ol nûr içre içi dışı ben

Rûm elinin kasrı hep oldu ayân
Cümlesi kızıl idi belki beyân

İtler azusu gibiydi hep saray
Ya'ni yüce kasr idi agleb saray

Dedi Cebrâil ki hem bu illeri
Ümmetin feth idiserdir serseri

Çün üçüncü darbı kıldım çıktı berk
Şöyle kim yer yüzü oldu nûra gark

Görmişem San'a kusûrun anda hem
İtler azusuna benzerdi behem

Dedi Cebrâil ki hem San'a yerin
Ümmetin feth idiserdir yer yerin

Gördü çünkim bu işârâtı kim erdi Mustafâ
Pes dedi edin beşârâtı buyurdu Mustafâ

İşitip onu kamu ashab ferah-nâk oldular
Dediler el-hamdü'lillâh mev'id-i sıdk-ı safâ

Nasra va'de eyledi hasr olmuş iken bize Hak
Çünki va'de eyledi lâ-şekk eder ahde vefâ

Nice etmeye vefâ çün sâdıku'l-kavl eyledi
Kevkeb-i burc-ı belâgat kubbe-i mâh-ı rızâ

İşitip dedi münâfıklar acebdir işbu iş
Kim Muhammed va'de-i bâtıl kılar ister bekaa

Tâ haber verir ki gördüm ben medâyin hem kusûr
Ümmetim feth idiser der· âlemi edip gazâ

Şimdi kendi korkusundan dürüşüp hendek kazar
Kandağı Rûm u Medâyin kandağı arz u semâ

Geldi pes Kur'an buyurmuş Hak Taâlâ vahy edip
Bildirip ehl-i nifâkın hâlini edip edâ

«O vakit münâfıklarla kalblerinde bir maraz (şüphe) olanları: — Allâh ve Resûlü bize aldatmadan başka bir va'd etmemiş — diyorlardı.» *

Geldi hem Kur'ân kulil'lâhümme dedi emr edip
Mâlikü'l-mülksün ki tü'ti'l-mülke digil menteşâ

(*) Ahzab Sûresi, 12. âyet.

«Resûlüm şöyle de: — Ey mülkün sâhibi Allâh'ım! Sen, dilediğine mülkü verirsin, dilediğinden de mülkü çeker alırsın..» (*)

Ya'ni kime diler isen mülkünü sensin veren
Kimden almak ister isen mülk senin sensin Hudâ

Kimi dilersen azîz edersin onu bî-nizâ
Kimi dilersen zelîl edersin onu bî-nevâ

Hayr u şer hükmündedir, her şey'e çün sensin Kadîr
Muktedirsin Kaadir ü Kayyûm u Hayy Zü'l-kibriyâ

Gündüzün saâtını artık kılıcak gecede
Gecenin saâtını eksik kılarsın fi'l-mesâ

Gecenin saâtını artuk kılıcak gündüzün
Gündüzün saâtını eksik kılarsın der-ziyâ

Kudretinle yaratırsın ölülerden diriler
Dirilerden hem ölüler yaratırsın bî-hatâ

Kime dilersen verirsin rızkın onun bî-hesâb
Zîra sensin Hâlik u Rezzâk u mutî pür-atâ

Geldik imdi hendeği kazmağa meşgul oldular
Çıktı onda bir katı yer çektiler külfet anâ

Pes mübârek karnına bağladı bir taşı resûl
Üç gün oldu kim taâm tatmadı ol hayrü'l-verâ

Gördü onu Câbir-i ensârî doldu gözü yaş
Geldi ehline dedi üç gündür açtır Murtazâ

(*) Âl-i Imran Sûreresi, 26. âyet.

Dedi ehli uşda bir sâ'arpa vardır bir koyun
Dedi Câbir arpayı un eyledim çün tûtiyâ

Hem koyunu pişirip hâzır müheyyâ eyledik
Geldim i'lâm eyledim çün bildi şâh-ı enbiyâ

Dedi pes yâ ehl-i hendek Câbir ırgürmüş taâm
Tiz gelin kim da'vet etti eyledi bize salâ

Câbir'e buyurdu kim tâ gelmeyince ben size
Aşı indirmen hamîre eylemen hîç ibtidâ

Geldi çün ashâb ile kondu oturdu menzile
Pes çıkardım ol hamîri gördü çün şemsü'd-duhâ

Tiz mübârek ağzının yarın tükürdi ona ol
Dedi aşı yere indirmen kim olsun ol gıdâ

Cümlesi aşı yediler doydular hamd ettiler
Anda bin ashâb ile gelmiş idi ol meh-likaa

Hem geri v'allâhi aş yerinde kaynardı tamâm
Hem geri etmek yerinde olmamıştı hîç fenâ

Çünki bu mu'ciz dahi oldu ayân hep gördüler
Bildiler k'anun imiş âlemde fazl ile ulâ

Biz geri bu kıssaya geldik ki hendek bitti çün
Geldi on beş bin arab kondu kuşattılar fezâ

Kim Kureyş idi Kinâne kavm-i Gıtfân'dı yehûd
Hem Kureyze hem Nudayr u cümlesi ehl-i hevâ

Çıktı pes andan resûl üç bin sahâbe tuttu saf
Tâ ki hasr oldu yigirmi yedi günde intihâ

Bes belâ arttı resûlu'llâh dururdu muntazır
Kim ne takdîr ede Allâh ne ere hükm-i kazâ

Nâgehân bir gece esti bir sabâ yeli katı
Târümâr eyledi çetr ü cübbe ve kubbe kabâ

Odların yele savurdu koydu başlarına su
Yüzlerine saçtı toprak esti çün bâd-ı sabâ

Şol kadar geldi melekler kim kuşattı askerî
Bin melekti geldi tekbîr eyledi Hakk'a senâ

Çünkim ahzâb sındı ma'lûm eyledi onu resûl
Gördüler ashâb onu neye erişti mâcerâ

Hamd edip Allâh'a çok şükr ettiler eltâfına
Kim resûlün kıldı i'zâz etti mansûrü'l-livâ

Geldi pes Kur'ân buların eyledi sözün beyân
Kim nice nasr eyledi müminlere ol reh-nümâ

«— Müminler, düşman birliklerini görünce — İşte, Allâh'ın ve Resûlünün bize va'd ettiği (zafer) budur. Allâh ve peygamberi doğru söylemiştir — dediler. (Müminlerin düşman birliklerini görmeleri) ancak onların îmanlarını ve teslimiyetlerini arttırdı.»

Gördüler bu mu'cizâtı dahi bildi cümle halk
Kim onunçün ya adılmış tâ ulâ tahte's-serâ

Hakk onu niçin n üe'yyed kılmaya i'zâz edip
Çünkim onunçün yarattı her ne kim var mâsivâ

Belkim onun hürmetine bî-nihâyet fazl edip
Göstere bize cinânında cemâlin müntehâ

(*) *Ahzab Sûresi, 22. âyet.*

Döndü hendekden resûl ashâb ile
İzz ü nasr u yümn ü feth-i bâb ile

Çünkim ahzâb sındı buldular felâh
Geldi Zeyneb evine kodu silâh

Durdu Zeyneb başını yurdu onun
Yudu nısfın nısfına erdi onun

Öyle vaktiydi kim erdi Cebrayil
Türlü evsâf ile girdi Cebrayil

Başına sarmış imâme ak latîf
İnce istebrak idi berrâk latîf

Bir at üstüne oluptu ol süvâr
K'adı kayzum idi kaddi şâh-vâr

Örtüsü dîbâc ile tarsî' idi
Hem kadîfe gâşiye taktî' idi

Gerçi kondurmazdı üstüne gubâr
Lîki konmuş idi atına gubâr
Atının tozun siler idi resûl
Halini bilmek diler idi resûl

Dedi ahzâbı kovardık geldim uş
Kim seni başın yürigen buldum uş

Oldu uşda şimdi kırkıncı sabâh
Kim meleklerle çıkarmadık silâh

Sen silâhı tiz soyunmuşsun revân
Hem gazâdan tiz doyunmuşsun revân

Hak taâlâ emr kıldı tururu
Yuma başın dedi bildir kancaru

Dedi emr etti Beni Kureyze'ye
Dinle kim n'itti Benî Kureyze'ye

Vardım anda kat'-ı esbâb eyledim
Sizin için feth-i ebvâb eyledim

Onları zelzâl içinde koymışam
Bâllerin belbâl içinde koymışam

Size onu Hak ganîmet eyledi
Pes resûlu'llâh azîmet eyledi

Sancağı verdi Alî'nin eline
Tanrı arslanı velînin eline

Dedi asrı her ki sözüm işide
Kılmasın illâ Benî Kureyze'de

Çıktılar çünkim Medîne dârını
Gördüler gökte gubâr âsârını

Bildiler kim Cebrayil'in askeri
Toz kopardılar havâda leşkeri

Uğradı ol yolda bir kavme nebî
Kim silâhını tamâm giymiş hepi

Dedi kim buyurdu bu işi size
Dediler emr eyledi Dihye bize

Ak katıra binmiş idi ol hümâm
Örtüsü dîbâc kadîfeydi tamâm

Dedi Cebrâil'di buyurmuştu ol
Dihye'nin sûretine girmişti ol

Yolda abdest aldı kondu kondular
Gördüler su yok resûle döndüler

Dediler kim yâ resûlu'llâh sebîl
Senden artık kimsede yoktur su bil

Pes eline aldı bardağını ol
Bardağına sokdu parmağını ol

Aktı parmaklar arasından sular
Çeşmeler gibi yerin yüzün sular

Câbir-i Ensârî aydur ey amû
İçtik abdest aldık ol sudan kamu

Dediler kim kaç kişi var idiniz
Ol seferde bile siz yâr idiniz

Dedi yüz bin olsayüz yeter idi
Lîki yüz on beş sahâbe var idi

Gördüler bu mu'cizâtı dahi halk
Kim ona erzânî kıldı onu Hak

Gerçi ederlerdi evvel i'timâd
Dahi muhkem oldu lîkin i'tikaad

Erdi bârî ol resûl-i Kirdgâr
Etti ol kavmi yigirm'beş gün hisâr

Aldı sonra kal'ayı cebr ile ol
Meşveret eder idi Cibrîl'e ol

Cümle düşvâr işler Allâh'a yesîr
Aldılar anda dokuz yüz var esîr

Döndüler geri gazâdan gânimîn
Âb-ı rûy ile ferâhnâk sâlimîn

Emr kıldı kazdılar hendek revân
Kestiler baş dökdüler andak revan

Mâli kısmet eyledi bir bir nasîb
İki atlıya yayaya bir nasîb

Hicrete beşincideydi bu gazâ
Âhir-i Zi'l-ka'dede işbu gazâ

Mu'cizâtına onun yoktur idâd içre hesâb
Ettiler ammâ sahâbe üç binini ihtisâb

Biz dahi bu cümleden bir nicesin arz eyledik
Tâ ki âşıklar temâşâ edeler açtık nikaab

Mu'cize her kim nebîdir sıdkına olur delîl
Şöyle kim gündüz yüzüne hüccet olur âfitâb

Mu'cize ger bir dahi olursa yeter sıdkına
Gösteriptir hod Muhammed mu'cizâtı bî-hesâb

Siyyemâ kim ceyyididir kâyinâtın ilm ile
Es'adıdır mümkinâtın hucceti fazl-ı hitâb

Sıdkına Kur'ân yeter kim Hak sözüdür şübhesiz
Zîra a'lâ-yı belâgatte denilmiştir kitâb

Şöyle kim cinn ü beşer mislinde âciz kaldılar
Tâ ki bildiler kelâmu'llâh imiş bî-irtiyâb

Pes onu Hak bildik amennâ ve saddaknâ dedik
Sözünü sıdk ile tasdîk eyledik bî-ızdırâb

Çün beyân ettik onun sıdkını isbât eyledik
Mu'cizâtın rûşen ettik size hem çün mâhitâb

Hem sözümüz ona ermişti kim etmiş idi gazâ
Pes gazasından dahi söyleyelim bir kaç lübâb

Zîra maksûdumuz oldur kim kemâlâtı onun
Erişe âlemlere keşf ede canlardan hicâb

FASLÜN Fİ L-GAZAVÂT
(Gazâlar)

Dinle imdi nice feth etti cihân ol resûl
Hüccet ile sonra seyf ile nice feth etti bâb

Nice izhâr etti dîni âleme i'lâm edip
Nice işrâk etti islâmı açıp yüzden sehâb

Kendüzi etti yigirmi beş gazâ küffâr ile
Elli altı kez çeri gönderdi ettiler harâb

Etmemiş idi kıtâl illâ dokuz yerde hemîn
Evveli Bedr idi kim kestiler anda çok rikaab

Hem ikincisi Uhud'du kim kıtâl etti katı
Sâlisinci Hendek idi etti anda iktisâb

Râbi'i Benî Kureyze Mustalak beşincisi
Sâdisinci Hayber idi k'eyledi ona zehâb

Sâbi'inci feth-i Mekke sekizincisi Huneyn
Kim sıdı küffârı anda bir avuç saçtı turâb

Dokuzuncu Tâif idi k'yledi anda gazâ
Bu dokuz yerde kıtâle eylemişti incizâb

Dinle bir bir bu gazâlardan beyân eyleyelim
Kim nice sa'y eylemiş bu yolda ol âli-cenâb

Mücmelâ zikr eyleyelim zîra tafsîlâtını
Sîre ehli ehl-i tefsîr eyleyiptir inticâb

Biz onu nakl edelim kim mâ-hasal mehfûm idi
Nâfeden müşgin alalım süzelim gülden gülâb

Râvîler etti rivâyet kim resûl-i kâyinât
Kim gazâ kim evvel etti Bedr'e etti intisâb

Harbe bu oldu sebeb kim Hamza bir gün nâgehân
Seyr ederken geldi üç kâfir buna etti sibâb

Dîne söğdüler kılıç çekti üçünü öldürüp
Sağ selâmet geri eyledi resûle inkılâb

İşitip bu işi küffâr cenge ikdâm ettiler
Dinle pes Bedr'in gazâsında nice oldu hırâb

GAZVETÜ'L-BEDR

(Bedir gazası)

Geldi bir gün Cebrayil verdi haber ki yâ resûl
Uş Kureyş'ten bir kabîle eyledi Şam'dan iyâb

Çıktı peygamber yürüdü üç yüz on üç yâr ile
Dedi mürseller sağışınca size oldu nisâb

İki atlı vardı ancak kim devede kim yayan
Dervîşâne ne silâh u ne rukûb u ne rikâb

Çün işitti işbu hâli ol Ebu cehl-i laîn
Bindiler binden ziyâden Mekke'den çıktı kilâb

Geldi Cebrâil dedi kim eyledi Allâh atâ
Bu iki tâîfeden birin sana kılma şitâb

Dediler ba'zı sahâbe bize tâcirler gerek
Dedi peygamber ki dünyâdan size yegdir sevâb

Râzı oldular Ebû Bekr ü Ömer Osman Alî
Ba'zı ensârî dedi hem bu durur işde savâb

Kıldı pes erte namâzını salât-ı havf ile
Ellerin götürdü dedi yâ Mugıs kıl müstecâb

Ger bu islâm leşkerin şimdi helâk eyleyesin
Etmeye ayruk ibâdet yer yüzünde şeyh u şâb

Şol kadar sa'y etti tâ kim düştü egninden ridâ
Geldi giydirdi Ebû Bekr ona söyledi cevâb

Yâ nebiyya'llâh yeter eyle taleb kim ol ilâh
Sana va'de eyledi sözünü kılmıştır mücâb

İndi anda bin melâyik dîni ta'zîm etmeğe
Hem resûlu'llâhı iclâl etmeğe bî-ihticâb

Beş yüzü Cebrâilindi beş yüzü Mikâilin
Cümle insan sûretinde ak imâne ak siyâb

Geldi Cebrâil resûle ahsen-i sûrette pes
Muştuladı kim senindir nusrat u hüsn-i meâb

«O vakit Rabb'inizden yardım ve zafer istiyordunuz da O size: — Gerçekten ben arka arkaya bin melâike ile imdâd ediyorum — diye duânızı kabûl buyurmuştu» (*)

Çü Bedr'in kuyusuna geldi yakın
Susuz bir kuma kondu ehl-i yakîn

Suya ehl-i şirk önden eriştiler
Çerinin kolayına giriştiler

Sabah oldu esti nesîm-i seher
Nisâr eyledi zerr ü sîm-i seher

Gece ba'zı görmüş idi ihtilâm
Hazîn oldu büküldü kaddi çü lâm

Kimi bulmadı su kim ede vuzû
Kimi bulmadı içe bir katre su

Çıka geldi iblîs idüben sitîz
Temessül edip şekl-i insâna tîz

(*) Enfal Sûresi, 9. âyet.

Dedi yâ Muhammed çerisi bilin
Gelin imdi bu işe derman bulun

Sizin bu idi zu'munuz biliniz
Ki Hak dinde sanırdınız biliniz

İçimizde vardır nebî derdiniz
Pes Allâh'a biziz velî derdiniz

Eğer sizde Hak din olaydı bu gün
Suyu sizden alırmıydı mişrikûn

Ona muntazırlar durur cümlesi
Kim erişe size fenâ hamlesi

Ki susuz bu yerde olasız helâk
Sonucu edeler size insilâk

Diri kurtulanınızı süreler
Alıp Mekke'ye tutgun irgüreler

İşittiler ashab hazîn oldular
Sanasın ki hep bir kezîn oldular

Heman dem havâdan bulutlar gelip
Sular saçtılar yere seller olup

Susuz yerleri Hak sulu eyledi
Kamu kırbasın dopdolu eyledi

İçip gusl edip aldılar dest namâz
Hak'a şükr edip eylediler niyâz

Pes andan Muhammed hücûm eyledi
Şeyâtîne odu rücûm eyledi

Sağından gelip askere Cebrayîl
Ki beş yüz melâikle tuttu sebîl

Ebû Bekr idi sağ taraf serveri
Çekerdi adûdan yana askeri

Çeri soluna saldı Mîkâil'i
Ki beş yüz melekle sakına ili

Alî sol tarafta durup baş idi
Ne kılsa ne işlerse şâbâş idi

Melekler giyerdi kamu ak libâs
Beşerden seçilirdi bî-iltibâs

Eteklerinin ucunu çignine
Alıp serpmiş idi bular egnine

Melekler ki gelmiş idi anda bil
Ki Mîkâil idi dahi Cebrayil

Resûle geliplerdi i'zâm için
Dahi ehl-i islâma ikrâm için

Ve illâ ona tapıdı bir melek
Ki zîrâ şu resmeydi kaadir melek

Ki Cebrâil'e emr kılmıştı Hak
Ki Lût kavminin yerlerin kıla şak

Kanadında bir yükcegezle benâm
Koparmıştı altı medâyin tamâm

Çıkarmış idi göge yakın ayân
Başı aşağa atmış idi revân

Dahi gördü bir gün Azâzîl'i ol
Ki söyleşir onunla Îsâ resûl

Kanadiyle urdu Azâzîl'i tîz
Onu Hind iline bıraktı sitîz

Dahi şol kadardı onun kudreti
Kîm emr eyleseydi Hak'ın hazreti

Yedinci gök üstünden uçup revân
İnerdi yere göz açınca revân

Her iş işlenir kudretu'llâh ile
Zafer bulunur nusretu'llâh ile

İlâhî senindir her işte dilek
Elinde felek cinn ü insan melek

Senin hükmünü kimse ma'nî değil
Senin ilmini kimse câmi' değil

Pes emr eyledi bunları Zü'l-celâl
Kî ben size yardım edem lâ-yezâl

Beşâret kılın nasr-ı mü'minlere
Hem ilkaa edem havfı bî-dinlere

Vurun kâfirin imdi a'nâkını
Aman vermeyip başını sâkını

Kim Allâh'a her kim adâvet ede
Resûlüne Hakk'ın şekaavet ede

Cezâsı budur kim onu kıralar
Çü Hak yolda diken durur ereler

Hilâf eyleyenler bulısar azâb
Ikaab eyleyiser şedîdü'l-ikaab

«Onlara bu azabın ediliş sebebi şu: Çünki onlar, Allâh'a ve Resûlüne karşı gelirse, ona Allâh'ın azabı çok şiddetlidir.» (*)

(*) Enfal Sûresi, 13. âyet

İlâhî elinde sevâb u ikaab
İlâhî bize eyle hüsnü's-sevâb

Kaçan kim iki saf yakın geldi tuttu karâr
Ebû Bekr ayıttı ki kavm erdi cenge karâr

Resûlu'llâh ona ayıttı ki bil muştuluk
Ki Cebrâil'i gördüm inerdi çün nev-bahâr

Sarınmış imâme yederdi atını gelip
Yer ile gögün ortasında ferah şâh-vâr

Bu kez verdi Hak beş yüz ona firişte geri
Dahi verdi Mîkâil'e beş yüz oldu hezâr

Hem İsrâfil'e geldi yardım tamâm bin melek
Melâyik kamu üç bin oldu durup intizâr

Ebû Cehl ayıttı İlâhî ki sen yardım et
Şu din kim sana sevgilidir onu eyle var

Acebdir ki dost ile düşmen duâ eyledi
İkisi heman bir dilek diledi âşikâr

Ki Hak dîni mansûr ede ol Ganî pâdişâh
İnâyet kıla kullarına bu dem Bîr ü bâr

Ne bahs ona Allâh eger bir nazar eylese
Güneş eyleye zerreden katrelerden bihâr

Nazar eyledi cevher-i ferde aktı selîs
Nazar eyledi kubbe kubbe kuruldu buhâr

Nazar eyledi Nûh'a su oldu ona mutî'
Nazar eyledi yele Âd kavmin etti gubâr

Nazar eyledi suya Fir'avn'ı gark eyledi
Nazar eyledi gülşen oldu Halîl'ine nâr

Nazar eyledi kıldı toprağı insân edîp
Nazar eyledi kıldı insânı kendüye yâr

Nazar eyledi pes Muhammed aleyhi'l-selâm
Habîb oldu kendüye ol sûret-î ma'nî-dâr

Nazar kılar ise ne naks ola dergâhına
Bir avuç eger toprağı kılmaya şerme-sâr

Çü durdu iki saf mukabil olup rû-be-rû
Gelip Utbe Şeybe Velîd eyledi igtirâr

Dediler kanı yâ Muhammed kim emsâlimiz
Şecâatte tâ göreler kimedir i'tibâr

Yürüdü pes ensârîlerden bir iki şücâ'
Kim Allah ede nasr u bunlar kıla intisâr

Dediler ki kimsiz dediler kim ensâriler
Dediler Kureyş'ten gerekdir sıgâr u kibâr

Dedi pes resûl yâ Benî Hâşim edin hücûm
Dediler ki cânımız olsun yolunda nisâr

Yürüdü Alî Hamza andan Ubeyde revân
Ki tâ göstereler kimindir bu gün iktidâr

Gelip Hamza Allâh'ın arslanıyam dedi hem
Resûlüne arslanam oldum bu dem uş süvâr

Görüp Utbe dedi sana ben mukaabilven uş
Velî bu iki kişi kimdir eder iftihâr

Dedi kim birisi Alî'dir Ubeyde biri
Sürüp atı meydâna girdi bu üç ihtiyâr

Girip na'ra urdu pes ön Hamza pehlivân
Erip Utbe'ye onu öldürdü ol kâmukâr

Yürüdü Alî'de Velîd'e tutup yüzünü
Erip çaldı etti iki pâre ol bahtiyâr

Ubeyde yürüdü tutup Şeybenin üstüne
Çalıp başını kanını eyledi inficâr

Bu kez Şeybe çaldı onun ayağını erip
Alî ile pes Hamza etti onu târümâr

İkisi erip Şeybe'yi anda öldürdüler
Bu hâli bulardan göricek yasandı şirâr

Ebû Cehl atın depti meydâna girdi bu kez
Erişti iki genc yiğitler ona nâmdâr

Birisinin adı Muâz übnü Afra idi
Birine Muâz übnü Amr idi ad iştihâr

Erip çaldılar ikisi onu düşürdüler
Yüzü üstüne yıktılar ol iki şehriyâr

Nizâ' etti her biri dedi ben öldürmüşem
Resûle gelip eylediler onu intişâr

Buyurdu kılıçlarınız çıkarın göreyim
Çü gördü dedi ikinizden durur işbu kâr

Dedi kim varaydı göreydi ki n'oldu onu
Erişti ona İbnü Mes'ûd onu gördü zâr

Ebû Cehl ayıttı kime erdi devlet görün
Ya kime erip dâyire oldu devre medâr

Dedi İbnü Mes'ûd ki yâ Tanrı'nın düşmeni
Ki fir'avn'dan artuk şakîsin edersin çü âr

Ki fir'avn cezâ eyledi gark olurken nice
Sen inkâr edersin resûle gerek sana dâr

Ayağ ile boynunun bastı kesip başını
Alıp geldi dedi hemîşe yüzün gül-izâr

Çü gördü onun başını secde kıldı resûl
Kim Allâh'a hamd etti şükr eyledi bî-şümâr

Elin götürüp dedi yâ Rab Kureyş
Gelir fahr ile kibr ile hep Kureyş

Dalâlet yoluna gidenler gelir
Resûlünü tekzîb edenler gelir

Şu nusrat ki va'de idüpsin onu
Bu gün kıl vefâ va'dene yâ Ganî

Erişti heman lâhza peyk-i Celîl
Biraz toprağ algil dedi Cebrayil

At ol toprağı düşmenin yüzüne
Ki toprak yaraşır adû gözüne

İki baştan açıldı çün cenge bâb
Sunup yerden aldı bir avuç turâb

Mübârek elin götürüp açtı ol
Onu düşmenin yüzüne saçtı ol

Der idi bu sözü o yüzü sabîh
Ki düşmenlerin yüzü olsun kabîh

Çü Hak'tan rucû' eyledi yüzleri
Yaraşırdı toprak dola gözleri

Pes i'râz edip hışm ile baktı Hak
Gönüllerine korku bıraktı Hak

Bu kez eylediler sahâbe kıtâl
Kimisin esîr ettiler pâyimâl

Melekler muâvin olurlar idi
Erip başlarını alırlar idi

Pes ol def'ada yetmişin kırdılar
Esîr ettiler yetmişin derdiler

Şehîd oldu on üç sahâbe kirâm
Muhâcirler idi ulü'l-ihtirâm

Müfessirler aydur bu yerde ayân
Bir iş oldu gâyet bedîu'l-beyân

Ki bünyâd olalı cihan mülküne
Bu iş olmadı cism ü can mülküne

Ki hâzır idi seyyidi'l-mürselîn
Sahâbeydi üç yüz on üç kâmilîn

Melâyikde üç bindi yeksân gelen
Dahi cinni mü'minde doksan gelen

Erişmişti iblîs şeyâtîn ile
Gelip ceng ederdi esâtîn ile

Ne denli ki küffâr- cin var idi
Yer altında üstünde deyyâr idi

Kamu hâzır olup ederlerdi ceng
Havâ ile yer yüzü olmuştu teng

Bu kahr içre gör nice eltâf eder
Resûlüne gör nice a'tâf eder

Ki bir kabza toprağı at dedi Hak
Çün attırdı attığını sıdı Hak

Bu kez döndü peykini viribidi
Ona mâ remeyt' iz remeyte didi

«Siz, Bedir'de o kâfirleri kendi kuvvetinizle öldürmediniz. Lâkin Allâh size yardım etmekle onları öldürdü. Ey Resûlüm, düşmanların gözlerine bir avuç toprak attığın zaman da sen atmadın, ancak Allâh attı...» (*)

Ki katl ettiniz gerçi sûrette siz
Felem taktulûhum hakîkatte siz (**)

Kim Allâh idi bunları öldüren
Yaradan durur öldüren dirgüren

Dönüp etti peygamberine hitâb
Ki vahy eyledi ona nass-ı kitâb

Ku sûrette sensin tutan toprağı
Hakîkatte benven atan toprağı

Hüviyyet benimdir teşahhus senin
Tahakkuk benimdir tefahhus senin

Hakîkatte mecmû'-ı eşyâ benim
Getirmek gidermek hem ihyâ benim

Ki zîrâ beşer bu işi işlemez
Hak'ın işini hiç kişi işlemez

Kimin vus'u var kim bir avuç turâb
Kamunun ede gözlerini harâb

Pes Allâh işitir ki vahy eyledi
Melekler viribidi sa'y eyledi

(*) Enfal Sûresi, 17. âyet.

(**) Onları hiç bir zaman öldüremeyeceksiniz.

Ki müşriklerin boynunu urdular
Onu ehl-i îman bakıp gördüler

Onunçün durur bil ki bu mu'cizât
Muhammed durur seyyid-i kâyinât

Onun sıdkına bu da bürhân idi
Risâlet serîrinde sultân idi

Çü Bedr'in gazâsını etti tamâm
Geri dönmeği eyledi ihtimâm

Usârâ ganâyim ile gânimîn
Geri döndüler Taybe'ye sâlimîn

Şu vakt oldu Bedr'in gazâsına yol
Ki hicretten ikinci yıldaydı ol

Oruç ayıdı kim hurûc ettiler
Burûca nüzûl u urûc ettiler

CİHÂDÜ'L-UHUD

(Uhud cihâdı)

Çü doğmuştu Bedr'in gazâsında bedr-i Harem
Nitekim doğar bedr-i enver be-bağ-ı İrem

Derildi geri pes Kureyş bir yere Mekke'de
Dediler Muhammed bize saçtı bahr-i zulem

Gelin imdi şol mâl ki geldi Dımaşk'tan bize
Onu harc edip edelim intikaam-ı nikam

Derildiler üç bin Kureyş'ten arab askeri
Reîs Ebû Sufyân idi ehl-i hayl ü haşem

Dahi Hâlid übnü Velîd idi Amr übnü Âs
Ebû Cehl'in oğlu dahi Ikrime bed-şiyem

Bular gelmemişlerdi islâm iline henüz
Ki leşker çekip bindiler cenge mîr ü hadem

Kamu cem' olup yürüdü cümle kavm-i Kureyş
Bile ehl ü evlâdı ile ehass ü eam

Resûlu'llâh işitti dedi menâmımda ben
Kılıcım gedik görmüşem din bu işde nidem

Onu te'vîl ettim kim erer musîbet bana
Hem ashâbımın nicesine iriser elem

Revâ görmedi çıkmağı geldi İbni Selûl
Reîsi münâfıkların dedi çık yeme gam

Uhud dağına kondular çünkim erdi Kureyş
Resûl pes kılıp cum'ayı çekti tabl u alem

Çukalını giydi Uhud dağına azm edip
Rucû' etti İbni Selûl ebkem a'mâ asam

Sülüs var idi döndüler kaçtılar hep bile
Heman kaldı ashab yedi yüz kim attı kadem

Varup pes Uhud dağının katına kondular
Yarındası sebt gün binip yürüdü subh-ı dem

Dedi elli okçuya merkezde sâbit olun
Ki devr etmeye size seyr etse ehl-i sanem

Onu gördü düşmen kamu eylediler hücûm
Bir okçu sahâbe yerinden irildi o dem

Yürüdi kılıç çekti pes Hâlid ibni Velîd
Katı şevket ile mübârizler ile behem

Dağıldı sahâbe yerinden bu kez harb için
Ki hatta dokuz kişi kaldı resûl ile hem

İkisi Kureyş'ten yedisiydi ensâriler
Önünce ederlerdi cengi bu dokuz nesem

Yürüdükçe kâfir der idi kim ederse red
Gire cennete bula anda ferâvân niam

Yedi kez dedi pes yedisi şehîd oldular
Hemin Talha kaldı resûl ile ol muhterem

Eliyle onu saklar idi ki zahm ermeye
Ki tâ ona yigirmi dört kez erişdi sakam

Sahâbe otuz vardı önünde oldu şehîd
Dedi her biri cânım olsun fidî niderem

Önünde idi Mus'ab onu şehîd ettiler
Yürüdü Ziyâd ona dahi erişdi sitem

Bu kez erdi ansızda ol Mus'abı öldüren
Kim adıydı Abdu'llâh işi fesâd-i etem

Atıp taş ile urdu sıdı azı dişini
Mübârek yüzün yardı kan aktı mislü'l-bakam

Götürdü onu Talha pes gitti kıçın kıçın
Getirdi onu kodu bir taşta sağ u selem

Pes ol Mus'ab'ı öldüren sandı onu resûl
Ayıttı Muhammed ölüptür ki kaatil benem

Çağırdı hem iblîs kim öldü Muhammed bilin
Kamu kaçtı ashab dedi her biri ne kılam

Erişti bu kez Ka'b gördü resûl oturur
Dedi gözlerin gördüm ederdi nûr-ı rakam

Nidâ eyledim ben ki yâ ma'şere'l-müslimîn
Resûlu'llâh uşda diridir bilin mugtenem

Bana pes işâret kılıp dedi kim ebsem ol
Erişti sahâbe bu kez eylediler himem

Gelip gördüler kim mübârek yüzü üzre kan
Akardı silerdi der idi o sâhib-kerem

Ki nice felâh ola ol kavm kim şirk edip
Resûlün yüzünü kana boyaya ede dem

Resûl onları Hakk'a da'vet kıla lûtf ile
Olar dürişeler kim onu kılalar adem

Dediler duâ kılsana kim olalar helâk
Dedi la'nete gelmedim nice la'net edem

Beni dâî gönderdi Hak rahmete'l-âlemîn
İlâhî hidâyet sen et kavmime fi'l-ümem

Ki zîra bular bilmez onu hidâyet nedir
Hidâyet sen et bunlara kılma ihsânı kem

Zihî hulk u lûtf ıssı sâhib-kemâli görün
Ki câhiller onu ururlar sunarlardı sem

Ol onları afv edip eder duâ hayr ile
Ki zîrâ kemâline oldur münâsib hikem

Hamza her bâr cevka kim yürür idi
Safları bir birine urur idi

Dönmüş idi Hamza çünkim hamleden
Gâfilin fârig gelirdi cümleden

Adı Yahşi kendi vahşî bir gulâm
O urdu bir taş ardına sankim zulâm

Uğrayıcak urdu mızrak ile ol
Düştü attan tuttu cânı Hakk'a yol

Tâli'i me'sûd idi kendi saîd
Fî-sebîli'llâh şehîd oldu şehîd

Çünkim ulaştı Hak'a cânı teni
Anda yetmiş pâre kıldılar onu

Çün nebî bildi onu etti niyâz
Kıldı yetmiş pâreye yetmiş namâz

Çünkim ashab bildiler sağdır resûl
Geldiler katına geri sağ u sol

Dedi nite oldu ettiniz firâr
Dediler onunçün etmedik karâr

Yoluna ata ana canlar fidî
İşitildi kim Muhammed öldidi

İçimiz koptu pes idbâr eyledik
Hâlimiz budur kim ikrâr eyledik

Bu sözü eder iken te'vîl ona
Geldi vahy indirdi Cebrâîl ona

«Muhammed, ancak bir peygamberdir. Ondan önce bir çok peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o, ölür veya öldürülürse siz ardınıza dönüverecek misiniz? Kim ardına dönerse, elbette Allâh'a hiç bir şeyle zarar verecek değil, fakat şükredip sabredenlere Allâh, muhakkak mükâfât verecektir.» (*)

(*) Âl-i İmran Sûresi, 144. âyet.

Ya'ni bilin kim Muhammed'dir resûl
Oldu mürseller hem olısardur ol

Ger öle ger katl ola ol fi'l-hırâb
Siz eder misiz geriye ınkılâb

Kim ki dinden dönse Hakk'a ne ziyân
Kim ki tevhîd etse ol bula cinân

Pes Ebû Sufyan çıkıp fevka'l-cebel
Dedi kim Allâh durur a'lâ ecel

Biz de Bedr için size ettik cezâ
Zîra dolap gibi devr eder gazâ

Çün resûlu'llâh'a erdi bu hitâb
Emr kıldı kim Ömer verdi cevâb

Dedi kim Allâh durru a'lâ ecel
Saltanat onun durur azze ve cel

Bedr'e işbu gün nite ola sevâ
Ettiniz sanır mısız derde devâ

Bizden ölen bula cennette sevâb
Sizden ölen göre tamuda azâb

Pes resûlu'llâh süvâr oldu geri
Binmiş idi bir katır bindi geri

Ellerin çıkardı ceybinden ayân
Zü'l-fekaarı çekti kınından revân

Yürüdü kendi kıtâl etti kıtâl
Pâyimâl etti kamusun pâyimâl

Bindiler ashab yanınca fevc fevc
Döktüler kanlar adûdan mevc mevc

Bir rivâyet geldi hassü'l-hass idi
Râvi Sa'dü'bnü Ebî Vakkaas idi

Dedi gördümdü resûlu'llâh gider
Bilesince iki kişi ceng eder

Yüzleri ve gözleri berrâk idi
Donları gâyet lâtîf-ter ak idi

Bildim onun biri Cebrâîl idi
Hem muayyen biri Mîkâil idi

Şol kadar olmuş idi harb-ı şedîd
Tâ ki yetmiş kişi olmuştu şehîd

Kim muhâcirlerden idi dört nefer
Altmış altısı idi ensâriler

Verdiler canlarını kaçmadılar
Susuz öldüler sudan içmediler

Tâ şehâdet rutbeti naks olmaya
Ol saâdet gülsitânı solmaya

Bu gazâdan sonra ayruk sınmadı
Hiç sahâbe harb oduna sınmadı

Çün resûlu'llâh sıdı kâfirleri
Yokladı bir bir tamâmet askeri

Pes şehidler zümresine uğradı
Kanlariyle defn edin yuman dedi

Bunca ashab çünki vermiş idi rûh
Bunca ashâba erişmişdi kurûh

Etti pes ashâba Allâh ta'ziye
Etti tâ gönüllerini tasfiye

«Eğer size (Uhud'da) bir yara isâbet etti ise, Bedir savaşında da kâfirler kavmine o kadar yara isâbet etmişti. O sevinçli ve kederli günleri insanlar arasında evirip çeviririz. Allâh, savaş meydanında ihlâslı ve azimli mü'minleri diğerlerinden ayırt etmek ve sizden şehidler edinmek içindir (bu).» (*)

Nice kılmaya tesellî ol Kerîm
Çün ecel meydânın ettiler harîm

Yoluna canlar nisâr eylediler
Zîra ma'şûk âşıkın öyle diler

Ona yaraşır kim ihsân eyleye
Çünki bir katreden insân eyleye

Bî-nihâyet rahmeti eksile mi
Yarlıgarsa fazl ederse âlemi

KISSA-İ FETH-İ MEKKE

(Mekke fethinin kıssası)

Ey kemâl-i kudretin levhında âlem bir hayâl
V'ey celâl-i hazretin safhında âdem hadd ü hâl

Âlemin tayf-ı hayâli nite idrâk eyleye
Çünkim idrâkin gözün kaplaya envâr-ı celâl

Kim ola tevhîd-i Hakkanîde illâ Hû diye
Pes diyen sensin senindir çün vücûd ile kemâl

(*) Âl-i İmran Sûresi, 140. âyet

Bir tecellîdir kamu âlem cemâlin nûruna
Göstere tâ in'ikâsa arz ola ayn-ı cemâl

Sâlikân-ı dergehetrâ her dü âlem yek nefes (*)
Vâlihân-ı hazretetrâ ez hur u cennet melâl

Buldu Meryem bikr iken bir şemme hüsnünden eser
Bu sebebden taptılar Îsâ'ya çendîn mâh ü sâl

Ey nice Mûsâ kilim giydi Kelîm olmağ için
Dedi ernî lenterânî işitip kesti su'âl

Ey nice Îsâ Mesîh olup seyâhat eyledi
Sonucu hayrette mebhût oldu kodu kîl ü kaal

Tûr u Sînâ kudretin Kaaf'ında kadridir kelîl
İbni Sînâ Kibriyâ'nın vasfı bâbında kelâl

Ben kim olam bahr-i bi-pâyan sıfâtın vasf edem
Zâtına hod akl erişmez künhünü bilmek muhâl

Lîki bulmışam visâlin kurbuna bir lemha yol
Uçaram buldum hüviyyette hevâya çün mecâl

Bülbülem Firdevs bâğından sözüm Âb-ı hayât
Pes gerek feyz-i zülâl edem dökem sihr-i helâl

Ben hümâ-yı Hazretem toprak değildir cevherim
Gerçi bir kaç gün kafes buldum bu topraktan misâl

Tâir-i kudsem felek bir beyzadır perrimde kim
Himmetim ankaası kevneyni ediptir zîr-i bâl

(*) Senin dergâhına sâlik olanlara her iki âlem de bir nefeslik yoldur (veya cüz'î bir şeydir). Senin hayran âşıkların hûrîden, cennetten müstagni olmuşlardır.

Tâne kim Âdem yedi ger gevher olsa bakmayam
Etmeyem hergiz nazar görür isem zerrîn cibâl

Çünki aşkın tadını buldum dimâğımda lezîz
Ondan istidlâl edip vicdânına buldum visâl

Yazıcıoğlu buluptur çün fenâ ender fenâ
Pes bekaa ender bekaada vasl et onu sana sal

Dilerem kim ol güzel sultânımın medhin diyem
İlle kasırvan ne takrîr eyleyem andan makaal

Kimse kim ona leamruk tâcın urdun başına
Ona Levlak hil'atın giydirip verdin nevâl

Ben onun nice beyân edem kemâlâtın velî
Emr kılmıştı bana sırrımda ettim imtisâl

Kıl bana pes yâ veliyye'l-feyz tevfîkın refîk
Senden artuk Tanrı yok oldur habîbin lâ-yezâl

Râviler etti rivâyet kim resûlu'llâh meger
Gördü bir gece menâmında kim eder intikaal

Mekke'ye girer varır ashâb ile olur emîn
Bu düşü ashâbına muştuladı ol hoş-hısâl

Çün işittiler sahâbe bu düşü şâd oldular
Dediler rü'yâsı onun vahydir bî-ihtimâl

Bindi pes ashâb ile Ka'be ziyâret etmeğe
Aldı hem yetmiş deve kurbana etdi irtihâl

Geldi Mekke'ye yakın Hudeybiye kuyusuna
Gönderip Osman'ı evvel meşveret eyledi hâl

Râzı olmadı Kureyş bu yıl tavâf etmesine
Ettiler pes sulh tâ bir yıl dahi ola menâl

Ol kuyunun suyunu içti tüketti çün arab
Şöyle kim bir katra su kalmadı ede insilâl

Dediler kim yâ resûlu'llâh susuz n'itmek gerek
Pes mübârek ağzına su aldı ol alnı hilâl

Saçtı ol suyu kuyunun içine andan geri
Ol kuyu dopdolu su oldu akıp sâfî zülâl

İçtiler cümle sahâbe ol kuyu eksilmedi
Dediler şimdi dahi olmadı suyu infisâl

Anda bey'at eyledi ashâb ile tahte'ş-şecer
Cümlesi bin beş yüz idi hem yigirmi beş ricâl

Bey'atü'r-Rıdvan dediler adını ol be'yatin
Zîra râzı oldu mü'minlerden Allâhu Taâl

Aldı Osman için anda sağ eline solunu
Dedi Osman için olsun işbu beyat ittisâl

Geldi Osman dedi kim sulh ettiler tâ bir yıla
Etti kurbânın başın kazıttı döndü bî-cidâl

Döndü çünkim ol mahalden geldi Cebrâîl Emîn
Gönderip İnnâ fetahnâ sûresin ol bî-zevâl

Şâd olup ashâb ile geldi Medîne şehrine
Ettiler anda nişât ile seferden incilâl

Bindi azm etti bu kez Hayber gazâşın etmeğe
Tâ ki feth ede kıla mâlin esîrin pâyimâl

Hicrete târih yedinci yılda çıktı Hayber'e
Hem muharrem ay idi aldı kılâ' etti kıtâl

Döndü andan çok fütûhat ile geldi şehrine
Gördü onu döndü îmâna nice ehl-i dalâl

Bindi bu kez on bin ashâb ile Mekke kasana
Hicrete târih sekiz yılda ederdi iştimâl

Oruç ayında azîmet eyledi
Dinle kim nice hezîmet eyledi

Mekke şehrine çün etti intikaal
Karşı geldiler Kureyş edip kıtâl

Pes mukaabil durdu asker yasadı
Hak inâyet kıldı küffârı sıdı

Yüz urup geldi Ebû Süfyan revân
Geldi îmâna bulup emn ü amân

Çün sabah oldu ezân okudular
Cem' olup ashab subhu kıldılar

Gördü ashâbı Ebû Süfyan ayân
Dedi Abbâs'a bu işi kıl beyân

Kim bu taât fikretine girmedim
Rûm u Fâris'te bu işi görmedim

Pes Muhammed pâdişâh olmuş ile
Âlemi düpdüz gerektir kim ala

Dedi Abbas pâdişahlık etmez ol
Lîkin Allâh'tan Muhammed'dir resûl

Dedi âh gitti Kureyş yitti Kureyş
Şimdiden sonra yere battı Kureyş

Geldi Abbas yâ resûlu'llâh didi
Atam anam yoluna olsun fidi

Ger buyurursan varam ben Mekke'ye
Da'vet edem gelmeden sen Mekke'ye

Bunları kılam emîn feryâd erem
Mekke'ye emn ü aman hükmün verem

Hem Ebû Süfyân'a bir iylik ola
Tâ ol iylik ile dilde anıla

Dedi var pes vardı Abbas Mekke'ye
Bir yere cem' oldular nas Mekke'ye

Dedi kim yâ ehl-i Mekke bilesiz
Gelseniz islâma sâlim olasız

Her kim îmâna gide bulsun aman
Kim silâhın terk ede bulsun aman

Hem Ebû Süfyân için olsun aman
Herki dârına gire bulsun aman

Kapısın ıglâk eden bulsun aman
Ka'be setrini tutan bulsun aman

Geldiler cümle sanâdîd-i Kureyş
Tâ harem içi tamâm doldu Kureyş

Çün resûlu'llâh erdi Mekke'ye
Kara tülbent ile girdi Mekke'ye

Mekke'yi feth eyledi cebr ile ol
Erdi pes maksûduna sabr ile ol

Mevlidine geldi gâyet şâd olup
Hurrem oldu cân u dil âbâd olup

Geldi evtânına ashab gânimîn
Girdiler evli evine sâlimîn

Hoş durur kişi eger hicret ede
Yüz tutup gurbet makaamına gide

Âhirü'l-emr ere geri şehrine
Hassa kim erişe mehr ü şehrine

Yürüdü doğru Harem eyvânına
Geldi girdi Ka'be'nin dîvânına

İleri yürüdü ashâb-ı kirâm
Ellerin bast ettiler düpdüz tamâm

Dediler kim yâ resûl-i Kirdigâr
Ellerimiz üstüne olgıl süvâr

Pes teveccüh kıldı ashab saffına
Çıktı bindi ellerinin keffine

Ka'be'ye geldi tavâf etti resûl
Gitti hicret vuslata yetti resûl

Anda pes kıldı iki ri'kat namâz
El götürdü kıldı Allâh'a niyâz

Ellerin etti sahâbe nerdübân
Ka'be'nin kapısına çıktı revân

Kapının iki kanadını tutup
Halka döndü yüzün envâra batıp

Dedi ne dirsiz bu kez imdi bana
Zannınız nice durur şimdi bana

Dediler kim zannımızdır sana hayr
Bundan artuk zannımız yok sana gayr

Kim kerîm kardaşsın ibni ah kerîm
İbni amsın hem halîm ü hem rahîm

Kaadir oldun her ne dirsen söz senin
Her ne hükm etsen mutîiz yüz senin

Dedi ben de size öyle eyleyem
Kardaşım Yûsuf dediğin söyleyem

Bunlara bir vech ile kıldı hitâb
Etti tâ hâtırlarını müstetâb

«Yûsuf (kardeşlerine) dedi ki: **Bugün size ayblama yok...»** (*)

Ya'ni yok bu gün size tevbîh ü âr
Eylediniz bana çünkim i'tizâr

Aldı çünkim Mekke'yi oldu onun Beytü'l-Harâm
Gitti hicret erdi vuslât hâsıl oldu hep merâm

Zîra göndermişti Hak İnnâ fetahnâ sûresin
Geldi hükmü yerine buldu resûlü ihtirâm

Çok fütûhüt ile Allâh ona ikrâm eyledi
Pes kerîmü'z-zât olup buldu kerem sadrü'l-kirâm

Aslı üçtür bil fütûhâtın biri feth-i karîb
Ya'ni feth-i bâb-ı kalb oldu terakkîde nizâm

Âlem-i nefsin makaamından urûc etti çıkıp
Açılıp kalbin kapısı anda gösterdi makaam

Keşf-i gayb etti nisâr etti yakîn envârını
Tâ zuhûr etti kemâlât-ı sıfât ile tamâm

İşbu fethinde işâret eyledi tekmîline
Kim maârif keşf olısar tâ hakaayık ber-devâm

(*) Yusûf Sûresi, 92. âyet.

Fethin ikincisinin adı durur feth-i mübîn
Ya'ni feth oldu ona envâr-ı rûh etti kıyâm

Pes terakkî kıldı nefs etti menâzilde sülûk
Erdi kalbin âlemine buldu anda intizâm

Doğdu kalbin nûru mahv etti sıfâtın nefsinin
Nefsi nûrânî olup oldu bu kez kalbine râm

Kalbde pes etti urûc erdi makaam-ı rûha çün
Doğdu rûhun ona envâr onu kıldı hümâm

Zâhir oldu kalb dahi nûr-ı vilâyette bu kez
Etti tâ envâr-ı esmâdan kemâlât ihtimâm

Çünki bu fethi dahi ettik beyân tahkîk ile
Pes üçüncü feth-i mutlaktan dahi işit kelâm

Feth-i mutlak ol durur erdi fenâ-i mutlaka
Feth-i bâb-ı vahdet oldu buldu istigrâk-ı tâm

Ayn-i cem'a irüben etti şuhûd-i zâtı ol
Gitti mahv oldu be-küllî anda resm ü irtisâm

Feth-i mutlak hep fütûhâttan idi a'lâ fütûh
Zîra zât etti tecellî fi'l-hakîka ve's-selâm

Ger hakîkat gülsitânından dilersen reng ü bûy
Aç gönülden perdeyi tutgil nesîmine meşâm

Çünki Hak buyurdu feth ettik sana feth-i mübîn
Verdi pes peygamberine bunda dört ni'met izâm

Biri edem magfiret der mâ-takaddem zenbini
Ya'ni Âdem birle Havvâ zenbin edem in'idâm

Yarlıgayam hem geri ben ma-taahhar zenbini
Ya'ni ümmet zenbini afv eyleyem bî-intikaam

Mâ-takaddem mâ-taahhar fi'l-hakîka bu durur
Ya'ni telvînât-ı kalbi yarlıgayam bî-melâl

Ni'metin ikincisi itmâm-ı nimet eyleyem
Tâ celâl ile cemâlin ola meşhûdun devam

Bu durur üçüncü ni'met kim hidâyet eyleyem
Tâ Sırât-ı mustakîm üzre olasın müstedâm

Vahdet-i zâtiyyeye ya'ni kılasın sen sülûk
Feyz ede cümle sıfâtın sana kuddûs u selâm

Mahv edip düpdüz hicâbı cümle gaybı ayn ola
Tâ ede mâhiyyetin küllî fenâya iltizâm

Bu durur dördüncü ni'met kim verem nasr-ı azîz
Tâ ki Hakkaanî vücûd ile edesin ibtisâm

Çünki mansûr etti Hak nasr-ı azîz ile onu
Ka'be-i mülk-i celâli feth eder ne Ka'be Şâm

Bir nazar kılmış durur Allâh ona kim tal'atı
Lâ-mekân şehrinin urmuşdur fezâsından hıyâm

Kibriya'-yı hazrete erip bekaa mülkinde ol
Kurdu âlem mâverâsında harem oldu imâm

Kim bu yerde uydusa ancak namâzı ol kılar
Ol dedi lebbeyk-i aşk içdiyse bu meclisde câm

Hakk-ı mutlak kime îmân-ı hakîkî virdise
Hakk'a ol kılar salâtı ol kılar halktan sıyâm

Merkez-i şer' üzre tâlib pes basa ayağını
Devr ede tâ kim hakîkat mülkin ede iktisâm

Devr ede pergâriveş pes merkezine kendinin
İstediğin kendüde bula koya half ü emâm

Ne kadar artuk açarsa ayağını devr edip
Ol kadar kıla ihâta aça gencinden hıtâm

Şer'ına göre bulur kişi hakîkatte tarîk
Ma'rifet mikdârıdır ma'rûf ona bî-insirâm

Fi'l-hakîka kimse isti'dâd ile ermez ona
Tâ meger muhtass ede fazlına ol Rabbü'lenâm

Andan ötrü ferd ü fârigdir bilen bu sırrı kim
Feyz eder her lemhada bunlara Hayy ü lâ-yenâm

Söyleme âşıklara mülk-i Süleyman'dan haber
Zîra onlar bî-nihâyet mülkten eder igtinâm

Bu iki kevni bular bir habbeye saymaz niçin
Zîra bunlar her nefesde Hak'tan etmez infisâm

Yâ İlâhî Yazıcoğlu Muhammed kim ola
Kim Muhammed kullarının kuluna ola gulâm

Sen onu onun kapısından sürüp redü eyleme
Yâ İlâhe'l-âlemîn etti kapına i'tisâm

CİHÂDÜ'L-HUNEYN

(Huneyn cihâdı)

Mekke fethin çün tamâm etti resûl
Pes Huneyn vâdîsine gitti resûl

On iki bin asker ile azm edip
Bindi yürüdü gazâya cezm edip

Nâgehân bir kişi bir söz söyledi
Ol söz ile gör kim Allâh neyledi

Dedi leşker çok bize ne gussa var
Bu sözü hoş gelmedi el-kıssa-vâr

Tâ Resûlu'llâh ona oldu melûl
Zîra anda Tanrı'yı anmadı ol

Erdi el-kıssa Huneyn vâdîsine
Sevnişip ashab gazâ şâdîsine

Mâlikü'bnü Avf idi anda emîr
Sermenip tedbîre yoğurdu hamîr

Derdi cem' etti hevâzin ehlini
Dedi benden işitin söz aslını

Siz gelin dört bin mübâriz cem' olun
Na'ra urup cümle bir hamle kılın

Çün iki saf ceng için etti yarak
Eylediler bir birine tumtarak

Harbe bir kez hamle urdu cümleler
Na'ra urdu k'irdi ra'da hamleler

Sıdılar ol yerde islâm leşkerin
Tâ dağıttılar tamâmet askerin

Kimse kalmadı resûl ile kalan
İlle Abbâs u Ebû Süfyan heman

Bir nice ensârileг kaldı bile
Onlar anda yarılık kıldı bile

Bir sahâbî var idi Şeybe adı
Şöyle nakl etti rivâyet eyledi

Dedi kim kaldı yalnız çün resûl
Kimse kalmadı yanında sağ u sol

Ben dedim gönlümde kim öldüreyim
Bu işi âlemlere dolduravın

Bildi ol gönlümdekini bî-gümân
Kodu göğsümde elini ol zamân

Çün elini göğsüm üstünde kodu
Senden Allâha sığınaram dedi

Şol kadar sevdim bu kez kim onu ben
Tâ feda kıldım yoluna cânı ben

Gitti gönlümden ne kim inkâr var
Doldu cânım her ne kim ikrâr var

Pes resûlu'llâh inip oldu yayan
Zü'f-fikaarın çekti yürüdü yayan

Dedi kim ashâbına yürün bana
Tiz gelin benden yana benden yana

Ol kim elinde durur cümle dilek
Anda gönderdi tamâm beş bin melek

Geldiler kâfirlere heybet için
Ceng için değil velî rehbet için

Zîra ancak Bedr gününde kıtâl
Ettiler etmediler ayruk cidâl

Bu kıtâle baktı çün ol yüzü nûr
Dedi şol vakt oldu kim kızdı tenûr

Sundu yerden aldı bir avuç turâb
Attı kâfir yüzüne etti harâb

Dedi Ka'be Rabb' hakkıçün sının
Sındı düpdüz çün sözü sınmaz onun

Dedi Berrâü'bnü Âzib anladım
Bu sözü derdi resûlü dinledim

Derdi ben peygamberem kim lâ-kezib
Dedi ona İbnü Abdi'l-Muttalib

Nasrını inzâl kıl yâ Rabbenâ
Fazlını irsal kıl yâ Rabbenâ

Bindi andan atına oldu süvâr
Kâfiri sımağa oldu üstüvar

Çün sıdı küffârı kendüzi tamâm
Anda vahy indirdi pes Rabbü'l-enâm

«Şüphe yok ki Allâh, size bir çok savaş yerlerinde zafer verdi ve Huneyn gününde size yardım etti. O vakit Huneyn'de çokluğunuz size güven vermişti de bir faydası olmamıştı. Yeryüzü o genişliği ile başınıza dar gelmişti. Sonra da bozularak arkanızı dönmüştünüz.»

«Sonra Allâh, Resûlünün ve mü'minlerin üzerine rahmetini indirdi, görmediğiniz (meleklerden) ordular indirdi de küfredenleri azablandırdı...» *

Mâlikü'bnü Avf bildi hâlini
Anladı küfrün şenî ahvâlini

Geldi üç bin kâfir ile dîne ol
Bildi Tanrı bir durur haktır resûl

Mü'min oldu rahmet oldu cânına
Uşbu âyet nâzil oldu şânına

(*) Tevbe Sûresi, 25., 26. âyetler.

«Bu savaştan sonra Allâh, onlardan dilediğini tövbe ve islâm ile azîz kılar Allâh Gafûr'dur, Rahîm'dir.» *

Pes resûlu'llâh dönüp ashâb ile
Geldi şehre geri feth-i bâb ile

Her nazar bin bin olurdu feth-i bâb
Her nefeste keşf idi yüz bin hicâb

Evvel âhir zâhir ü bâtın selâm
Zâtı a'zâm şânı a'lâ ve's-selâm

HACCETÜ'L-VEDÂ'

(Vedâ haccı)

Hazretu'llâh eder idi ona keşf-i sübuhât
Erer idi ona her lâhzada bî-had nefehât

Lemhada arz olur idi' âlem-i mülk-i melekût
Lem'ada nûr ceberuttan erer idi lemehât

Ayn-ı sırr-ı samediyyet erer idi feyazân
Gayb-ı zât-ı ahadiyyet verir idi derecât

Nazar-ı akl il'onu kim idiserdir idrâk
Çün onu hazret-i zât eyledidi mazhar-ı zât

Kamu esmâ ve hakaayık suverinden ma'nâ
Tal'at-' envâr-ı celâl ile ayân etti sıfât

(*) Tevbe sûresi, 27. âyet.

Nûr-ı mahz idi vücûd etti tecellî ebedâ
Göstere tâ subh-ezelde ki cemâlle kemâlât

Sayyâd idi âhûya gelip dedi hüve'llah
Sayd ide bizi kurtara tâ ez-sitt-i cihât

Kulle-i kuds-i ceberûtun erişip köşesine
Kondu irsâd idüben gözledi burc-ı tabakaat

Kubbe-i Kaaf melekûtun çü anâ suffesine
Erişip kondu bu kez açtı fenâ mülke kanat

Cübbe-i sahn-ı mekân inüben tuttu vatan
Lâ-mekânın hareminde bulur iken hazerât

Bâde-nûş idi ezel câmını tâ devr-i ebed
Pes gerek cânı ala sermedîde kim lezzât

Çün içip geldi şarâbı ezelîden getirip
Sunar ölmüşlere ol bâdeyi kim Âb-ı hayât

Ala deryâ-yı hakîkatte süzüp cevherini
Saça meydân-ı şerîatte leâlî lemeât

Çü hazâyin kapısın açtı nisâr eyledi ol
Döküben lâl-i meânî yedirip lâfz-ı nebât

Yürüdü elde tutup bir eline hüccetini
Birine seyfin alıp eyledi hakkın(ı) ispat

Diledi azm-i sefer Ka'be-i vuslat eline
Gide tâ firkati hicretten ede gönlü necât

Çün erişti geri hicret sene-yi âşireye
Yürüdü hacca sefer fi'l-harekât-ı berekât

Aldı yetmiş deve kurban için ol şâh-ı rusul
Erip ol mevzi'a kim adına dirler Arafât

Gelüben nâhiyeden cümle kabâyil erişip
Giyip ihrâm-ı fenâ başı kaba san arasât

Okudu anda hitâbet idüben hamd-i belîğ
Dedi Hak hazretine isme müsemmâya simât

Cum'a gündü arefe gün ki asr geçmiş idi
Durur idi bile ashab Arafât üzre urât

Durup olmuştu resûl nakâ-i azbâya süvâr
Erdi Cibrîl-i Emîn pes getürüben âyât

«Bugün kâfirler, dîninizi söndürebilmekten ümidlerini kestiler; artık onlardan korkmayın, yalnız benden korkun. Bugün sizin için dîninizi kemâle erdimdim, üzerinizdeki ni'metimi tamamladım ve size din olarak islâmı ihtiyar ettim.» *

Çü bu âyet inüben geldi resûle erişip
Deve çöktü bu sebepten çün erişti hatarât

Ömer ağladı nebî dedi sebeb n'oldu nedir
Dedi çünkim sana vahy oldu bu dem bu kelimât

Buna dek dînimiz olurdu ziyâde çü kemâl
Buldu pes ere kemâline onun naks u fevât

Dedi ona ki sadâkat ki bu âyet bu durur
Kim işâretdir ona kim iriser bana vefât

Ulemâ dedi Muhammed ki bu âyet gelicek
Yaşadı bir dahi seksen gün erip ona memât

(*) *Mâide Sûresi, 3. âyet.*

Dünya bir lemha durur bârika nakşı çü hayâl
Âlem-i kevn-i fesâda çü verilmedi sebât

Yürüyüp kıldı vedâ' etti teveccüh geri pes
İdüben Muzdelife meş'arına ol harekât

İrüp ol yerde durup vakfeye ol rahmet-i Hak
Diledi anda ki tâ yarlıgana cümle usât

Diledi ümmetini kıldı duâ Rabbine ol
Yügürüp yalvarıp Allâh'ına diler hasenât

Diledi âsilerin cümle zünûbunu resûl
Verip Allâh ona bağışladı cem'a aserât

Kodu kan eyleyeni zulm edeni hatta ona
İde şeytan yoluna kasd ile her kim azemât

Tâ meâsî denizine ola her kişi ki gark
Girmeye hergiz oda görmeye aslâ haserât

Sad hezârân Hak'a hamd ile senâ rahmetin ol
Bize gönderdi onun rûhuna bî-had salavât

Dileriz senden İlâhî kim onun hürmetine
Bize de rahmet edip fazlın ile ver cennât

Gelüben nahr günü kondu Minâ merkezine
Akabe cemresini attı ve geçti akabât

Anda yetmiş deve kim sürmüş idi hedyine ol
Altmış üçünü kendüzi zebh eyledidi bizzât

Bâkisin dedi Alî eyledi kurbâna fedâ
Tâ ki nefse ola kurbân ede men'-i setevât

Çü meyâdin-i celâl içre erip bastı ayak
Anda başın kazıdıp eyledi anda sekenât

Bu kez irşâd için ol şâh dedi halka gereğin
Deyip îmân u salât savm ile hacc île zekât

Hitâb etti dönüp halka Muhammed
Diler kim irgüre Hakk'a Muhammed

Çü kâfirler şaşırmıştı zamânı
Hesâbından aşırmıştı zamânı

Velî arefede beş ıyd oluptu
Bu beş bayram ile ol gün doluptu

Biri arefe ve biri cum'a idi
Bu gün günler içinde şem'a idi

Mecûsî'le yehûd nasrânî cem'â
Kamu ol günde bayram etti kat'â

Benî Âdem geleli olmamıştı
Bu beşi bir güne hiç gelmemişti

Buyurdu kim zamân etti'istidâret
Nitekim etti şimdi istedâret

Şu günden kim cihânı etti Allâh
Ki gökler yerleri yarattı Allâh

Zaman döndü döniser hey'etinde
Ay on iki durur Allâh katında

Onun dördünü kılmıştır muharrem
Odur zü'l-ka'de zü'l-hicce muharrem

Receb ayı durur dördüncü meşhûr
Bu aylarda haramdır şerr ile şûr

Dedi nedir bu ayın adı sanı
Dediler Tanrı bilir resûl onu

Dedi zü'l-hicce değil mi buna ad
Dediler kim belî budur ona ad

Dedi bu şehrin adına ne derler
Bunu diide ne ad ile anarlar

Dediler bilir Allâh hem resûlü
Kim Allâh iledir a'lem resûlü

Dedi Mekke demezler mi buna ad
Dediler kim belî budur ona ad

Dedi bu gün ne gündür nedir adı
Cihan halkı buna ne aydır adı

Dediler bilir Allâh hem resûlü
Kim Allâh iledir a'lem resûlü

Dedi bayram değil midir buna ad
Dediler kim belî budur ona ad

Dedi pes dökmeniz nâ-hak yere kan
Haram eyledi onu size Subhân

Dahi nâ-hak yere hergiz yemen mâl
Haramdır zulm idüben alman emvâl

Haramdır ırzınızı bozman aslâ
Yıkanlar yıkılır olmazlar a'lâ

Haram eyledi bu eşyâyı Allâh
Nitekim bu günü bu ayı Allâh

Olısarsız yarın Hakk'a mülâkî
Amelden sorısar yevme't-telâkî

Sözüm tutun ki cühhâl olmayasız
Ki benden sonra dullâl olmayasız

Fesâda zulme kana girmeyesiz
Ki biri birinizi kırmayasız

Dedi teblîg-i ahkâm eyledim mi
Gereklisini sözün söyledim mi

Na'am dedi kamu halk etti teslîm
Ki zîrâ şol ki Hak'tı etti ta'lîm

Pes andan dedi Yâ Rab tanık olgıl
Benim teblîgimin tasdîkin algıl

Dedi hâzırlar iblâg eylesinler
Sözüm işitmeyene söylesinler

Niçema kişi var kim sözü dinler
Velî işitmeyen ondan yig anlar

Çü bu sözleri etti halka înâs
Hitâb etti geri kını eyyühe'n-nâs

Kılın beş vakit namâzınız tamâmı
Tutun yılda bir ayınız siyâmı

Edin Tanrı'nızın beytin ziyâret
Çün öyle geldi Hazret'ten işâret

Verin hem mâlinizden siz zekâtı
Ki bula nefsiniz tâ tayyibâtı

Giresiz Rabb'inizin cennetine
Hesâbsız hem azabsız rahmetine

Dahi bunca nasâyih etti anda
Tamâmet şer'i dedi gitti anda

Komadı din içinde şüphe aslá
Onunçün dînidir evlâ ve a'lâ

Beyân etti heman tutmak gerektir
Iraktan sormayıp tatmak gerektir

Kimin kim zevki yok irfânı yoktur
Kimin irfânı yok vicdânı yoktur

Kimin vicdânı yok cânânı yoktur
Kimin cânânı yoksa cânı yoktur

Gel ey cân iste cânânı kim oldur matlab-ı a'lâ
Habîbinden gözet onu kim oldur maksad-ı aksâ

İşit bir hoş rivâyet kim demiştir Kurtûbî onu
Onu Tezkire'de yazmış musahhah nakl ile eclâ

Demiş kim Âyişe dedi resûlu'llâh ki hacc etti
Dönüben Mekke'den gitti idüben şehrine ruc'a

Hacûn'a uğradı yolu varıcak anda ağladı
Mübârek hâtırından gam gidip açılmadı kat'â

Onun ağladığın gördüm onunla bile ağladım
Pes indi nâkadan derhâl o şekkerden sözü ahlâ

Buyurdu yâ Humeyrâ kim devenin tut zimâmını
Gidip gözden ırağ oldu zaman geçti olup ahfâ

Deveye yaslanıp durdum biraz müddet karâr ettim
Görem kim ay gibi doğdu yüzü bessâm ferah ebhâ

Dedim atam anam sana fedâdır yâ resûlu'llâh
Sebeb n'oldu kim ağlardın melâlette çekip belvâ

Seninle bile ağladım yüreğimi oda dağladım
Bu kez geldin geri şâdân dağılmış gussa ve şekvâ

Dedi vardım anam kabrin çü gördüm diledüm Hak'tan
Kim onu dirgüre Allâh pes etti anamı ihyâ

Çü gördüm anamın yüzün dedim îmân getir ona
Getirdi sıdk ile îman inâyet eyledi Mevlâ

Geri gönderdi cânını onun cennet sarâyına
Sevindiği budur Allâh ki fazl etti ona evlâ

Dahi der Kurtubî bir söz Süheyl'den nakl ider onu
Sahîh isnâd ile söyler onu isbât edip akvâ

Dedi kıldı diri Allâh atasını anasını
Getirdiler ona îmân pes oldu yerleri me'vâ

Dahi eder rivâyet kim işittim kim resûlu'llâh
Diriltti ammusın adı Ebû Tâlib durur eshâ

Getirdi ol dahi îman bu söze itmegil inkâr
Diriltti eyledi mü'min buları ol yüzü asfâ

Aceb midir Muhammed ger ölüleri diri kılsa
Ki nice ölü diriltti işittin dünyede Îsâ

Husûsâ kim ona Kur'ân gelicek hikmetu'llâh'tan
Dirildi nice ölmüş can şifâ buldu nire merdâ

Sağırlar işitir oldu nice dilsiz dile geldi
Nicenin gözleri gördü yürürken küfr ile a'mâ

Niceler oldular ashab niceler oldular ahbâb
Niceye oldu feth-i bâb bulup dünyâ ile ukbâ

Niceler âlim oldular hakîkat Hakk'ı buldular
Kemâlât ile doldular buluban cevher-i Mesnâ

Bu devletler kamu halka hep onun devletindedir
Kım ednâ himmeti onun yücedir dehrden esnâ

Ayağı bastığı taşlar muazzez tâc-ı Kisrâ'dan
Makaamı arş-ı a'zâmdır merâmı hazret-i ulyâ

Kamu âlem vücûdunun olursa toprağı ger yel
Konarsa bir gubâr ola eteğinde onun ednâ

Onun yüzü safâsında riyâz-ı Adn bir gonca
Onun mihri hevâsında güneş bir zerredir sugrâ

İzârı ve'd-Duhâ ve'ş-şems muattar zülfü ve'l-leyli
Kaşı mihrâbıdır kavseyn ne kavseyn belki ev-ednâ

Gözünün gamzesin gördü unuttu sihrini fitne
Ebed ceng etti âlemde bu nisbetten dolup şeydâ

Onun, lâ'l-i zülâlinden çün içti çeşme-i hayvan
Hızır'dan pes enin içti ledünnî ilmini Musa

Yanağı üzre müşgîn hâl cemâli cismine nokta
Ne nokta nokta-i vahdet ne vahdet vahdet-i kübrâ

Eger arz- cemâl ede kopa yüz bin kıyâmet kim
Ki koptu arsa-i kaamet ne kaamet kaamet-i Tûbâ

Onun âşıkları var kim onun gözleri kanından
Eteğin çekti bu kubbe ne kubbe kubbe-i mînâ

Niderler âlemi onsuz çün oldur mefhar-ı âlem
Gerekmez âdemî onsuz çün oldur gâyet-i mermâ

Cemâli hem melîh oldur beyânı hem fasîh oldur
Ki sadrı hem şerîh oldur ki kalbi hem fasîh agnâ

Beşîr ü hem necîh oldur nezîr ü hem nasîh oldur
Ki hem dîni sahîh oldur ki bürhânı sarîh ekbaa

Husûsâ kutb-ı Kur'ân'ı ona vahy eyledi Allâh
Olur bu merkeze dâyir kamu elfâz ile ma'nâ

«Muhakkak ki Allâh adâleti, ihsânı ve akrabaya vermeyi emr ediyor. Zinâdan, fenâlıklardan ve insanlara zulm etmekten nehy ediyor. Size böylece öğüt veriyor ki benimseyip tutasınız.» *

Pes onun dinle tefsîrin kim oldur câmi'ül-âyât
Gel imdi anla tahrîrin kim oldur hâsıl-ı takvâ

Adil bu yerde tevhîd'dir ki birdir diyeler Allâh
Hem ihsan halka ihsandır kim oldur ahsen-i hüsnâ

Sıla etmektir üçüncü kim erhâma ulaşmaktır
Budur dördüncü fahşâdan zinâdan olalar ahmâ

Beşincisi durur münker meâsîden sakınalar
Onun altıncısıdır bagy kibirden olalar etkaa

Bu altı sözde cem'etti kamu âlemlerin ilmin
Kamu a'mâli derc etti eger takvâ ve ger fetvâ

Çü söz işbu makaama erdi ey şâh
Diyelim ger inâyet kıla Allâh

Ki Kur'ân'ın havassın nakl edelim
Ulular gittiği yolca gidelim

İşitgil imdi Bismillâha tibyân
Kim oldur iftitâh-ı bâb-ı Kur'ân

Resûlu'llâh buyurdu eyle teslîm
Bir oğlana muaalim etse ta'lîm

Ki Bismillâh-i-Rahmâni'r-Rahîmi
Dese oğlan işit n'yler Kerîm'i

(*) Nahl Sûresi, 90. âyet.

Yazar oğlan için Allâh berâtı
Kim oda yanmaya bula necâtı

Atasına anasına yazar hem
Kim anlar da oda yanmayalar hem

Yazar hem hocasına bir berât ol
Verir bu dördüne oddan necât ol

Çü bismillâh'tan işittin fezâyil
İşit pes sûre-i hamde hasâyil

Resûlu'llâh buyurdu içüben and
Bana bir sûre verdi kim Hudâvend

Ki Tevrât içre İncil içre Kur'ân
Onun mislini indirmedi Rahmân

Ki Kur'ân-ı azîm indirdi onu
Hem oldur sûre-i seb'-ı Mesânî

Eger Tevrât içinde inmiş olsa
Yahûdî olmayadı kavm-i Mûsâ

Ve ger İncîl içinde gelmiş olsa
Nâsârâ mı olaydı kavm-i Îsâ

Ve ger olsa Zebûr içinde mevcûd
Nitesi mesh olaydı kavm-i Dâvûd

Kim okursa cihanda bir kez onu
Tamam hatme sevâbın bula cânı

Dahi her kim var ise ehl-i îmân
Tasadduk eylese külline ihsan

Bu mikdâr ol kişi bula sevâbı
Aça Allâh ona bu kutlu bâbı

Zihî fazl u kerem el-hamdü'llillâh
Ki biz kullarına kılmıştır Allâh

Alî aydur ne kim var idi esrâr
Kodu yüz dört kitabda onu Gâffâr

Cemî'in kodu uşbu dörtte Subhân
Ki Tevrât'tır Zebûr İncîl ü Furkaan

Bu dördünü kodu Furkaan içinde
Ne kim vardır geri Kur'ân içinde

Kodu hem Fâtiha içinde onu
Bulunur anda mecmû'-ı meânî

Ne kim var Fâtiha içinde esrâr
Bulunur cümle Bismillâh'da hep var

Ne kim var cümle Bismillâh içinde
Bulunur bâ-i Bismillâh içinde

Ne kim var bâ-i Bismillâh'da mahzûn
Onun bir noktasında oldu meknûn

Ben ol bir noktayam tahtında bâ'nın
Ki remz-i vahdetem tahtında onun

Elâ ey ârif-i sırr-ı hakaayık
Biraz dinle bu ma'nîden dekaayık

Ki demişler durur ârifler onu
Kim oldur zübde-i seb'-i Mesânî

Dediler nefs-i sâlik olsa ezkâ
Gönül âyinesi olsa musaffâ

Doğar gönlünde envâr-ı inâyet
İnâyettir kılan feyz-i vilâyet

Hem olur nefsi onun Hakk'a tâlib
Be-küllî keşf olur ona metâlib

Görür kim ni'metu'llâh bî-nihâyet
Görür eltâfına yok hadd ü gâyet

Sevinip der bu kez el-hamdü'lillâh
Ona keşf-i hicâb eder pes Allâh

Bu kez bildi buldu bu kadar yol
Nedir ma'nâ-yı Rabbi'l-âlemîn ol

Pes anladı ki cümle mâ-siva'llâh
Ki hep fânî imiş bâkî Hüve'llâh

Halâs ister bu kez agyâr elinden
Diyârı kor kaçar deyyâr elinden

Güzer kıldı ise inkâr elinden
Haberler erişir hündkâr elinden

Seher yeli eser dildâr elinden
Nisâr eder nesîmi yâr elinden

Dimâğına erip mürgi nesîmin
İrer eltâfı Rahmân ü Rahîm'in

Erer bu kez celâlinden bevârık
Cemâlin mâ-verâsından şevârık

Urûc eder hakîkî mâlike ol
Çü onun hazretine erişe yol

Sülûkunda erişir intihâya
Egerçi Hazret'e yoktur nihâye

Ona erince idi ehl-i telvîn
Taleb kılar pes andan geri temkîn

Ki tâ temkîn ile bula İlâhı
İlâhî kıla tâ onu İlâhî

İlâhî eylegil der istiânet
İlahî âcizem eyle inâyet

İlâhî matlab-ı a'lâ ola sen
İlâhî maksad-ı aksâ ola sen

Dedin lâ teknetu mir-rahmeti'llâh (*)
Ümîd ile kapına geldim ey şâh

Kamu âlemlerin sultânı sensin
Kamu detlilerin dermânı sensin

Kemâl-i lûtf ile meşhûr olan sen
Serâser kâyinâta nûr olan sen

Agisnâ yâ gıyâse'l-müstegîsîn (**)
Ecirnâ yâ ecîre'l-mestecîrîn

Elâ ey server-i âlem senindir cümle-i âlâ
Elâ ey cevher-i Âdem seninçündür kamu na'mâ

(*) *«Allah'ın rahmetinden ümidi kesmeyiniz.» Zumer Sûresi, 53. âyet.*

(**) *İmdadımıza yetiş, ey yardım dileyenlere medet eden Allâhım. Bizi kurtar, ey kendisine sığınanları kurtaran Rabb'im.*

İşit çün kullar Allâh'tan dilerler istiânet kim
İnâyet erişe Hak'tan ki fazlın eyleye i'tâ

Nidâ erer bu kez Haktan ki size nice avn edem
Kul aydur kim hidâyet ver sırâta kıl bizi icrâ

Nidâ erer ki yollar çok yolun kankısın istersiz
Kul aydur müstakîmin budur lûtfundan isti'dâ

Nidâ erer bu kez Hak'tan ki hep yol doğrudur bana
Bu haysiyyetce kim benven kamuya gâyet-i eşyâ

Kul aydur onların yolun gerek kim eyledin in'âm
Nidâ erer kim in'amın kime etmemişem ilkaa

Kul aydur onların yolun gerektir bize yâ Allâh
Ki zâhir bâtın onları kılıptın ni'mete irzâ

Tarîk-ı enbiyâ oldur sebîl-i evliyâ oldur
Ki nehc-i asfiyâ oldur ona gitti ulû'l-ârâ

Gazab hem etmedin zâhir dalâlet vermedin bâtın
Selâmet ettin onları ki hîç irgürmedin la'yâ

Ki zâhir ni'metin donun mutarraz etmese bâtın
İderler zâhir in'âmı seraser fitne-i ifnâ

Bize ne fâide ola bu zâhir türlü ni'metten
Eger taklîd ile bâtın dolarsa cehl ile ehvâ

Nidâ erer bu kez Hak'tan ki verdim bunlar size
Verem hem kuluma onu ne kim ederse istid'â

İşit bir söz edem takrîr İmâm-ı Fahr-i Râzi'den
Onu başındaki tâca kogıl yâkuuta-i hamrâ

Dedi hem kim namâzında şu dem kim nestaîn dise
Halîlu'llâh'a benzedi bu sözde eyledi inşâ

Lisân-ı hâl ile aydur Halîl'den artuğam zîrâ
Eli ayağıdı bağlı hemîn boşdu kamu a'zâ

Elimi bağladım ben tâ onu hîç etmeyem tahrîk
Ayağım bağladım muhkem ki gezmeye taraf sahrâ

Kulağım bağladım ben kim işitmeye kelâm aslâ
Gözümü bağladım hergiz ki bakmaya ale'l-amyâ

Dilimi bağladım tâ kim tekellüm etmeye kat'â
Dilimde devr ede ancak kelâm-ı ahsen-i esmâ

Halîl'in nâr-ı Nemrûd'a mukaabil geldise Yâ Rab
Ben uş nâr-ı cehennemden sana kılmışam isti'fâ

Nidâ erer ki yâ abdî çün artırdın Halîlim'den
Ziyâde idevüz biz de kılavuz kadrini i'lâ

Ki zîrâ andagı oda buyurdu kim ola bârid
Selâmet ola İbrâhîm kim aslâ görmeye zarrâ

Seni kurtaravuz oddan idüben cennete îsâl
Virevüz dirlik ölmeksiz kılıcak biz seni ihyâ

Sözümüz dinleyesin sen yüzümüz gözleyesin sen
Bekaa mülkinde cennette ebed kılam seni ibkaa

Zihî fazl u inâyet kim idiser ehl-i Kur'ân'a
Kim onun yüce kadrine erişmez cennet ü havrâ

Murâdın hep viriserdir visâle irgüriserdir
Cemâlin gösteriserdir kurusar hayme-i hadrâ

Eyâ u'cûbe-i esrâr eyâ ferhunde-i ebrâr
Eyâ tâbende-i envâr bu gün göster yed-i beyzâ

Nisâr et la'l u yâkuutu fenâ kıl resm-i nâsûtu
Bekaa bil zât-ı lâhûtu k'anundur izz ü istignâ

İşittin kutb-ı Kur'ân'ı ki takdîr eyledim onu
Dahi esrâr-ı Furkaan'ı beyân ettim kıl istifâ

Gel işit cefr ilminden aç iklîdi tılısmından
Eriş tahkîka resminden helâk eylemeden sevdâ

Dilersen Adn'i Firdevs'i gel oku ekmel-i dersi
İşit kim Âyetü'l-Kürsî nice câmi' durur cem'â

Kim oldur seyyidü'l-âyât onundur izzet ü râyât
Çü Hak'tır gâyetü'l-gâyât işit vasfında isticlâ

Bu âyette haber verdi ki birdir zâtı buyurdu
Kemâlâtını bildirdi teemmülde kıl istiksâ

Husûsâ âyetin sonu onu bildirdi şânında
Ki zâtı yücedir a'zâm onundur külli isti'lâ

Bu yerde üç merâtibden kemâlin eyledi tahkîk
Biri Hû'dur hüviyyette kim etti ihtiyâr ihfâ

İkincisinde buyurdu ki zâtı yücedir onun
Pes etti uşbu vasfında celâl-i şânına îmâ

Üçüncüsünde bildirdi ki zâtıdır azîmü'ş-şan
Bu vasfında cemâline işâret eyledi zehrâ

İşit onun celâlinden haber verem cemâlinden
Egerçi hep kemâlinden kimesne etmedi ifşâ

Celâli ol durur ey yâr ki bilmedi onu agyâr
Cemâli oldur ol Gaffâr tecellî eyledi iclâ

Ki zâtı zâtına fi'z-zât olur zâhir geri bizzât
Hakaayıktır alan lezzât bu tevhîd'den bulan serrâ

Kim onun zâtın isterse vücûdu mahv-ı mahz oldu
Sıfâtın kim taleb kılsa sonucu etti istihyâ

Velî aşk-ı safâsından alıptır ma'rifet lezzet
Onunçün hîç usanmaz ol ne denli eylese ihsâ

İşittin rûh-ı Furkaan'ı bu kez bil kalb-i Kur'ân'ı
Ki yâsin'dir işit onu diyelim hassasın imlâ

Resûlu'llâh buyurmuştur ki vardır kalbi her şeyin
Bu Kur'ân kalbi Yâsin'dir bu sözü eyle istisfâ

Kim okursa li-vechi'llâh onu mağfur olur dedi
Yigirmi iki kez hatme sevâbınca bulur îlâ

Kim âhir vaktte okursa bu Yâsin sûresin dedi
İner harfine onun on on emlâk eder imza

Dururlar karşıda saf saf onunçün edip istigfâr
Onunla bile giderler ki defn olunca istilkaa

Be-küllî sûre-i Yâsin tamâm üç bin durur harfi
Otuz bin pes firiştehler gelirler yüzleri garrâ

Dahi buyurdu Yâsin'i kim âhir demde okursa
Firişte almaya cânın ona tâ etmeye îfâ

Ki Rıdvan kendi eliyle şarâb içire cennetten
Suya kanıp gide bundan susayıp görmeye hîç dâ

Dahi hîç olmaya muhtâc nebîler havzına aslâ
Bu resme gire cennette ebed bâkî kala maşâ

Dahi buyurdu kim Yâsin şefî' olur kim okursa
İşidenler olur mağfûr budur Keşşâf'ta bil enbâ

Evvel ü âhir beyân Kur'ân'ı bil
Bâtın u zâhir ayân Kur'an'ı bil

Nûr-ı Rabb-i izzet ü nûr-ı resûl
Nur-ı kevn ü lâ-mekân Kur'ân'ı bil

Çünki bildin bu fezâyilden kişi me'cûr olur
Gel bu kez bir söz işit kim şu'le-i deycûr olur

Dedi peygamber yedi kat gök yedi yerler tamâm
Kul huve'llâhu Ehad bünyâdına ma'mûr olur (*)

Ya'ni bu âlem ademden onun için oldu var
Tâ delîl ola onun birliğine meftûr olur

Zâtı Allâhu Ehad'dır vasfı Allâhu's-Samed
Seyyid-i maksûd odur emri onun makdûr olur

Kimse ondan doğmamıştır kimseden hem doğmadı
Zîra yoktur cinsi misli var diyen makhûr olur

Dinle bu yerde İmâm-ı Fahr-i Râzî kim ne der
Kim içerse cur'asından tâ ebed mahmûr olur

Dedi dedi Hak Taâlâ kul huve'llâhu Ehad
Gör bu üç esmâda nice ma'nîler mestûr olur

Uşbu yerde üç makaama remz eder Allâh der
Kim bilirse işbu remzı şâkir ü meşhûr olur

Evvelidir Hû makaamı kim mukarrebler bilir
Bunlara Tûr-ı tecelli cân elinde Tûr olur

Ettiler bunlar nazar mâhiyyetine âlemin
Bildiler elbette onu kimseden masdûr olur

Zîra mümkin iktizâ etmez vücûd u bâ-adem
Pes onu îcâd eden vâcibliğe maksûr olur

Onu îcâd etmedi illâ Huve'llâhu Ehad
Kim kamu diller içinde cûd ile mezkûr olur

(*) «De ki o Allâh'tır, tektir...» İhlâs Sûresi, 1. âyet.

Pes mukarrebler nazar kıldı hakîkat yüzüne
Hak'tan artuk görmediler kâyinâta nûr olur

Bu makaama kimse ermez ille keşf-i zât ile
Her kimin kim keşfi yoktur vaslı yok mehcûr olur

Kim ki keşfe erdi ise kâyinâtı terk eder
Kim ki Hakk'a erdi ise derd ile meşhûr olur

Çünki bildin Hû makaamın dinlegil ikincisin
Bu makaam ehl-i yemîne hıtta-ı menşûr olur

Gördü ashâb-ı yemîn kim Hak'ta mevcûd halkta hem
Pes bular kesrette kaldı işleri ma'sûr olur

Vâcib oldu kim Huve'llâh dinile tâ kim bular
Hakk'ı halktan fark edicek işleri meysûr olur

Çün bu ikinci makaamı size takrîr eyledik
İşitin üçüncüsün kim nicesi mezbûr olur

Bir makaam içre karâr ettiler ashâb-ı simâl
Kim Hak'a şirk eylediler kim ederse dûr olur

Bunlara ilzâm için geldi Ehad lâfzı bu kez
Pes onunçün kul hüve'llâhu Ehad me'mur olur

Çünki bildin sûre-i İhlâsa takkîk-i bedî'
Dinle pes onu okuyan nicesi mağfûr olur

Dediler bir gün resûlu'llâh işitti bir kişi
Kul huve'llâhu Ehad okur katı mesrûr olur

Dedi vâcib oldu ona dediler vâcib n'ola
Dedi cennet vâcib oldu ol ana mahşûr olur

Hem dedi Kur'ân'ı Allâh eyledi üç cüz bilin
Kul huve'llâhu Ehad bir cüz'ine mestûr olur

Uşbu resme cümle Kur'ân ma'den-i hikmet durur
Kim hakaayık cevheri ondan bize mensûr olur

Ger midâd olsa denizler cümle ağaçlar kalem
Hak kelâmın yazmağa ger yer ü gök menşûr olur

Cümle âlem kâtib olsa külli sözün yazmaya
Kim onu yazam der ise yazamaz mahcûr olur

Pes bu deryâdan süzüp bir katre aldım ben dahi
Zîra bir katre yeter kim bâde-i usfûr olur

Çün kelâmullâh içinden anladım sırrın biraz
Zîra zerre gözlerine gün nice manzûr olur

Pes hakaayık ilmini ancak resûlu'llâh bilir
Kim kemâlince Hak'ın feyzi ona mevfûr olur

Dinlegil imdi resûlu'llâh kelâmın aşk ile
Kim onun sözün tutanın devleti mansûr olur

Her ne kim nutk eylediyse vahy-i Rabbânî durur
Her kelâmı ma'nî İsrafîl'ine bir sûr olur

Nakl ederler kim Ebû Dâvud ayıttı yazmışam
Şol ki canlar cennetinin ravzasına hûr olur

Tâ ki beş yüz bin ehâdîs-i nebîden yazmışam
Lîki cümle dört hadîsinde geri mahsûr olur

Evveli bu inneme'l-a'mâlü bi'niyyât'dır *
Ki amel niyyetsiz olsa bâtıl u medhûr olur

Bu durur ikincisi kim âşikârâdır helâl
Hem haramlar bellidir kim işlemek mahtûr olur

(*) «Ameller niyetlere göredir.» Hadîs-i şerif.

Hem helâl ile harâmın ortasında şübhe çok
Bilmez onu şol kişi kim kendüye magrûr olur

Kim sakınsa şübhelerden dîn ü ırzın sakladı
Şol ki düştü şübheye düşer harâma hor olur

Ol kişi benzer çobâna korkudur kim nâgehân
Ger koruya vâki ola ona şerr ü şûr olur

Pes dedi her pâdişâhın korusu vardır bilin
Korusu Hakkın mehârimdir kim ol menkûr olur

Hem bilin dedi cesedde var durur bir pâre et
Ol kaçan sâlih olursa hep cesed mebrûr olur

Ol kaçan fâsid olursa hep cesed eder fesâd
Ol dediğim et gönüldür bilmeyen memkûr olur

Budur üçüncü hadîsi kim resûlu'llâh dedi
Kim tutarsa Hak katında yüzü ak mevkûr olur

Terk-i mâlâya'ni kılmak hüsn-i islâmdan dedi
Ömrü zâyi' eyleyenler sonucu mesbûr olur

Bu durur dördüncüsü kim buyuruptur ol resûl
Kim sözün tutar ise kalbi onun mecbûr olur

Dedi kâmil mü'min olmaz şol kişi kim kendüye
Ne sanırsa kardeşine sanmasa mevzûr olur

Gel beru ey müttekî tut bu ehâdîsi ki sen
Ger olursan müttekî az suçların ma'zûr olur

Hak Taâlâ buyurur takvâ edendir olunuz
Müttekinin yeri cennet içtiği kâfûr olur

Gâyet-i takvâ budur kim ikilik kılmayalar
İkilik kılan kişinin içi dışı kûr olur

Gel beru ey ilm içinde feylesûf
Kıl tedârik ermeden akla hüsûf

Bu durur takvâ ki nefsin şirk ü fısk
Etmeye tâ etmeye kalbin küsûf

Ey hidâyet menba'ı ey mahzen-i esrâr-ı Hak
Cânı gavvâs-ı İlâhî garka-i envâr-ı Hak

Ma'den-i sıdk u safâsın kutb u tâc-ı evliyâ
Merkez-i lûtf-ı Hudâ'sın nokta-i girdâr-ı Hak

Çünkim îmân ile takvâdan biraz bast eyledik
Pes nedir îmân onu bildirelim ey câr-ı Hak

Bu durur îmân ki tasdîk edeler gönül ile
Kim Muhammed'dir resûlu'llâh odur muhtâr-ı Hak

Her ne kim Allâh katından kim getirdi ol resûl
Hak durur gerçek durur ne dedise ahbâr-ı Hak

Asl-îmân onu tasdîk eylemektir kalb ile
Pes dil ile söylemeklik şartıdır ikrâr-ı Hak

Çün bilindi nefs-i îman gel kemâlin dinlegil
Nice olur kâmil îmân kim durur dindâr-ı Hak

Der Ebû Tâlib-i Mekkî rahmetu'llâhi aleyh
Kim resûlu'llâh buyurdu nakl eder ebrâr-ı Hak

Üç ehâdîs içre îmânın kemâlin söyledi
Pes esâs edindi onu hâline ahyâr-ı Hak

Biri budur kâmil olmaz kulun îmânı dedi
Gör nice etti imâret dîni ol mi'mâr-ı Hak

Tâ bilinmekten bilinmezliğini yig sevmese
Ya'nî şöhret sevmese hiç bilmese deyyâr-ı Hak

Dünyanın azını yigrek sevmese çoğundan ol
Kâmil olmaz onun îmânı dedi ol yâr-ı Hak

Dediler zâhidlerindir uşbu iki hâli bil
Yolun evvel kapısıdır kim gider seyyâr-ı Hak

Dinle ikinci hadîsi kim buyurmuştur resûl
Dedi vardır üç hasâil kim olur etvâr-ı Hak

Kimde kim bu üçü olsa oldu kâmil mü'min ol
Kâmilü'l-îmân olanlar oldular ahrâr-ı Hak

Biri budur Hak yolunda korkmaya hiç kimseden
Hem riyâ işlemeye olmaya tâ mekkâr-ı Hak

Bu durur üçüncüsü kim gelse ona iki iş
Birisi dünyâ çün olsa olmaya gaddâr-ı Hak

Birisi de âhiretçün olsa ol işin dedi
Âhiretçün işlesin kim olmaya bîzâr-ı Hak

Kimde kim bu üç sıfatlar bulunursa dedi ol
Mü'min-i kâmil olur hîç eylemez inkâr-ı Hak

Dediler işbu sıfatlar vasfıdır muhlislerin
Kim mahabbet göklerinde oldular akmâr-ı Hak

Dinle üçüncü hadîsi kim ne buyurdu resûl
Gör nice teyyâr akar susuzlara enhâr- Hak

Dedi îmânı kulun ermez kemâle tâ kim ol
Onda üç haslet eger olmaz ise âsâr-ı Hak

Biri budur kim kaçan kim kakısa bir nesneye
Ol gazab Hak'tan çıkarıp olmaya eşrâr-ı Hak

Budur ikincisi eger bir nesneye râzı ola
Ol rızâ bâtıl ise koymaya ede âr-ı Hak

Bu durur üçüncü haslet kim eger kaadir ola
Sunmaya ol nesneye kim olmadı idrâr-ı Hak

Bu sıfatlardır ibâdet ehline muhkem esâs
Bunları tutanları tutmaya aslâ nâr-ı Hak

Çün şerâyi' mahzeninden eyledik sana nisâr
Gel hakaayık cevherinden edelim îsâr-ı Hak

Gel beru gör lâ-mekân şehrinde yaptım bir saray
Kim muhakıklar görürler göremez agyâr-ı Hak

Ol sarayın sahnını çep çevre bâgât eyledim
Bâğın orta ravzasını eyledim gülzâr-ı Hak

Tuttum ol gülzâr içinde hayme üzre sâyebân
Haymede bir taht kurdum oturur dildâr-ı Hak

Karşısında kurdum onun geri bir meydân-ı aşk
Tâ ki ser-bâz oluban edem bugün izhâr-ı Hak

Şol peri-veşler getirdim kim beşer kanı göre
Durdu meydan içre saf saf açılıp ezhâr-ı Hak

Kanı imdi Hak nazar kim gözleye Hak'tan kemâl
Kanı râgıb müşterî kim eyleye bâzâr-ı Hak

La'l ü altının revâcı bunda yoktur ey hoca
Bunda göz kanı gerek altın benizli zâr-ı Hak

Bunda ol cân u cihan terkin uranlar erişir
Bunda ol mahv-ı vücûd eden olur tayyâr-ı Hak

Ehl-i Hak âmâna üç dürlü merâtib dediler
Biri gaybidir avâmındır erer enzâr-ı Hak

Gayb-ı Kur'ân ile bunlar âhiret gaybın görür
Sonra döner gayb-ı gayb ile erer tibşâr-ı Hak

Hakk'ı meşhud idinirler cümle ahyân içre tâ
Mâ-sivâ'llâhın şuhûdından olup ferrâr-ı Hak

Budur evvel mertebe îmâna kim dedik onu
Pes ikincisi onundur k'oldular bîdâr-ı Hak

Bunlar onlardır kim oldular havass-ı evliyâ
Bulup îmân-ı ayânı oldular züvvâr-ı Hak

Bu sebebdendir ki Hak etse tecellî bir kula
Cümle a'zâsı huzû' eder erer envâr-ı Hak

Kamu eczâ mü'min olur Hakk'a eder inkıyâd
Nefs kalbe münkir olur çün saçar envâr-ı Hak

Zîra nefs ermez nesîmine revâyih gaybının
Tûr-ı kalbe pes tecellîden doğar envâr-ı Hak

Çün tecellî ere kalbe pâre pâre ola ol
Nefs Mûsâ'sı düşer anda konar envâr-ı Hak

Ger fâkat nefs anda diye tübtü ileyk *
Mü'min-i evvel benem kıldı eser envâr-ı Hak

Çünkim îman rütbetinin ikisin şerh eyledik
Budur üçüncüsü kim işrâk eder envâr-ı Hak

Bunlar onlardır ki hassü'l-hass olup aktâb olur
Buldular îman-ı aynî gördüler envâr-ı Hak

Erdi bunlara celâlin satvetinden inkişâf
Mahv-ı mutlak kıldı zâtın çün eder envâr-ı Hak

Pes bu kez bâkî eder erip cemâl-i tal'atı
Ayne ererler çü keşf olur bu dem dîdâr-ı Hak

(*) «Sana tövbe ettim.» Ar'af Sûresi, 143. âyetten

Zîra aynûnet bulardan selb eder keynûneti
Selb olursan anlayasın kim budur esrâr-ı Hak

Ere Hakkaanî vücûd andan sana keşf ola hâl
Kim odur mezkûr u zikr u zâkir u ezkâr-ı Hak

Bî-nihâyet vahdetin deryâsı gark eder idi
Ger Muhammed meşrebinden içmese nüzzâr-ı Hak

Evvel ü âhir ebed Allâh'tır
Zâhir ü bâtın Samed Allâh'tır

Ahmed ü Mahmûd Muhammed'dir Habîb
Vâhid ü Ferd ü Ehad Allâh'tır

Eyâ ey hazret-i kudret çü geldin abb-i a'lâdan
Veyâ ey kudret-i hazret çü rahmetsin Taâlâ'dan

Şefâat şem'ini yandır cemâlin nûruna karşı
Ki pervâne olam ona geçem tâk-ı muallâdan

Nişânın buldu çün cânım nişânım bî-nişân oldu
Esirge yâ resûlu'llâh atâ kıl bahr-i âlâdan

Kapındır mesned-i devlet benem kapında bir toprak
Ne eksile eger katra ererse bahr-i na'mâdan

Yürekte od gözümde yaş başımda hak elimde yel
Elim tut düştüm ayaktan hicâb aç nûr-ı eclâdan

Gönül bir sîne ister kim firâk oduna yanmışdır (*)
Ki şerha şerha olmuştur yanıp derd-i dilârâdan

(*) *«Sîne hâhem şerha şerha az firak — Tâ be-gûyem şerh-i derd-i iştiyâk: Şerha şerha eylesin sînem firak — Ey-leyem tâ şerh-i derd-i iştiyâk.» Mevlâna, Mesnevî-i şerîf, aslı ve sadeleştirilmişiyle manzum Nahifi tercümesi, Hazırlayan: Âmil Çelebioğlu, I. c., [illegible] sh., İstanbul, [illegible]*

Ki tâ şerh-i firâk edem beyân-ı iştiyâk edem
Ki vasf-ı ihtirâk edem denilse seng-i hârâdan

Şu kim azm-i sefer ede ki ma'şûk eline gide
İşitsin işbu nâlîde ne söyler zühd ü takvâdan

Şarâb-ı ma'rifet içsin ki bula meşreb-i sâfî
Gıdâ-yı rûhî nûş etsin bu fercâm-ı musaffâdan

Gerek âşık ciger kanın içe döke gözü yaşın
Yaraşır kim içe sûfî murevvak câm-ı esfâdan

Bu hüsne mâle ey hoca igende olmagıl magrûr
Ki tecrîd iltiserlerdir seni bu dâr-ı dünyâdan

Buyurmuştur resûla'llâh hitâb edip meger bir gün
Beyân edem onu size işitin kavl-i akvâdan

Allâh'ın resûlü buyurur ki. «Ey Ebâ Zer, gemini yiyni eyle. Zira deniz derindir. Azığını çokça al, zîra sefer uzundur. İşlerinde yalnız Hakk'ın rızâsını gözet çünki hesâba çekecek olan Allâh, herşeyi görür. Yükünü azalt, zira yokuş çok sarptır.»

Buyurdu yâ Ebâ Zer kim gemini eylegil yiyni
Ki yoktur cümle deryâda derin deryâ bu deryâdan

Azıgını tamâm algıl kim uzaktır sefer bilgil
Amelde eylegil ihlâs bilir Hak sırr-ı ahfâdan

Yükünü eylegil yiyni akabe gâyet es'abdır
Ki yiyni yüklüler bulur halâsı dâr-ı ukbâdan

Gör (ol) sultân-ı kevneyni ki sözü nice câmi'dir
Husûsâ ilm-i tahkîki adaktır sırr-ı esnâdan

Şerîatte tarîkatte maârifte hakîkatte
Kamusun bunda derc etti ne varsa ilm-i aksâdan

Muhakkıklar demişlerdir buyurmuştur resûlu'llâh
Geri bir söz ki tatlıdur nebât-ı kand u ahlâdan

Nebî S.A. buyurur ki: Dünyan için orada duracağın kadar çalış. Âhiretin için de orada kalacağın nisbette çalış. Allâh'a ona olan ihtiyacın nisbetinde kulluk et. Cehennem için de ona olan mukavemetine göre çalış!...»

Hadîsin ma'nîsi budur buyurdu bir sahâbîye
İşit bu sözü mervîdir dürüst nakl içre İhyâ'dan

Amel kıl dedi dünyâçün cihanda durduğun mikdâr
Amel kıl dedi cennetçün bakaa buldukça me'vâdan

Amel kıl dedi Tanrı çün katında hâcetin mikdâr
Amel kıl dedi od için oda sabrınca mesvâdan

Demiştir Şeyh Gazzâlî cemîi âlemin ilmi
Bu sözde cümle cem' oldu pes âgâh ol bu ma'nâdan

Münâsib bu söze geri buyurmuştur resûlu'llâh
Sözü esdâfına dürler doluptur bahr-i Mesnâ'dan

Ömer oğluna buyurdu ki Abdullâh idi adı
İşit cân u gönülden kim akar sadr-ı mücellâdan

Allâhın elçisi S.A. buyurur ki: «Dünyada bir garib yâhud bir yolcu gibi ol ve kendini kabîr ehlinden say.»

Dedi dünyâda şöyle ol nitekim bir garîb insan
Ki ya'nî hiç vatan tutma Semerkand u Buhârâ'dan

Veya bir yolcu gibi ol ikaamet eyleme aslâ
Ki ya'nî hiç karâr etme elin çek zîr ü bâlâdan

Dahi sen kendi kendüzün kubûr ehlinden olmuş bil
Ki ya'nî terk-i dünyâ kıl geçip serrâ ve darrâdan

Bu sözünde resûlu'llâh fenâya eyledi tenbîh
Ki tâlib olmaya magrûr geçe beyzâ ve sevdâdan

Ba-küllî Hakk'a yüz tuta fenâ fi'llâh ola mutlak
Fenâdan da fenâ ola geçe ûlâ ve uhrâdan

Ölüm gelmezden ön öle kubûra girmeden dura
Bekaa-yı zâta haşr ola tecellî ere esmâdan

Ki zîrâ mahv olan kişi bu âlemden haber bilmez
Eser bilmez olur belkim sıfat esmâ-i husnâdan

Hemîn Allâh olur bâkî niderse hükm onun olur
Ne bilsin pes fenâ olan kişi ism-i müsemmâdan

Ölün ölmezden ön diyü buyurmuştu resûlu'llâh
Muhakkıklar pes aldılar rumûzu bu muammâdan

Tecellî erdi zâtından ena'llâhu dedi bir kez
Onunçün fârig oldular hezârân Tûr-ı Mûsâ'dan

Kodular mâ-siva'llâhı hevâdır diyü vallâhi
Resûlu'llâhı Allâh'ı sevip yig cümle eşyâdan

Niçin sevmeyeler onu çün oldur canların cânı
Bulurlar onda cânânı bilenler sırr-ı ebhâdan

Habîr oldur tabîb oldur bu derde ondadır derman
Bu sevdâya devâ ermez hezârân Hızr u Îsâ'dan

Eger ehl-i hicâb onu muhakkak bilmese kimdir
Çü görmez Yûsuf'un yüzün ne hâsıl çeşm-i a'mâdan

Şehâdet ederem ben Muhammed'dir resulû'llâh
Risâlet tahtı üstünde münevver şems-i zehrâdan

Ayân etti delâlâtı beyân etti makaalâtı
Tamâm etti makaalâtı yetiştirdi müheyyâdan

Hudûdu eyledi icrâ uhûdu eyledi îfâ
Geçirdi cümle ahkâmı serâya tâ Süreyyâ'dan

Dedi evvel kim ol Allâh Ehad'dır kim şerîki yok
Mukaddestir ukûl ermez muarrâdır hem ârâdan

Hem isbât etti kendüzin ki geldi halka Allâh'tan
Ki tâ inzâr ede halkı ferahlar vere büşrâdan

Pes isbât etti hüccetle ki vardır âhiret mülkü
Kıyâmet kopısar bir gün halâyık dura gabrâdan

Gireler cennete düpdüz ne denli var ise mü'min
Doludur cennetin içi saray vildân u havrâdan

Cehennem oduna yana cihandan küfr ile giden
Ebed kurtulmaya asla azâb-ı nâr-ı kübrâdan

Bu resme cümle ahkâmı kemâhi eyledi takrîr
Hiç eksik komadı dedi hep eriştirdi zikrâdan

Buyurdu taâte halkı ibâdet ettiler Hakk'a
Meâsîden ırağ etti kamu kübrâ ve sugrâdan

Küfürden şirkten ehvâdan arıttı âlemin yüzün
Mutahher kıldı dünyâyı sanemden Lât u Uzzâ'dan

Mahabbet etti ahbâba adâvet etdi a'dâya
Cihâd etti kemâlince yüceltti dîni Tûbâ'dan

Dirîgââh evet nidem ne dillerle beyân edem
Ki dünyâdan sefer kıldı bekaaya kondu menfâdan

Gel ey söz kadrini bilen işit cân u gönülden sen
Ol a'lâ seyyidin vasfın Yazıcıoğlu ednâdan

VEFÂT-I RESÛLİ'LLÂH SALLALLÂHU ALEYHİ VESELLEM

(Hz. Peygamberin vefatı)

Gel ey tâlib taleb kılsan taleb kıl matlab-ı a'lâ
Seversen Hakk'ı sev gel sev ki Hak'tır maksad-ı aksâ

Nidersin bu fenâ mülkü çü sen fânî cihan fânî
Bekaa-yi lâ-yezâl iste ki cennet mülküdür ebkaa

Nedendir kani olmuşsun hevâya terk edip Hû'yu
İçersen câm-ı Hû'dan iç hevâdan geç hüve'l-Mevlâ

Mücerred Hû'nun adından hayâl olur hemin hâsıl
Velî dellâl olur geri hayâl-i vaslına evlâ

Eger ismin okudunsa müsemmâsın taleb eyle
Yücede istegil ayı ki suda aksidir ednâ

Musâffâ ol sıfâtından nitekim açılır âhen
Göresin zâtını sâfî açıla âyine asfâ

Bulasın gönlün içinde ulûm-ı enbiyâyı sen
Kim anda ne kitâb ola ne ders ola ne hod fetvâ

Erişe cânın ol nûrun makaamına hakîkat bil
Ki peygamber buyurmuştu ki nûrumdur benim ebhâ

Göriser ümmetim cânı beni şol nûr ile dedi
Ki ben ol nûr ile her dem görürem onları esnâ

Onun ol nûr-ı lâhûtu ihâta kıldı nâsûtu
Egerçi ol yüce zâtı gözüktü oldu hem ahfâ

Oluptu elli üç yıl Mekke menzil
Medîne'de hem on yıl oldu nâzil

Çü yaşı altmış üç oldu resûlün
Hilâli bedr olup doldu resûlün

Pes indi âhir âyet işbu Furkaan
Tamâm oldu onunla cümle Kur'ân

«Öyle bir günden (kıyâmet gününden) korkun ve sakının ki o gün hepiniz Allâh'a döndürülüp götürüleceksiniz. Sonra herkese dünyada kazandığı amellerin karşılığı tamâmen verilecek ve onlara asla haksızlık (zulüm) edilmeyecektir.» *

Ki korkun çünkim âhir ölisersiz
Şu gün kim Hakk'a râci' olısarsız

Bulısar küllü nefs nice kılına
Ki Hak zulm eylemez aslâ kuluna

Çü Cebrâîl gelip Hak'tan bu vahyi eyledi pertâb
Bu âyetten resûlu'llâh ecel hükmün edip deryâb

Bilâl'e emr kıldı kim namâza cem'ede halkı
Derildiler dolup mescid oturdular kamu ashâb

Çıkıp minberde Allâh'ın kemâline senâ etti
Nihâyetçe belâgatte hitâbet eyledi îcâb

(*) Bakara sûresi, 281. âyet.

Cinânâ eyledi teşvîk cehennemden edip tahzîr
Cihâda eyledi tahrîz nasîhatte edip itnâb

Şu resme korkdular ashab ki kanlı yaş akıttılar
Dediler yâ resûlu'llâh bu hâli ettin isti'câb

Dedi kim bilin ey ashab vedâ idervenin size
Ki sadıklarınız dinde size olmuş idim nessâb

Velî sizden birinizi halîl idinmezem aslâ
İdinseydim idinirdim Ebû Bekr'i halîlü'l-bâb

Ki zîrâ kim beni Allâh halîl eyledi kendüye
Kim İbrâhîm'i kendüye Halîl etmiş idi Vehhâb

Bana bu gece hep verdi yerin göğün kilîdini
Hazâyin kapısın açtı bana feth eyledi ebvâb

Bilin kim uş yakın vakte ki koram sizi firkatte
Kim ölüm şerbetin câm-ı ecelden ederem işrâb

Ki hükmü'llâh budur uşbu fenâda
Ki kimse kalmaya fânî finâda

Mukarreb ger melek ger mürsel ola
Bekaa bulmaya iliâ âhir öle

Bilin kim hem benem hatmü'l-nebiyyîn
Ki benden sonra gelmez bir dahi dîn

Ben ol âhir zaman peygamberiyem
Kı cümle enbiyânın rehberiyem

Benimle kâmil idi dîni Deyyân
Benimle âhir oldu cümle edyân

Benem çün fâtih ü hâtım benimdir a'zamü'l-âyât
Çü sizler hayr-i ümmetsiz sizindir erfâ'u'r-râyât

Vasiyyet iderem size ki takvâ edin Allâh'tan
Ki hem kim korktu Allâh'tan onundur rahmet ü cennât

Neden kim korkar ise ol emîn ide onu Allâh
Hesabsız rızk vere ona kabûl ede kamu hâcât

Tutun siz yâ ibâda'llâh gümansız urve-i vüskaa
Bu durur urve-i vüskaa şehâdette edin isbât

Ki birdir Hak Taâlâ'llâh Muhammed'dir resûlu'llâh
Namâz edin zekât edin kılın hacc ile ta'zîmât

Oruç tutun helâl edin onu kim Hak helâl etti
Harâm edin onu size onu kim etti tahrîmât

Dahi dedi ki göricek karındaşlarımı sizler
Bulara irgürün benden tahiyyât ile teslîmât

Dedi Selman karındaşız sana biz yâ resûlu'llâh
Ayıttı siz sahâbemsiz sizindir kadr ü tekrîmât

Benim kardaşlarım oldur ki sonra geliser benden
Kı beni görmeden îmân getirip ede tasdîkât

Bular onlar dururlar kim ki takvâ ede Allâh'tan
Pes istigfâr edin Hakk'a ki rahmet ede fi'l-hâlât

Bu hutbe kim okudu şâh-ı kevneyn
Saâdet kubbesinde mâh-ı kevneyn

Vefâtından mukaddem beş gün idi
Mizâcı hastalıktan önden idi

Pes indi minberinden ağlayarak
Görenlerin yüreğin dağlayarak

Erişti Âyişe'nin menziline
Kim idrâk eylemiştir menzili ne

Döşeğinde çün onun kodu başın
Akıttı gözlerinden acı yaşın

Bildi çünkim nakl idiser pes dedi yâ Müstegâs
Yüzümü dergâhına tuttum meded kıl el-Gıyâs

Hak Taâlâ gönderip Azrâil'i etti selâm
Dedi de kim çün Habîbimsin bana kıl ibtiâs

Ben seni efdâl yarattım kâyinattan serteser
Ben sana müştâkam ey dost cânını kıl inbiâs

Girme onun üzerine ille destûr ile gir
Rûhunu rıfk ile kabz et etmesin tâ inbisâs

Çün işittiler melekler kim vefât eder resûl
Cümlesi ağlaştılar mevtine edip iktirâs

Arşı götüren melâyik ağladı feryâd edip
Ağladı hem bile Azrâil idüben iltihâs

Derler idi ey dirîgâ kim Muhammed Mustafâ
Dünyeden nakl eder imiş terk edip mülk ü esâs

İndi Azrâil meleklerle yerin yüzüne pes
Geldi durdu kapıda hîç etmedi aslâ bihâs

Gördü Cebrâîl'i anda dedi kim yâ Cebrayil
Hak buyurdu cânını kabz eyleyem ben lâ-bihâs

Girmeyem üstüne onun rûhunu kabz etmeyem
Tâ meger destûr ede ol resûl-i Müstegâs

Çün işitti ağladı pes Cebrayil
Dedi nidem çün budur hükm-i Celîl

Ağlayu girdi resûlün üstüne
Niçin ağlamaya kişi dostuna

Dedi niçin yâ ahî yâ Cebrayil
Bunca ağlarsın döküp yaşın çü sel

Dedi niçin ağlamayam yâ habîb
Kim sen idin dertli cânıma tabîb

Geldi Azrâil kapıya yâ resûl
Destur ister girmeye tapına ol

Ağladı pes işidicek uşbu sözü ol sirâc
Verdi Azrâil'e destur girdi etti intihâc

Geldi verdi hazretine izzet ile hoş selâm
Aldı lûtf ile selâmın eylemedin i'vicâc

Dedi digil yâ ahî Azrail imdi sen bana
Kim ziyâret etmeğe mi eyledin bana revâc

Yahû rûhum kabz eder misin ki Hakk'a iltesin
Bu ikisinden birinde kankısıdır indirâc

Dedi dinle yâ habîbi yâ Muhammed sen beni
Dilesen edem ziyâret geri gidem bî-lecâc

Ger dilersen kabz edem Hak hazretine varasın
Çün işitti bu kelâmı gönlü etti ihticâc

Ağladı dedi ki Hak sâdık durur buyurdu kim
Küllü nefs ölüm tadını tadısar bî-ihticâc

Döndü Azrâil dedi kim ağlamagıl yâ habîb
Kim anadan müşfikam ben sana etmekte ilâc

Pes dedi ni'me'l-kudümdür Rabb'ime azze ve cel
İlle biraz sabr kıl kim eyleyem tâ infirâc

Kim görem ashâbımı ensârımı edem nazar
Gözlerim nûru Alî'ye Fâtıma'ya ibtihâç

Gözlerim nûru Hasan yüzün görem
Hem Hüseyn'imin visâline erem

Dedi Azrâil ki olmuşam semî'
Rabb'ine ve hem sana benven mutî'

Âyişe ağladı dedi yâ resûl
Görmesem seni kime edem vusûl

Geldi andan pes Alî'le Fâtıma
Bildiler kim ömr erişti hâtime

Erdi andan hem Hüseyn ile Hasan
Yüzleri şems ü kamer belkim hasen

Çünki gördü yüzlerini sadrı oldu inşirâh
Ağladı yaşın yaşın âh eyleyip etti siyâh

Fâtıma dedi ki niçin yâ resûllu'llâh aceb
Kim mübârek ağlayam sizden iderven firâk

Dedi nice ağlamayam sizden iderven firak
Zîra Azrâil erişti bulmazam ondan felâh

Kimse kalmaz bâki hîç illâ ki Hak bâkî kalır
Cümle halk fânî olısar kimsene bulmaz necâh

Ağladılar ehl-ibeyti cümlesi feryâd edip
Fâtıma edip nidâ vâ-vahşetah etti niyâh

Dedi onu dilerem kim isteyesin Tanrı'dan
Tâ ki beni sana tîz ulaştırma bulam merâh

Dedi bana pes yakın gel imdi tiz yâ Fâtıma
Gelicek öptü onu etti bu söze iftitâh

Kim bana hiç kimse senden tiz erişmeye gelip
Cennetin hem ulu hatunu sen olasın sabah

Ehl-i beytiy'le vedâ ederken erişti Bilâl
Geldi okudu ezân kim tâ gele ehl-i salâh

Hem selâm etti dedi kim yâ resulu'llâh namâz
Dedi versin Hak sana hayre'l-cezâ yevmü'l-kifâh

Şimdi ben nefsime meşgûlem dedi
Za'f erişti acze meşmûlem dedi

Var Ebû Bekr-e ayıt olsun imâm
Yerime nasb eyledim olsun hümâm

Âyişe dedi kim ol bir kişidir
Bağrı yufka sözünü kim işitir

Dedi peygamber kim ol olsun imam
Ben onun tuttum kamu işin tamâm

Mecside geldi Bilâl etti nidâ
Tâ Ebû Bekr'e edeler iktidâ

Dedi tutun yâ müselmanlar sözüme siz kulah
Kim ne buyurdu resûlu'llâh tutunuz kim kulah

Kim yalınız kendüye meşgûl oluptur biliniz
Yâ Ebâ Bekr emr kıldı sana sen olgıl inâh

Emr kıldı kim imâmet edesin ashâba sen
İşitip ashab kamu ağlaştılar tutup sımah

Ağladı dedi ki vallâhi resûlu'llâh bilin
Hoş imişse olmaz idi aslâ mescidden ırah

Buyruğun tuttu resûlün yürüdü mihrâbına
Geçti pes mihrâba kim ede yerinde irtisâh

Durdular saf saf sahâbe uydular tekbîr edip
Baktı onun secdesi yerine etti infisâh

Ağladı etti nidâ vâ-vahşetah vâ-fürkatah
Ağlamaktan sanasın kim oldu anda iki şâh

Der idi kim yâ resûlu'llâh dirîğâ yüzünü
Görmedik hem gök yüzünden vahy oldu insilâh

Cümle ashab bile ağlaştı yüce âvâz ile
Gözlerinden kim aka yaş sanadın kan idi nâh

Çün resûlu'llâh işitti bunların ağladığın
Dedi niçin yâ Alî bunca eder bunlar surâh

Dedi kim seninçün ederler figân
Yüze göz yaşın gönderip armağan

Ayıttı resûl pes aleyhisselâm
Bağışla resûlüne yâ Rab selâm

Ki müslimler ile kıla bir namâz
Ede hazretine tazarru' niyâz

Duâya icâbette sensin cedîr
Ki sensin alâ külli şey'in Kadîr *

Biraz geldi pes cisme ön râhatı
Ölüm râhatıdır bu son râhatı

Çü buldu biraz hıffeti eyledi i'timâd
Alî ile Fazl ibni Abbâs'a pes istinâd

İdüben gelip mescide girdi bastı ayak
Sahâbe bilip ellerin eylediler nihâd

(*) Her şeye kaadir.

Kim el çatlatıp eylediler işâret ki tâ
Ebû Bekr işite resûle ede inkıyâb

Ebû Bekr işitti geri durdu pes kıçına
İşâret kılıp ona dedi kim eyle idâd

Kim evvel saf içinde dur sâbit ol uy bana
Yürüdü takaddüm edip eyledi i'tidâd

Oturdu imâmet edip uydu ashab ona
Namâzı tamâm eyledi eyleyip ictihâd

Mübârek yüzün döndü ashâba ikbâl edip
Nasîhat edip bunlara göstere tâ reşâd

Dedi ey müselmanlara siz meâşir olan
Gerek kim bula sizin ile cihan i'tidad

Kim Allâh size rahmet etsin nedir hâliniz
Niçin el kakıp ettiniz eller ile tenâd

Kaçan kim imâm sehv ede siz de tesbîh edin
Ki tesbîh erenler işidir diyeler murâd

Eli ile tasfîk işâret için
Bu hatunlardır ibâret için

Budur vâcip ihsan idesiz behem
Fakîre mesâkine eytâma hem

Garîbe mededsize ihsân edin
Sözümü tutun doğru yola gidin

Size etmedim mi nasîhat kelâm
Eriştirmedim mi risâlet tamâm

Cihâd etmedim midi Allâh için
Bilirdim hakîkat ben Allâh'ı çün

Dahi okumadım mı Kur'ân'ı şeb bâmdâz
Namâzın size etmedim midi emrin nefâs

Demedim mi size ki tutun oruç ayını
Dahi hacc edin Tanrı'nın evin edin liyâz

Gazâ edesiz Hak yolunda demedim midi
Dediler belî yâ resûla'llâh ettin idi şâh

İvazlar vere Hak Taâlâ sana fazlını
Ki sen bize müşfik refîk idin olup melâz

Dedi yâ muhâcir bölüğü kim ensâriler
Hızânem durur eyledim idi fazl ile dâz

Buların kerîmine ikrâm edin lûtf edip
Yaramazlarının suçunu edin intibâz

Dedi hem bilin bir kul oldu muhayyer bu dem
Dilerse ede dünyede ömr ile iltizâz

Dilemezse Allâh katını ede ihtiyâr
Vara Tanrı'sına ede hazretine ıyâz

Bu kul çünkim oldu muhayyer bu ikisine
Pes Allâh katın ihtiyâr etti edip meâz

Bu sözün Ebû Bekr mefhûmunu fikr edip
Bilip ağladı kendüyi ettiğin ittihâz

Dedi yâ Ebâ Bekr ivme işit
Ne söz kim buyursam onunla iş et

Tutun dedi mescidde her kapıyı
Yapın ol kapılara berk yapıyı

Ebû Bekr olsun hemîn kapısı
Kim efdaldir onun bana tapısı

Ki ben bilmezem sohbetime yarar
Yig ondan kim ola bana perde-dâr

Çün ol idi evvelde sâhib bana
Yaraşır pes âhir musâhib bana

Pes andan çıkıp mescide kıldı evde karâ
Zâif oldu vardıkça geçtikçe leyl ü nehâr

Tavâf ettiler mescidi nâleler eyleyip
Gelip dedi Abbas kim ağlaştılar zâr u zâr

Yetişti gelip fazl bildirdi zârıların
Alî geldi andan haber verdi ol bahtiyâr

Çün işitti onu uzattı mübârek elin
Yapıştılar ashâb oturdu bulup iktidâr

Dedi kim ne derler benimçün sahâbe ayıt
Dedi korktular k'idesin ölümü ihtiyâr

Derildi gelip cümle hatunları ağladı
Erenler derildiği için devr idüben diyâr

Turugeldi ayağı üstüne söykendi pes
Alî ile Fazl İbni Abbâs'a verdi kenâr

Mübârek başın bağladılar isâbe ile
Önünceydi Abbâs ederler idi medâr

Girip mescide oturup minber ayağına
Senâ etti Allâh'a hamd eyledi bî-şümâr

Dedi evyühe'n-nâs işittim dedikleriniz
Ki korkmuşuz ölem kılam cânı Hakk'a nisâr

Sanınızda bu mu vefât olmayam
Cihanda muhalled kalam ölmeyem

Hiç işittiniz mi müeyyed resûl
Kim ölmedi kaldı müebbed resûl

Ki tâ ben de dünyâda diri kalam
Çün ölmeklik için çalındı kalem

Geri Rabb'ime lâhık olurvanın
Garîb idim ona ulaşurvanın

Ona siz de ulaşırsanız bilin
Ona göre yarağınızı kılın

Vasiyyet kılarım size keşf edip gizli râz
Muhâcirleri hoş tutasız olup dil-nüvâz

Muhâcirlere ederem hem vasiyyet ayân
Kim Allâh azze ve celle Ganî bî-niyâz

Ki Ve'l-Asri'nin sûresini bana gönderip
Bana anda bir bir beyân eyleyiptir mefâz

Pes okudu Ve'l-Asri'nin sûresini tamâm
Onun anda bildirdi ma'nâsın açıp rikâz

Ki ya'nî kasem eder Allâh ikindiye der
Kim insan kamusu ziyân içredir inhiyâz

Meger şol kim îmân getire Hakk'ı birliye
Dahi kıla sâlih amel hem husûsâ namâz

Dahi biri birine îmân vasiyyet ede
Diye farzı edin edâ görmen onu siz az

Kitâbını Hakk'ın tutun mürseline uyun
Bu sözü hakîkat bilin kim değildir mecâz

Dahi sabr edin taâtâ ma'siyet işlemen
Bu resme diye Hakk'ı tâ bâtılı edeler imtiyâz

Bulardır ziyân etmeyenler cihanda hemîn
Kalanı ziyân içredir dedi nûr-ı Hicâz

Kamu işler Allâh'ın izniyledir
Kaza ve kader uşbu ma'nîledir

Onun hergiz işinde ta'cîli yok
Hak'ı bilmese kişi tebcili yok

Kim ona dilerse ki gâlip ola
Gide acze Hak ona gâlib gele

Kim ona diler ise al eyleye
Geri kendüzin aldaya n'eyleye

Revâ mı ola kim edesiz fesâd
Ya erhamı kat'i idesiz yâ kesâd

Vasiyyet kılarım sözümden edin iktibâs
Kim ensar bölüğüne eylük kılın bî-kıyâs

Ki bunlar şulardır muhâcirlerim gelicek
Bularda buluptır simâr u diyar u esâs

Dahi şol kişiler durur kim çü ben gelmişem
Gelip cümle îman getirdi olup hak-şinâs

Bilin çünkim önden sefer kılarım dünyeden
Sizin yurdunuz ederem Tanrı'dan iltimâs

Çü önce varam kaydunuzu mukaddem görem
Kusûr ile vildân u hûr u burâk u libâs

Bana siz dahi bir gün ulaşırsanız bilin
Yaradılasız gerçi kim olasız indirâs

Dahi havzıma cem' olasız kıyâmette siz
İçe cümle mü'min hiç olmayalar ictibâs

Benim havzumun arzıdır şol kadar gınıgı
Gerek âkil ede onu akl ile iftirâz

Ki Busra-yı Şam'dan Yemen'deki San'a'cadır
Akıp Kevser ırmağı olur ona in'ikâs

Suyu sütten aktır tadı tatlıdır baldan
İçen bir kez ayluk susamaz dedi fahr-i nâs

Benim havzımın incidir taşları
Dolu müşg durur içleri dışları

Kim isterse erte yana gelmeği
Melâletten âzâd olup gülmeği

Dilini elini bugün saklasın
Beni Hak bilüben hakı saklasın

Dile geldi Abbas pes ol bahtiyâr
Dedi yâ resûlallâh et ihtiyâr

Kureyş'e vasiyyet buyur eylesin
Ki din yoluna ne edip neylesin

Vasiyyet ederem dedi ki kimse çekmeye hiç baş
Sımarladım bu din işin Kureyş'e gözleye iç taş

Kureyş'e tâbi' olsunlar ne denli var ise insan
İyisi iyiye uysun yavuzu yavuza yoldaş

Dahi bilin günahlar kim eder ni'metleri tagyîr
Eder kısmetleri tebdîl akıdır gözden acı yaş

Kaçan halk eylik eylerse eder ululari iylik
Kaçan yavuzluk etseler eder uluları îhâş

Ki zîra Hak Taâlâ'llâh buyurmuştur Kitâb'ında
Ki ba'zı zâlimi ba'za musallat ederem pâdaş

«İşte biz, âsi insanlarla cinleri böyle birbirinden faydalandırdığımız gibi, zâlimlerin bazısını bazısına, kazandıkları işler sebebiyle idâreci ve hâkim kılarız.» *

Pes andan dedi kim size verirem andı Allâhçün
Dahi Hakk'ım için siz de bu dem olman bana gaşşâş

Ki ben bir dirhem aldımsa eger nâ-hak yere sizden
Ya urdumsa onu bir kez yâ oldumsa ona fahhâş

Bugün gelsin kısâs etsin bana bu dâr-ı dünyada
Yarın istemeden Hakk'ın taleb kılsın bugün beşşâş

Ki Rabbü'l-âlemin yarın komaz hiç kimsenin hakkın
Yerinde kor onu bir bir olursa tâne-i haşhaş

Bu sözü söyledi çünkim cevâb vermedi hiç kimse
İkinci kez üçüncü kez geri buyurdu edip fâş

Dedi utanmayıp söylen bana siz
Mebâzâ kim yarın anda anasız

Turugeldi Ukâşe adlı bir pîr
Feda olsun sana atam anam dir

Eger and vermeseydin durmaz idim
Sözümü tapına irgürmez idim

Velîkin yâ resûla'llâh onu bil
Ki bir kez urmuş idin sen beni bil

Şu vaktin kim ederdin sen gâzayı
Tebük'te düşmene edip cezâyı

(*) En'am sûresi, 129. âyet.

Binerdin nâka-i azbâ yanınca leşker-i eşhâs
Uzun kamçı elindeydi önünce peyker-i eşhâs

Deveyi darb edem dedin bana dokundu kamçın
Resûlu'llâh işitti çün pes ağladı olup fahhâs

Cezâke'llah dedi ona ki bildirdin bunu bana
Bilâl'e emr kıldı kim ola tiz kamçıya gavvâs

Kızım Fâtıma'ya digil ki versin kamçıyı sana
Pes erdi ve selâm etti bu işte eyledi ihlâs

Dedi tiz kamçıyı verin dedi şimdi nidersiz siz
Dedi ister resûlu'llâh kısâs etmeklik için hâs

Ukâşe adlı bir kişi beni urdun dedi bir kez
Bu kamçıyla gazâ içre pes istedi o hassü'l-hâs

İşitti Fâtıma onu pes ağladı edip feryâd
Hüseyn ile Hasan bile dediler niçin oldu âs

Ki Tanrı'nın resûlünü nite darb eyleye kimse
Ukâşe'ye selâm eyle bizi ursun olup şehhâs

Getirdi çün Bilâl onu Hasan Hüseyn ile bile
Girip mescidde ağlaştı ki vâ-ceddâh nedir nussâs

İşittiler onu ashab bile ağlaştılar cümle
Bu hâl içinde durmuştu bu dem ol mefhar ı eşhâs

Bilâl çün kamçıyı sundu resûle
Alıp bakmadı hergiz sağa sola

Sunuverdi Ukâşe eline tîz
Ki meşgûl ola Hakk'ın alına tîz

Çü kasd etti yürüdü lâ-mahale
Sahâbe cümle ağlaştı bu hâle

Ukâşe gördü bu hâli eridi
Egerçi rehbet ü heybet er idi

Ebû Bekr ü Ömer Osmân erişti
Kulûba şefkat-i îmân erişti

Dediler yâ Ukâşe gel bu işten eylegil i'râz
Gel algıl hakkını bizden resûlu'llâhtan et ikbâz

Resûlu'llâh buyurdu kim oturun bâreka'llâh siz
Hüseyn ile Hasan aydur ki yâ ceddâh yâ feyyâz

Bu kez ağlaştılar cümle muhâcirler ile ensâr
Dediler yâ Ukâşe gel kısâs et bizden ey mürtâz

Ukâşe dedi kim bu söz değildir aslâ hükmü'llâh
Ki zîrâ kim beni uran resûlu'llâh idi reyyâz

Dedi pes yâ Ukâşe gel beni darb et kısâs eyle
Dedi kim yâ resûlu'llâh dilersen bite bu agrâz

Şu vaktin kim beni urdun yalıncaktı benim arkam
Ne kim emr eylesen lîkin ben ona oluram nehhâz

Bu kez ashab hücûm etti dediler geri dur yoksa
İki pâre eder kılıç didim didim eder mıkrâz

Buyurdu pes resûlu'llâh aman verin kısâs etsin
Ki hakkın benden ister ol kabûl etmez bilin a'vâz

Oturdular geri ashab bu sözden heybet ettiler
Pes açtı arkasın gerçi zaîf etmiş idi emrâz

Çün açtı berk urup çıktı nübüvvet mührinin nûru
Letâfette ona benzer ne cevher var ne hod a'râz

Nübüvvet mührünün nûru göründü
Bu mührün nicedir nûru gör indi

Ukâşe onu görmekliğe vardı
Görür keklik yumurtasınca vardı

Ne gördü gördü kim bir nûr-ı berrâk
İki nurdan satır ederdi işrâk

Ki lâ ilâhe illa'llâh yazılmış
Muhammed'dir resûlu'llâh yazılmış

Kamaştı gözleri göricek onu
Kemişti yoluna cism ile cânı

Sahâbe cümle ağlaştı be-gâyet ettiler ifrât
Sanaydın kim kıyâmetten o demde koptu eşrât

Tazarru' edip Allâh'a figân u zârı kıldılar
Ukâşe kaldı sergerdân bilinmez nide istinbât

Husûsâ göricek nûru kamaştı gözleri onun
Segirtti mührün üstüne özünü eyledi Fiskaat

Gözünden yaş revân oldu öpüp gözlerine sürdü
Fedâ olsun sana dedi atam anam kamu esbât

Kim ola kasd ede sana ve illâ yâ reslu'llâh
Ki pîr-i fânî olmuştum dedüm etmeyesin iknât

Mübârek cismine cismim ulaşsın diyü söyledim
Ki kurtulam kıyâmette oda tâ olmayam ihbât

Ki zîrâ hâşa senden kim kimesne incine hergiz
Çü âlem senden öğrendi edeb hulk u kerem iksât

İşitti çün resûlu'llâh dedi kim muştuluk olsun
Kim Allâh cismini oda harâm etti pes ol neşşât

Buyurdu ey müslümanlar ki her kim görmek isterse
Bugün bir cennet ehlinden kimesne dünyede meşşât

Ukâşe yüzüne baksın kim oldu cennet ehlinden
Zihî devlet kim uçkmaktan kuruldu üstüne fustât

Yirin yirin ona koparlar idi
Gelip gözlerini öperler idi

Bunu derler idi kim yâ Ukâşe
Apansızda saâdet kondu başa

K'irişdin nâgehânî bunca bahta
Yüceldin devlet ile yüce tahta

Resûlu'lullâh geri etti nasîhat
Tutanlar görmeye hergiz fazîhat

Müslümanlar tutun takvâ yolunu
Yakında tutaram akvâ yolunu

Gelip gaflet menâmından çü halkı eyledi îkaaz
Pes andan çıktı mescidden makaamına edip ilhâz

Alî'yle Fazl'a söykendi geri menziline geldi
Geri Allâh emr etti ki Azrâil ola lehhâz

Ki tiz vargıl habîbime selâm oku dedi benden
Ona rıfk et telâttuf kıl sözümü eyle istihfâz

Ki ben ondan kerâmetli yaratmadım dahi bir kul
Ona hem ümmetine ben oluram ahfazü'l-huffâz

Onun ümmetleri bana olalar hâmid ü şâkir
Olalar râki' ü sâcid olalar emrime haffâz

Teveccüh kıldı Azrâil pes ahsen sûret içinde
Bir a'rabî gibi geldi dilinde anber-i elfâz

Selâm etti nidâ' etti ki yâ beyt-i nübüvvette
Risâlet ma'deni ehli sözümüz cevher-i elfâz

Bana destur verir misiz resûlu'llâh'ı tâ görem
Dedi pes Fâtıma ona sözündür şekker-i elfâz

Cezâke'llâhu hayren kim resûlu'llâh durur meşgûl
Selâm etti geri dilden saçuban Kevser-i elfâz

Ki yâ beyt-i kerâmette olalar zulmete misbâh
Veyâ ehle resûli'llâh sözünüz gevher-i elfâz

Bir a'rabî kişiyem size geldim
Haber vardır size tazîze geldim

Bana destur olur mu kapısına
Resûlu'llâhın erem tapısına

Cevâben Fâtıma pes verdi geri
Cezâke'llâhu hayren dedi geri

Resûlu'llâh durur kendiye meşgûl
Ölüm hâlindedir şimdi dedi ol

Geri üçüncü kez kapıyı vurdu
İşitip Fâtıma ona yügürdü

Gözün açtı resûlu'llâh sözünden eyledi itlâ'
Dedi yâ Fâtıma sözün ne şahsa eyledin ismâ'

Dedi geldi bir a'rabî diler destûr ala gire
Dedi a'rabî değildir olamazsın ona mennâ'

Kim oldur hâdimü'l-lezzât cemâatler dağıtıcı
Oğul kız öksüz edici harâb edicidir evzâ

Yıkıcı dâr ile kasrı imâret edici kabri
Ki Azrâil durur geldi atanı almaya isrâ'

Ala bu dâr-ı dünyâdan gidem dârü'l-bekaaya ben
Ne kim emr eyledi Allâh o hükmü bu eder ikaa'

Velî destûr ile girer benim üstüme Azrâil
Kimesneden taleb kılmaz ne destûr u ne isticmâ'

Kapıyı aç kim ol gire benem kastı bana ere
Dedi pes Fâtıma açtım kapıyı ettim istitlâ'

Onun şahsını görmedim işittim sözünü ammâ
Selâm etti buyurdu pes resûlu'llâh edip icmâ'

Ki yâ Azrâil imdi de beni görmeğe mi geldin
Veyâhud kabz eder misin kim edem ehlimi îdâ'

Na'am dedi buyurmuştur kim Allâh kabz edem rûhun
Şefîk olam refîk olam ki hîç irgürmeyem evcâ'

Dedi Cebrâil'i kanda koyupsun
Beni dergâha çünkim okuyupsun

Dedi dünyâ göğünde kodum onu
Sana ağlardı gamnâk idi canı

Firiştehler azâ ederler idi
Bölük bölük ona giderler idi

Dilersen kabz edem rûh-ı şerîfin
Şeref diler teni rûhu şerîfin

Makaamın cennet ola revh u reyhân
Ayân ola cemâl-i vech-i Sübhân

Dilersen Nûh önünce dokuz yüz elli yıl ol sağ
Hem Allâh eylesin i'tâ sana altın gümüşten dağ

Dedi sonra ne olısar digil yâ ahî Azrâil
Dedi ölmek durur sonra dedi pes şimdi yig uçmağ

Velîkin mehl virgil kim gele tâ kardeşim Cibrîl
Suâlim var soram ona cevâbın eyleye isbâg

Dedi sana mutîam ben ne buyursan buyur tutam
Bular bu söz içindeyken uzattı Cebreil ayağ

Tahiyyât u selâm etti dedi yâ hayre halkı'llâh *
Selâm eder sana Allâh sözünü ederem iblâg

Tahiyyât ile ikrâma seni mahsûs eder Allâh
Sorar bilir iken hâlin sana şevkın eder ifrâğ

Buyurur şimdiki hâlde nitedir der şerîf nefsin
Dedi yâ ahî Cebrâil niçin urdun içime dağ

Gelipken bana Azrâil niçin kodun beni gittin
Bunun gibi katı vaktte niçin oldun idi ırağ

Dedi kim yâ resûla'llâh çü dostumdun benim ey dost
Bu hâlde dost dostuna döyemez bil a yüzü ağ

Ki zîra ölüm acısın bilirdim nice acıdır
Onunçün göz yumup gittin velî hâşâ olam ferrâğ

Dedi imdi haber ver bana Hak'tan
Dedi kim va'de oldur sana Hak'tan

Yedi kat göklerin kapısını açtı
Sana Da'rü's-Selâm'dan saçu saçtı

Geliptir hûrîler ikdâm idiptir
Tahiyyât u selâm ikrâm ediptir

Sen olsun kim kaçan kim yâr ilesin
Pes evvel yer yüzüne sen çıkasın

Sen evvel edesin halka şefâat
İdeler sözüne cümle itâat

(*) *Ey yaradılmışların en hayırlısı.*

Elindedir livâü'l-hamd sana tuta hep eşrâf
Ki tâ haddâ atan Âdem gelüben isteye a'tâf

Günâhın avf ede Allâh mukaddemde muahharda
Kamu âlemlere senden şefâatla ola eltâf

Dedi yâ kardeşim Cibrîl bulardan sormazam sana
Mesâkin ümmetim hâlin soraram onu ol vassâf

Ayıttı yâ Muhammed kim sen ümmetçün kayırma hiç
Ki bunlar kopucak yerden tolısar dağ u tâş etrâf

Önüne düşüp onların aluban gidesin Hakk'a
Hitâbet edesin anda işite nev' ile esnâf

Sen eşrefsin kamu halktan donanmıştır sana cennet
Nitekim donanur gelin güyegüye olup şeffâf

Zihî devlet ki vermiştir sana ve ümmete Allâh
Zihî izzet ki kılmıştır sana ol Kaadir ü Keşşâf

Hakîkat bil ki cennetler harâm olmuş durur halka
Ki tâ sen girmesen ona hem ümmet dolmasa a'râf

Buyurdu hem Taâlâ'llâh ki bilgil yâ Muhammed sen
Benim izzim celâlimçün kim erişmez ona evsâf

Eger seni yaratmasam yaratmazdım cihânı der
Ne şems ü ne kamer gökler ne yerler ne hu kûh-ı Kaaf

Ne gece gündüz ederdim bu demde
Kalırdı külli âlemler ademde

Atan Âdem'le Havvâ'yı vücûda
Getirmezdim buyurmazdım sücûda

Senin ümmetini şöyle severven
Ki sonunda halîfe olısarvan

Ne yerde defn kılsınlar buyurgıl
Melekler onu bilsinler buyurgıl

Dilersen olsun ol Firdevs-i a'lâ
Ya sidrü'l-müntehâ olsun ya Me'vâ

Dedi peygamber kim ümmet kande olur iltihâk
Dedi yerde defn olurlar yerden olmazlar ırak

Dedi ben de ihtiyâr ettim ki yerde defn olam
Zîra bunlardan dilemezven kim edem iftirâk

Baktı pes andan Ebû Bekr'e dedi kim dilegil
Dedi bastı mı ecel pes yâ resûla'llâh ayak

Dedi kim geldi ecel ömrüm erişti âhire
Dedi Allâh'a gidersin ey dirîgâ el-firâk

Dedi n'olaydı bileydik menzilimiz biz dahi
Dedi Allâh'a gidersiz haşr olup yevme't-talâk

Menziliniz cennetü'l-Me'vâ ve Sidrü'l-müntehâ
Arş-ı a'lâ ke'si evfâdır ale'l-seb'i't-tıbâk

Hem refîk a'lâ bulısarsız mühennâ îş ile
Hem bulasız Selsebîl ü Kevser ü hûr u Burâk

Dedi kim yusun seni pes yâ resûla'llâh buyur
Dedi kim yusun Alî bu işe kuşansın nitâk

Ammin oğlu Fazl koysun üzerime suyu hem
Dedi kankı dondan edelim kefenlerde yarak

Dedi işbu donlarımla kim geyürem şimdi ben
Hem Yemen'den hulle vardır hem kefen var Mısri ak

Dedi kim kıla namâzı üstüne
Çünkim erişmek diledin dostuna

Ağladılar ol da bile ağladı
İşitenlerin yüreğin dağladı

Dedi sabr edin ki rahmet bulasız
Hak katında yüzleri ağ olasız

Versin Allâh hem nebînizden ivaz
Hayrını erzânî kılsın bî-garaz

Çün beni siz gasl u tekfîn idesiz
Pes koyup tahtımda teskîn idesiz

Kon beni şol yerde kim kabrim olısar anda hâk
Tiz çıkın bir sâat üstümde idüben infikâk

Zîra evvel kim salât eder bana Allâh eder
Ya'ni feyz-i rahmet eder yoktur ona iştirâk

Sonra pes destûr olur bana firiştehler gelir
Cümleden evvel bana Cebrâil eder insilâk

Ol kılar evvel namâzımı meleklerden benim
Sonra Mîkâil erer ol hulku halkı yüzü pâk

Sonra İsrâfîl erer kılar namâzım ol dahi
Sonra Azrâîl erer eder cünûdu istikâk

Kılalar bunlar namâzım pes bulardan sonra hem
Cem' ola cümle melekler dola yerden tâ Simâk

Çün kıla bunlar namâzım siz de olun fevc ü fevc
Zümre zümre cem' oluban eylemen benden fikâk

Kılsın andan ehl-i beytimden yakîni pes namâz
Sonra kılsınlar sahâbe olmasın bunlar helâk

Sonra hatunlar kıla hem sonra oğlanlar kıla
Lîkin aslâ kılmasın donun yakasın kimse çâk

Sayha edip nevha kılıp kimse sağu sağmasın
İncinirem kimse incitmeğe etmesin hirâk

Dediler kim kabrine kim iltiser
Zehresi mi kala her kim iltiser

Dedi ehl-i beytimin akrebleri
Hem geliserdir melekler leşkeri

Göremezsiz onları onlar görür
Kabrime sizinle bile irgürür

Budur ısmarladığım size kelâm
İrgürür benden kamu halka selâm

Fâtıma etti nidâ vâ-ebetâh
El-firâk yevme't-talâk nuht ola âh

Dedi kim yâ Fâtıma mîzanda bana bul visâl
Ümmetim a'mâliçün anda ederem irtihâl

Dedi anda bulmaz isem kankı yerde isteyem
Dedi havzımda bulasın ümmete sunam zülâl

Dedi anda dahi bulmazsam ne yerde isteyem
Dedi bulasın Sı ıt katında beni lâ-yezâl

Kim diyem yâ R b selâmet eyle oddan ümmetim
Zîra sensin Kaadir ü ... ân u Mennân Zü'l-celâl

Âyişe aydur resûlu'llâh biraz oldu sahîh
Olmamış idi mübârek yüzünün bedri hilâl

Halk sevindiler dağıldılar erenler yer yerin
Kaldı hatunlar ferah olup giderdiler melâl

Pes resûlu'llâh ayıttı siz de katımdan çıkın
Geldi Azrâil edip Hak buyruğuna imtisâl

Çıktılar hep benden artuk kim var ise gittiler
Göğsümün üstünde idi oturup hoş oldu hâl

Vardım ırakta oturdum çok zaman söyleştiler
Pes beni kığırdı ettim hazretine intikaal

Başını göğsümde kodu söylenüp durdu biraz
Gözedip Allâh'ın emrin hükmün ol sâhib-kemâl

Dedi hatunlara girdiler geri
Fâtıma hem bile girdi içeri

Gel dedi bana yakın yâ Fâtıma
Ömrüm az kaldı erişti hâtime

Geldi çün katına etti iltizâm
Sırr ile kulağına dedi kelâm

Ağladı ağlayıcak emr eyledi
Geri kulağına bir söz söyledi

Başını kaldıruban güldü bu kez
Şâd olup katımıza geldi bu kez

Âyişe dedi ki sorduk ne dedi sana kelâm
Dedi dedi kim bugün ömrüm olısar ihtimâm

Ağladığım ol idi sonra sevindirdi beni
Dedi Allâh'tan diledim verdi Hayyü lâ-yenâm

Cümle ehlimden sen evvel eresin bana dedi
Güldüğüm ol idi kim gönlüm ona tuttu nizâm

Pes kığırdı kızını öptü ve boynun yiyledi
Geldi Azrâil geri verdi tapusuna selâm

Dedi kim ne emr edersen yâ Muhammed emr kıl
Dedi şimdi Rabb'ime gelgil ulaştıgıl tamâm

Dedi kim bugün seni ulaştıram ben Rabb'ine
Çün sana Rabb'in katı müştaktır eyle iltizâm

Kimsenin asla tereddüd etmeyiptir mevtine
İlle sana yâ resûla'llâh ediptir ihtirâm

Bil ki bir sâat kalıptır ömrün âhir olmağa
Bu sözü dedi ve gitti tutmadı anda kıyâm

Cebrayil dedi selâm olsun sana andan geri
Kim bu âhir inişimdir tutmazam ayruk makaam

Vayh için yer yüzüne ayruk kesildim gelmezem
Hâcetim yerde sen idin yer yüzü oldu hâram

Âyişe der bulmadık aslâ mecâl
Tınmadılar sözüne hergiz ricâl

Vardım andan ben resûlu'llâha der
Bildim onu kim gider Allâh'a der

Pes mübârek başın aldım dizime
Tutuban sadrını geldim dizime

Ol mübârek cephesinden çıktı ter
Gül yanağı üzre müşgden çöktü ter

Gâh gâhî kim ifâkat idedi
Hazretine bu sözü derdim dedi

Atam anam nefsim ehlim yâ resûl-i Müsteân
Hep fedâ olsun sana yolunda versin cümle can

Bu mübârek alnın üzre dizilen terler nedir
Dedi kim yâ Âyişe bu terler onadır nişan

Kim çıkar mü'minlerin bu terler ile cânı bil
Kâfirin cânı çenesinden çıkar bulmaz aman

Pes mübârek yüzün örttü geldi Azrâil erip
Cennetin tîbin ona yiyletti anda ol zaman

Dedi kim yâ mutmain nefs Rabb'ine eyle rücû
Râdiye mardiyye olup hazrete var âlî-şan

Çün mutahhar rûhu etti ayağına intikaal
Dedi Bismillâhi pes ol mefhar-ı kevn-ü mekân

Ol münevver rûhu çünkim sâkına erdi onun
Dedi bu oldur kim Allâh va'de etmişti çünan

Nakl kıldı ol mukaddes rûhu andan dizine
Dedi havl ü kuvvet olmaz ille Allâh'tan heman

Ol muallâ rûhu çünkim erdi onun sadrına
Dedi âh vâ kurbetah vâ şiddetâh oldu ayân

Fâtıma dedi dirîgâ yâ resûlu'llâhi ben
Şiddetinçün neyleyem hâlim kime edem beyân

Verdi ona pes resûlu'llâh cevâb
Gönlünü şâd eyledi etti hitâb

Dedi aslâ gussa yeme atana
Kim bugünden sonra yok şiddet sana

Dedi Azrâil'e çün ölüm gelir
Ölüm acısı bu resme mi olur

Dedi bilkim yâ resûlullâhi mevt
Bundan artuktur katı vallâhi mevt

Var durur yetmiş bir onun gussası
Acısın işit nicedir kıssası

Ölümün her acısın işit ne denlüdür geri
Kılıç ile bin kez urmakçadır ol ey mâh-rû

Pes resûlullâh ayıttı imdi Allâhümme ben
Kıluram sana tazarru hazretine yalvaru

Bana düşvâr et ölümü ümmetime kıl genez
Tatmasın hiç ölüm acısını gitsin dinlenü

Var idi bir kırba su elin sokardı dem-be-dem
Yüzünü ol suyile silerdi ol yüzü sulu

Der idi pes lâ-İlâhe andan illa'llâh ol
Ölümün acısı vardır tatlı ölen bahtulu

Ellerin göğe götürdü etti Allâh'a duâ
İsterim senden refîk a'lâ bana ver sevgülü

Âyişe dedi işittim dedi yüce savt ile
Kim beni sen yâ İlâhî anlarınla kıl girü

K'onlara in'âm edip kıldın kimisin enbiyâ
Kimisin sıddîk edip dışın için kıldın dolu

Kimisin kıldın şehîd ü yüzünü ağ eyledin
Kimisin sâlih ettin kadrini kıldın ulu

Son sözü bu idi dedi es-salâtu es-salât
Ya'ni kim kılın namâzı rahmet ede tâ ki Hû

Etti bu hâletten haber verdi Alî
Cismi cânı kadri ve sırrı alî

Kim resûlu'llâha ettim ben nazar
Eder iken son nefeste ten nazar

Depredirdi iki dudağını ol
Hâlet-i nez' içre söylerdi resûl

Kulağım tuttum sözünü dinledim
Ümmeti dedi iki kez anladım

Zî mahabbet ümmetine zî kerem
Şems-i âlemken ola bedr-i harem

Pes andan gözünü yumdu bu mâtemden resûlu'llâh
Gözünü hazrete açtı dü-âlemden resûlu'llâh

Düşenbe günü kuşlukta bekaa mülke sefer kıldı
Yüzün döndü meleklerden hem âdemden resûlu'llâh

Oluptu hicret on bir yıl bu yıldan tuttular târih
Rebîu'l-evvel ayında on ikincide gitti âh

Egerçi on sekiz günde mübârek cismidi hasta
Velîkin rûhu şâd idi visâl ister idi ol şâh

Var idi on yedi kıl ak mehâsinde hemîn ancak
Sanasın kim karışmıştı gece gündüz ile nâgâh

Münevver yüzün açtılar görürler dünyeden gitmiş
Tagayyür olmamış levni yüzüne gaşy ederdi mâh

Çü Azrâil onun ruhûn semâvâta alıp çıktı
Tamâm bin saf firiştehler onunla oldular hem-râh

Ulaştı Hayy u Kayyûm'a erişti ilmi ma'lûm'a
Onu ta'zîm edip Allâh bağışladı yüce dergâh

Buluştu âşık u ma'şûk geri vahdet sarâyında
Bu kesret mülkünü kodu sefer etti Habîbu'llâh

Egerçi ona nâzırdı kamu hâletde mahbûbu
Velî dünyâ hicâb idi kodu gitti Habîbu'llâh

Ebû-Bekr'in gelip oğlu erişti
Ayıttı Âyişe halka erişti

İşitip ihtilâf ettiler ashâb
Resûl ölmedi dedi İbni Hattâb

Alî oturdu Osman sâmit oldu
Kalanın ussu gitti çünkim öldü

Ömer dedi resûlü'llâh diridir
Ki zîrâ enbiyânın serveridir

Çün efdaldir ona ölmek yaraşmaz
Ger öldiyse bize gülmek yaraşmaz

Çıkıp minberde dedi kim bu sözü söylemen aslâ
Ki hâşâ kim resûlu'llâh ola ölmez bilin kellâ

Elini kılıca urdu ayağın bastı yürüdü
Kim öldü der ise deJı iki pâre kılam faslâ

Münâfıktan kim aydursa kim ölmüştür resûlu'llâh
Elin ü ayağın kesem bu söze eylese meylâ

Ona va'de ediptir Hak nitekim etti Mûsâ'ya
Geliser ol geri size ol olısar degil lâ lâ

İleri yürüdü Abbas dedi vallâhi kim öldü
Ki zîrâ ona demişti kelâmın gönderip naklâ

«(Ey Resûlüm), elbette sen öleceksin ve elbette o kâfirler de ölecekler.» «Sonra kıyamet günü, hepiniz Rabb'inizin huzûrunda birbirinizden da'vâcı olacaksınız.» *

Ebû Bekr'e haber erdi gelüben üstüne girdi
Onı açtı yüzün öptü vefât olmuş görür fi'lâ

(*) Zümer sûresi, 30. 31. Âyetler.

Çıkıp pes minder üstünde dedi gitti resûlu'llâh
Hitâbet eyledi anda bu sözü söyledi **kavlâ**

Kim Allâh'a senâ etti resûlüne duâ etti
Dedi benden işitin siz bu sözü nakl ile **aklâ**

Taparsa kim Muhammed'e Muhammed öldü bilsin ol
Muhammed Rabb'ine kimse taparsa ölmez ol **aslâ**

Resûlünü sevip Allâh katına eyledi da'vet
Kitâbu'llâh'ı sünnetle kodu gitdi size **illâ**

Dininden kim rücû' ederse dedi
Koyup islâmını giderse dedi

Onunla bizim ortamızda faslâ
Kılıçtan gayri yoktur nesne aslâ

Pes anda okudu bu âyeti ol
Ayân etti bu sözden gâyeti ol

«Muhammed, ancak bir peygamberdir. Ondan önce birçok peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o, ölür veya öldürülürse siz ardınıza dönüverecek misiniz? Kim ardına dönerse elbette Allâh'a hiçbir şeyle zarar verecek değil, fakat şükr edip sabr edenlere Allâh muhakkak mükâfat verecektir.» *

Ayıttı yâ Ömer sen söylemişsin
Resûlu'llâh'ı ölmedi dimişsin

Meger işitmedin bu âyeti sen
Niçin inkâr ederdin key katı sen

(*) Al-i imran sûresi, 144. Âyet.

Kitâbında buyurmadı mı Allâh
Resûle viribimedi mi Allâh

«(Ey Resûlüm,) elbette sen öleceksin ve elbette o kâfirler de ölecekler.» *

Ömer dedi işitmemişdim onu
Kim Allâh demiş ola fi'l-Mesânî

Çü bildim öyledir ettim itâat
Kılam pes ben de hükmü'llâha tâat

Bu sözden sonra cem' oldular ashab
Resûlü yumağa geldiler ashab

Dediler bilmezüz nice yuyavuz
Bu işte nidevüz kime uyavuz

Yalıncak eyleyüben yuyalım mı
Veyâhud donlar ile koyalım mı

Bu işin gussasın çünkim yediler
Bir uyku verdi Allah uyudular

Bir âvâz işidildi kim ihâta kıldı ser-tâ-pây
Velî bilmediler onu ki kim idi ol a'lâ-rây

Resûlu'llâhı yün donda yalıncak eylemen dedi
Ki zîrâ döyemez gözler yaşanır gözlere bedr ay

Uyandılar çü uykudan Alî yürüdü yumağa
Gözünü kapladı envâr nitekim berk ura bedr ay

Su koydu Fazlı bin Abbas yudular gönlek içinde
Sanasın kim sehâb içre şurû' ede yere bedr ay

(*) Zümer sûresi, 30. Âyet.

Alî döndermedin onu yemînine yasârına
Dönerdi kendüzi sankim rucû' ede yere bedr ay

Selâm ederdim ona der der idim yâ resûlu'llâh
Sanırdım kim yüce gökten sutû' ede yere bedr ay

Firiştehler bile yurdu mutahher cismini onun
Onu kim gördü âlemde tulû'e ede yere bedr ay

Bir âvâz erdi yel gibi resûlu'llâha rıfk eylen
Ki ya'nî lûtf ile tutun lâtîftir ol cihân-ârây

Kaçan kim yudular onu pes indi geri Cebrâil
Getirdi anda cennetten hanût ile kefen yektây

Kefen sardı onu aldı kodu kabrin kenârında
Salât etti ona evvel o Bîr ü bâr u bî-hemtây

Melekler zümre zümre pes namâzın kıldılar onun
Semâdan tâ havâ doldu cihânın yüzü tâ her cây

Bulardan sonra mü'minler namâzın kıldı fevc ü fevc
Beşer yerde melek gökte doluydu zîr ile bâlây

Şu yerde kim vefât etti o yerde kodular onu
Ki zîrâ enbiyâyı hiç götürmek yok o rûh-efzâ

Sişenbeh gün çün öyle vakti geçti
Güneş gök kubbesinde kondu göçtü

Dilediler ki defn edeler onu
Turâb içre ol arı cismi cânı

Döşediler yere mefreş kadife
Onun üstüne donların lâtîfe

Onun üstüne kodular tenini
Kefenle bürüdüler dört yanını

Diledi̇ler ki toprak örtelerdi
Segirtti Fazl onun üstüne vardı

Komazam dedi vallâhi bu hâli
Resûlu'llâh yata toprakta hâlî

Alî dedi işitmedin mi onu
Ki buyurmuştu Allâh fi'l-Mesânî

«Sizi (babanız Âdem'i), o arzdan (topraktan) yarattık; yine ölümünüzden sonra sizi, ona döndereceğiz. Hem de ondan sizi başka bir defa daha çıkaracağız.» *

Ki topraktan yarattık biz sizi der
Ne ederiz işitin siz bizi der

Geri yere iâde idiservüz
Geri bir kez dahi yaradısarvuz

İşitti bu sözü Fazl etti makbûl
Dedi sâdıktır Allâhu'l-azîm ol

Pes andan cismini defn eylediler
İşit kim imdi ashab neylediler

Ebû Bekr erdi evvel hânedâna
Gözünden yaş akıtıp tâne tâne

Gelip çün içeri girdi senâya eyledi inşâ
Resûlu'llâhı zikr etti tahiyyât eyledi ifşâ

İşitip Ehl-i Beyt onu figân u zârı kıldılar
Ki tâ haddâ musallâdan işittiler ulü'l-ârâ

(*) Tâ-hâ sûresi, 55. Âyet.

Bular bu ağlamaktayken bir âvâz erdi kapıdan
Selâm etti dedi k'Allâh ediptir bu işi icrâ

Ki külli nefs ölüm tadın tadar elbette dünyâda
İvaz verir velî Allâh şu gün kim idiser ihyâ

Ona her hayrı viriser murâdına irüriser
Mehafetten necât edip kılısar kadrini ilâ

Pes Allah'tan recâ edin sözüne i'tikaad edin
İşine i'timâd edin elindedir kamu eşya

Bu sözü çün işittiler be-gâyet dehşet ettiler
Çıkıp bulmadılar kimdir bu sözü eyleyen ilkaa

Geri ağlaştılar geri münâdî bir nîda etti
Dedi yâ Ehle Beyt edin ki zikru'llâhı siz ibkaa.

Ona her hâlde hamd edin olasız tâ ki muhlisler
Kim Allâh her musîbette ivaz verir bilâ-ihsâ

Pes Allâh'a mutî' olun onun buyurduğun tutun
Amelde eylemen taksîr ki tâ in'âm ede na'mâ

İşittiler bu sözü de velî bilmediler kimdir
Ebû Bekr anda hâzırdı dedi bilin kılın serrâ

Ki bunlar Hızr u İlyas'tır resûlu'llâha geldiler
Azâ eylediler size egerçi oldular infâ

Haberde vârid oldu bir rivâyet
Gerek kim edeler onu riâyet

Resûlu'llâh çü nakl etti fenâdan
Gınâ mülküne bu mülk-i anâdan

Ki deymûmiyyet Allâh'a yaraşır
Çü kayyûmiyyet Allâh'a yaraşır

Çıkardı Âyişe edip nidâyı
İşitip kıl bu söze iktidâyı

Bir elde bir visâde içidi lîf
Bir elde bir abâ etmişti te'lîf

Dedi çıntı resûlu'llâh cihandan
Onu saklardı ol Allâh cihandan

Bu yastık başının altında idi
Döşekti bu abâ tahtında idi

Hayâtında komadı taşı taşa
Memâtında da yok mâl içe taşa

Çukal denu da yok sîm ü zeri de
Adı Şem'un yehûdî Hayberî'de

Ki bir sa' arpa için komuş idi
Elin külli cihandan yumuş idi

Görün sultân-ı kevneyn iken onu
Kabûl eder midi cân u cihânı

Alî geldi evine gönlü gamnâk
Firâk oduna yanıp gözü nemnâk

Ayıttı Fâtıma kim döndünüz mü
Resûlu'llâhı yerde gömdünüz mü

Alî dedi kazâu'llâha red yok
Kaçan kim ere hükmü'llâha sed yok

Şu kim geldi bu dâr-ı mâteme âh
Sonucu ömrü erdi hâtime âh

Cihân ender harâb ender harâbest *
Turâb ender turâb ender turâbest

FASIL

İşit aydam şerâyi' cevherinden
Nisâr edem bedâyi' cevherinden

Ki tâ bu cevherim kıla seni şâh
İki âlemde yüzün tâ ola mâh

Ediptir Şems-i Şîrâzî rivâyet
Onu sebt eyle gökçek kıl dirâyet

Ki bir kişi suâl etti Ömer'den
O din mi'mârı yüzü ak kamerden

Resûlu'llâh diri midir ölü mü
Hakîkat vâki' oldu mu ölümü

Ömer dedi resûlu'llâh diridir
Egerçi zâhirâ ravza yeridir

Ebû Bekr'e eriştik ol arab tîz
Diler kim eyleye bu işi temyîz

Pes andan dahi etti bu suâli
Ebû Bekr ona verdi bu makaali

Ki meyyittir resûlu'llâh dedi ol
Arab dedi saâdette müdâm ol

Ömer der kim resûlu'llâh diridir
Egerçi zâhirâ ravza yeridir.

(*) Cihan harab içindedir. O, toprak içinde, toprak içinde, toprak içindedir.

Ebû Bekr ona dedi ivme imdi
Verem sana cevâb-i şâfî şimdi

Resûlu'llâhı gördük ölmüş idi
Memâtı halka zâhir olmuş idi

Velî şimdi diridir kabr içinde
Egerçi kim yeridir kabr içinde

İkimizin dahi haktır kelâmı
Önet fehm eylegil sözü tamâmı

Bu sözün sıhhatine var delâyil
Delâyildir olan rûh-ı mesâyil

Resûlu'llâh buyurmuştur haberde
Onun sözü durur vâki' haberde

Kim Allâhu Taâlâ Rabb-i Fettâh
Melekler yaratıptır yerde seyyâh

Ki yer yüzünde her yere ererler
Seyâhat eyleyip ümmet ararlar

Salâvat aydanı çünkim görürler
Bana onun selâmın irgürürler

Dediler yâ resûlu'llâh ölürsün
Çürürsün hod onu nite bilirsin

Dedi kim enbiyâyı hiç yemez yer
Haram eyledi Allâh nitesi yer

Çürür ise ne var şeyh ü sabîler
Kuburunda dirilerdir nebîler

Dahi buyurdu ol sadr-ı risâlet
Saçup pertâvını bedr-i risâlet

Selâm verse bana her ehl-i îman
Verir cânımı bana geri Rahman

Selâmını aluram dedi onun
Beşârettir işit şâd eyle cânın

Çü bu ahbârı bildin i'timâd et
Resûlu'llâh diridir i'tikaad et

Eger cismi onun toprağ olaydı
Ve ger ol gül yanakları solaydı

Nitesi berk urudu nûru onun
Çü bedr idi çıkardı nûru onun

Çıkar her gece nûru ravzasından
Bulur canlar sürûru ravzasından

Bu yerde etti ehlu'llâh tahkîk
Edip teşrî' ile tahkîki tatbîk

Ki keşf zât ile bildik muhakkak
Muhammed'dir hakîkat mazhar-ı Hak

Çü mazhardır cemâl-i Kibriyâ'ya
Hüviyyettir kemâl-i Kibriyâ'ya

Kim ondan zâhir ola cümle esmâ
Ol esmâdan sıfât ef'âl ü na'mâ

Pes öyle olucak ol nûr-ı Rab' dır
Onunçün kâyinâta ol sebebdir

Revâ mıdır ki Hakk'ın nûru söyne
Söyündü derse her kim ağzı göyne

İşittin ola Cebrâîl ne dedi
Bu tahkîkın nice kaydını yedi

Kim evvelsin hem âhir yâ Muhammed
Ki bâtınsın ki zâhir yâ Muhammed

Eger bize suâl ederse sâyil
Der ise bana tâ'ndır bu mesâyil

Kim evvel âhir Allâhtır hakîkat
Ki bâtın zâhir Allâhtır hakîkat

Ne ma'nîden dedi Cebrâil onu
Bize telfîk gerek beyne'l-meânî

İki vech iledir onun cevâbı
İşitip şâd ola cânın cevâbı

Birisin ehl-i zâhir etti tatbîk
Birisin ehl-i bâtın etti tahkîk

Ayıttılar kim oldur Akl-ı evvel
Pes evveldir bu ma'nâca müevvel

Onunçün dedi Allâh ona levlâk
Sen olmasan yaratmaz idim eflâk

Hem âhırdır ki hatm-i enbiyâdır
Nebîler şâhı mâhı evliyâdır

Dahi zâhirdir Allâh etti cûdu
Kemâlât ile zâhirdir vücûdu

Dahi bâtındır ermez ona idrâk
Hakıyla vahdetine girmez idrâk

Çün işittin bu tev'îli tamâmî
İşit pes bâtın ehlinden kelâmı

Dediler onun içün oldur evvel
Kim evveldir taakkulda muhassal

Ki zîrâ ism-i a'zamdır vücûdu
Müsemmâda muazzamdır vücûdu

Çü zâtına tecellî eyledi zât
Tecellîden hüviyyet geldi bizzât

Pes evvel bu taayyün zâhir oldu
Hakaayıktan bu evvel zâhir oldu

Hem âhirdir rücû' etse hakaayık
Buna vâsıl olur âhir dakaayık

Onunla varır Allâh'a varanlar
Onunla erer Allâh'a erenler

Dahi zâhirdir onunçün ki zâtı
Gözükür onda Allâh'ın sıfâtı

Dahi bâtındır ol gayb-ı İlâhî
Kim ona feyz eder gaybı İlâhı

Egerçi hil'atı cismânî idi
Velîkin tal'atı Rahmânî idi

Vücûdu sûret-i insânî idi
Şuhûdu hazret-i sultânî idi

Zuhûru mazhar-ı Hakkaanî idi
Huzûru manzar-ı Furkaanî idi

Kemâli ma'hed-i revhânî idi
Cemâli meşhed-i Subhânî idi

Ki zâtı maksad-ı Rabbânî idi
Sıfâtı mersad-ı nûrânî idi

Bu kez etse bize sâyil suâli
Beyân et imdi bize işbu hâli

Nitedir evvel âhir hazretu'llâh
Çü bâtındır çü zâhir hazretu'llâh

Cevâbımız budur kim Fahr-i Râzî
Ayân etmiş durur bu gizli râzı

Ki dedi evvel ü âhır zamandır
Dahi hem bâtın u zâhir mekândır

Pes oldur mübdi'i hîn ü zamânın
Hem oldur sâni'i kevn ü mekânın

Ayıtmıştır Cüneyd-i Şeyh-i Bağdâd
Muhakkıklar ulusu fahr-i zühhâd

Hüve'l-evvel kim ona ibtidâ yok
Hüve'l-âhir kim ona intihâ yok

Hüve'z-zâhir ki zîrâ Hâkim oldur
Hüve'l-bâtın ki zîrâ Âlim oldur

Hüve'l-evvel durur zîrâ Kadîm ol
Hüve'l-âhir durur zîrâ Rahîm ol

Hüve'z-zâhir durur zîrâ Halîm ol
Hüve'l-bâtın durur zîrâ Alîm ol

Hüve'l-evvel ki Fettâhu'l-kulûb ol
Hüve'l-âhir ki Settârü'l-uyûb ol

Hüve'z-zâhir ki Keşşâfü'l-kurûb ol
Hüve'l-bâtın ki Allâmü'l-guyûb ol

Buyurdu bu makaamda Şeyh-i Ekber
Dilersen ma'rifet onu kıl ezber

Hüve'l-evvel kim ondan geldi mevcûd
Hüve'l-âhır kim onu buldu mevcûd

Hüve'z-zâhir ki zâhirdir sıfâtı
Hüve'l-bâtın ki gizli gayb-ı zâtı

Ayân ister isen onu nihân ol
Nihân ister isen onu ayân ol

Der isen zâhir ü bâtın durur pes
İkisinden dahi bizzât mukaddes

Geri bize suâl ederse sâyil
Ki müşkil arttı arttıkça mesâyil

Niçin öldü pes ol sultân-ı kevneyn
Niçin gitti cihandan nûr-ı ayneyn

Çü Îsâ Hızr u İlyas ölmemişti
Henüz ölmek bulara olmamıştı

Resûlu'llâh kamudan efdal idi
Gerek ölmeyedi çün ekmel idi

Cevâbımız budur işbu suâle
Onun kim aklı var ilm ile ala

Hızır İlyâs enin buldu hayâtı
Kim irgüre cihâna tayyibâtı

Karada Hızr ola deryâda İlyâs
Bulardan yardım ola dinlene nâs

Muhammed hürmetiyçün dirilerdir
Muhammed ümmetiyçün dirilerdir

Dahi Îsâ kemâl almağ içindi
Muhammed ümmeti olmağ içindi

Dahi küffârı ilzâm etmek için
Dahi deccâli ifhâm etmek için

Resûlu'llâh eger diri kalaydı
Ne kim Îsâ'ya dindi dinileydi

Onunçün gitti hem bundan bekaaya
Ki tâ ola sebeb vasla likaaya

Çü mühr idi tılısm-ı kâyinâta
Ki rûh olmuştu cism-i kâyinâta

Bekaaya gitmek için gelmiş idi
Hidâyet etmek için gelmiş idi

Ki maksûd ol idi kim hazret-i zât
Kemâlin göstere âlemde bizzât

Pes evvel kıldı bunda Hakk'ı isbât
Onunçün gösteripti türlü âyât

Erişti bu cihânı kıldı iflâh
Yetişti ol cihânı kıldı ıslâh

Ki Hakk'a irgüre düpdüz cihânı
Saça âlemlere genc-i nihânı

Onunçün rahmetel'lil-âlemindir
Onunçün sâdıku'l-va'di'l-emindir

Salât ile selâm olsun hezârân
Mukaddes rûhuna bâ-cümle yârân

Husûsâ ehline olsun tahiyyât
Umûmâ âline olsun tahiyyât

FASLÜN Fİ'S-SALÂT
(Namaza dâir)

A gönül vâhib akl-ı ma'kûlât
A gönül vâhib ilm-i ma'lûmât

Rûşen eyle ki sığmaz idrâke
Gamz eder uşda sırrını zerrât

Varlığına bu yer ü gök şâhid
Birliğine cemî-i şey âyât

Şeş cihetten vücûdu müsteb'ad
Çâr unsurdan oldu hâlî zât

Gayretinden cihâna sığmadı gayr
Nûr-ı Hakk oldu pes vücûdiyyât

Açtı nâgâh cemâli perdesini
Saçtı âlem yüzüne Âb-ı hayât

Kanı âşık kim anlaya râzı
Dile gelmez ki harc edem esvât

Câm-ı gîti-nümâ düzetti seni
Sende bildirdi ilm-i gaybiyyât

Manzar itti seni kemâline
Kıldı mazhar ki zâhir ola sıfât

Yer ü gök sana nokta-ı mevhûm
Arş bir şemme zerre mevcûdât

Kodu yelde kerâmet-i Îsâ
Her seher âleme saçar nefahât

Döşedi bu zümürüdîn ferşi
Verdi sudan hayât ba'de memât

Kasdı sensin sana kıla i'tâ
Hûr u didâr ravza ve cennât

Kadri kim verdi kadrini bilsen
Günlerin ıyd u gece Kadr ü Berât

Şâhı sürme bu net'a kibr ile
Olasın bir piyâdeye şehmât

Bakma dünyâ yüzüne geldiğine
Döne yüzü ve zehri ola lezzât

Kime verdi amân u ümniyyet
Kime sundu bu mülke tuğ u berât

Kanı yüzler ki zâr idi âlem
N'oldu diller dökerdi kand-ı nebât

Germe göğüs cihâna aldanma
Hüsne mâle ya ömre var mı sebât

Feleği düzdü ser-nigûn bir câm
İçirir âleme şarâb-ı vefât

Şarka garba benim diyeni gör
Toprak içinde yer dilin haşerât

Buna gelen benim dedi gitti
Kılmadı biri sözünü isbât

Zerre zerre yatar turâb içre
Muntazırlar ki arz ola arasât

Gâfil olma çü böyledir âlem
Kaali terk eyle bulasın hâlât

Emr-i şer'a muhâlefet zinhâr
Olmasın sende aslâ menhiyyât

Akl-ı küllün var ise tut vahdet
Gelmez işe bu küllî cüz'iyyât

Ka'beteynin çevirse yek cihetin
Aksi düşmüştür ona sitti cihât

Çâre bî-çarelik durur nâçâr
Ermez ona çü fikr ile gâyât

Binde biri kulağına girmez
On iki ilmi dinledim kerrât

Zâhirâ vird ü zikr-i kuddûsü
Bâtınâ fikr-i zahme-i negamât

Sâat u lâhza kormıyam hâlî
Kılmayam âh u derd ile kelimât

Nefs elinde İlâhî koma esîr
Aşk elinden gerekmez aslâ necât

Koma bu hamdi Yazıcoğlu
Ver Muhammed Muhammed'e salavât

Hazretullâhtan erişsin ona bin bin nefahât
Gayb-i zât-ı ehâdiyyet ona açsın sübühât

Sen buyurdun kim İlâhî ki sen Allâhu Taâl
Kendi resûlüne geri kendi verir diyü salât

Hem buyurdun ki melâik salavât eder ona
Pes buyurdun ki vere cümle-i mü'min salavât

Veresin hazretine bizden onun elf selâm
Öperiz eşiğin onun (ki) biziz ednâ zerrât

Erer Allâhüm onun rûh-ı mukaddes bağına
Seher estikçe sabâ yeli ona Âb-ı hayât

Ehadiyyette odur kâşif-i envâr-ı Samed
Samediyyette odur câmi'-i esrâr-ı sıfât

Âlem-i mülk (ü) melekûta kuran oldur hayme
Âlem-i cefr (i) ceberûta diken oldur râyât

Cezbetün min cezebâti'l-Hak tüvâzî ki dedi *
Cinni insin amelince birisidir tâat

Çü nesîm Medenîden ki sabâ yeli eser
Bize bir lâhzada ondan erişir bin cezebât

Dileriz vech-i celâlinle ona yüz tutasın
Hem ona nûr-ı cemâlinden açasın lemeât

Külli eşyâ seni zikr ettikçe onu zikr eyle
Cümle âlem sana şükr ettikçe ona aç hazerât

Ona virgil şu makaamı ki makaamı (ı) Mahmûd'dur
Onu irgür şu yere kim odur a'le'd-derecât

Onu şol resme azîz et ki kıyâmette kamu
Göreler rahmet imiş âsiye yevme-l-arasât

Çün odur kâmil-i âdem pes onundur bu kemâl
Çün odur âlim-i âlem yücedir bin tabakaat

Biz ona nite salât ile selâm eylemeyevüz
Çün ona kendüzi vere salavât hazret-i zât

Hem ona sordular ashab ki bize eyle beyân
Bu sözün ma'nisini komagil içte haserât

«Gerçekten Allâh ve melekleri, Peygambere salât ederler (şeref ve şânını yüceltirler). Ey iman edenler! Siz de ona salât edin (Allâhümme salli alâ MUHAMMED, deyi) ve gönülden teslim olun.» **

Dedi bu söz ki sorarsız bana onun haberin
Budur ol ilm ki meknûn ola ol fi'l-âyât

(*) *«Hakkın cezbelerinden bir cezbe iki cihana bedeldir.»*
(**) *Azhap suresi, 56. Ayet*

Sormasanız bana ondan demez idim onu ben
Budur ol kim bana Allâh çü veriptir melekât

Bana koşmuş durur Allâh ki bilin iki melek
Ki kaçan kimse salât etse bana her lemehât

Bular anda demez illâ seni yarlıgasın Allâh
Suçunu afv edip etsin sana mahv-ı aserât

Buyurur anda pes Allâh u melâyik bile âmîn
Ki bu kula ola rahmet gide kahr u satavât

Dahi her kim ben anılsam bana vermese salât
Demez illâ bu melekler bunu derler kelimât

Ki seni yarlıgamasın deyip Allâh ilenirler
Geri âmîn deyip isterler ona pes derekât

Bu sözü nakl-i sahîh ile beyân eyledi Keşşâf
Salavât versin ona kim ki dilerse cennât

Der Ebu'l-leys ki buyurdu o resûlü'l-sakaleyn
Salavât üzre kişi bulsa kaçan dilde sebât

Bana Cebrâil erip der ki fülân übnü fülân
Sana okudu selâm eyledi (şevk u) azemât

Ben dahi direm o yerde ki selâm olsun ona
Rahmetu'llâh erişip bulsun o mü'min berekât

Hem buyurdu salavât aydıcı olun ki bana
Kıla Allâh salavâtınızı size zekât

Dedi Câbir ki resûl öyle buyurdu işitin
Kim ki yüz kez salavât etse bana fi'l-lezzât

Pes onun yüz dileğin ede revâ Allâh da
Çün ona yaraşır ede ki revâ her hâcât

Bu yüzün yetmişini kıla revâ ahret için
Otuzun dünya için kıla mucîbü'd-deavât

Dahi dedi ki bana oldu mülâkî Cibrîl
Dedi şâd ol ki sana eyledi Allâh hasenât

Buyurur her ki sana verse selâm ben de verem
Salavât etse ona rahmet edem ben sadakaat

Ne bedî' ola bize imdi kemâl-i kereminden
Kim onun dostu için yarlığanırsa bu usât

Dilerem ben de İlâhî şu muhabbet hakıçün
Ki habîbinle senin var kim ona yok gâyât

Ki kulun Yazıcıoğlu bu Muhammed yüz urup
Suçunu afv edesin der gözü döker katarât

Hem onun yarlığana aslı ve fer'i cümle
Ki hesâb ile azâb olmaya hem fi'l-hâlât

İşit kim buyurdu aleyhisselâm
Bu söze münâsib lâtîf bir kelâm

Ki her kim salavâtı verir bana
Melek kodu Allâh irürür bana

Ferah bulurам çün erer bu kelâm
Direm benden ilet ona on selâm

Kıyâmette sana şefâat edem
Seni cennete bile alam gidem

Bu kez bu melek arşa eder su'ûd
Varır arşın altında eder sücûd

Bunu der ki verdi fülân kul salât
Der Allâh kim irgürdü çün ol salât

Eriştir ona benden on rahmetim
Bu resme oluptur benim hikmetim

Ki bir rahmetimden erişse sana
Ebed yakmaya od seni de ona

Pes andan buyurur firiştehlere
Salâtın ki İlliyyin'e irgüre

Salavât hurûfunca bir bir melek
Yaradır dolar anda yer yer melek

Onun hep kemâlincedir her işi
Verir her bire üç yüz altmış başı

Geri her başın san'atın gözedir
Geri üç yüz altmış yüzün düzedir

Dahi her başa çünki yüz yaradır
Ona üç yüz altmış ağız yaradır

Her ağzında geri yaratmış durur
Lisânı geri üç yüz altmış durur

İşit her lisânında kim neyler ol
Geri üç yüz altmış lügat söyler ol

Bular tâ kıyâmet senâlar eder
Sevâbı salavât edene gider

Dahi hem buyurdu aleyhisselâm fi'l-hitâb
İşitsin bu sözü gönülden kamu şeyh ü şâb

Ki her kim bana günde bin kez salavât ede
Onun Hak katında duâsı ola müstecâb

Ki dünyâdan ol çıkmaya görmeyince dedi
Mekânını cennette dünyâdan ol bî-hicâb

Dahi her ki bana salavât çok etse dedi
Bana ondan akreb kişi olmaya fi'l-meâb

Dahi kim bana bir kez aydursa dedi salât
Ona vere cennette Allâh şu denlü sevâb

Ki yâkuut-ı ahmerden ona yapa bir saray
Bu sözü hakîkat bilip eylegil intisâb

Dahi İbni Abbas rivâyet eder kim resûl
Buyurdu bu sözü işitmeğe bağla rikâb

Ki her kim bana her sabah her gece on salât
Ederse şefâat kılam ona yevme'l- hesâb

Salavât kıyâmette nûr olısardır dedi
Sırâtın karanulığında ederken zihâb

Dahi dedi İsrâfîl erdi bana dedi kim
Ki cennette bir kubbe var benzemez hiç kıbâb

Kim üç yüz yıl ol kubbenin ginligidir dedi
İçinde eser hem kerâmet yeli müşg-i nâb

Ona girmez illâ sana çok salavât eden
Sana çok salavât veren görmeye hiç itâb

Dahi üç bölük tâife zıll-ı arşta ola
Şu gün kim harâretten ola cigerler kebâb

Dediler ki kimlerdir onlar buyurgıl bize
Buyurdu pes ashâba ol dem bu resme cevâb

Biri bu durur gidere ümmetim gussasın
Biri sünnetim dirgüren olmuş iken harâb

Üçüncüsü.bu kim bana çok salavât ede
Husûsâ ki ta'zîm ederse olur çok müsâb

Yaratır salavâtın Allâh onun bir melek
Var iki kanadı açar onu müşgîn nikaab

Birisin açar maşrıka birisin magribe
Ayağı yedinci yer altında tahte't-turâb

Başı arşın altında boynun egüben durur
Hitâb erişir Hak'tan ona işit müstetâb

Ki kulum resulüme çünkim âyıttı salât
Salavât ayıt sen de ona olunca metâb

Rivâyet ederler ki bir gün aleyhisselâm
Gelip minbere çıktı işit nedir der kitâb

Bir ayağına bastı âmîn dedi çıktı hem
İkincide âmîn dedi ol duâsı mücâb

Üçüncüde âmîn dedi sordu ona Mu'âz
Dedi Cebrail geldi dedi bilâ-irtiyâb

Ki sen yâ Muhammed anılsan kaçan bir kişi
Salavât ayıtmadan ölse olısar tebâb

Oda yaksın Allâh ona etmesin rahmeti
Ben âmîn dedim pes irişiser ona ıkaab

İkinci ayağında bunu dedi Cebrayil
Ki her kim oruç ayına irüben etmese ihtisâb

Oruç tutsa olmasa makbûl pes ölicegez
Oda yansın ol dedi görsün eşedd-i azâb

Ona dahi âmîn dedim çıktım üçüncüye
Dedi kim ata anaya itmese feth-i bâb

Bulara eger iylik etmeden ölür ise
Cehennemde yansın nitekim yanarlar rikaab

Ona dahi âmîn dedim öyle olsun dedim
Bu sözleri hoş anlagıl eylegil irtikaab

Buyurdu ki dedi bana Cebrayil
Ki muhlislerin bu durur şânı bil

Ki halvette sana salavât eder
Münâfıklar etmek hurâfât eder

Dahi iki mü'min erişse dedi
Salavât idüben görüşse dedi

İkisi dahi yarlıganır dedi
Şu kim mü'min ola inanır dedi

Bu sözü rivâyet kılar Âyişe
Be-gâyet dirâyet kılar Âyişe

Dedi bir kez ignem yitirmiş idim
Onu bulmağa mum getirmiş idim

Bulamadım idi resûl geldidi
Bulup onu güldüm ne güldün dedi

Dedim ignecigim yitirmiş idim
Bulamadım onu oturmuş idim

Mübârek yüzünden gözüm gördü nûr
Geri buldum onu çü berk urdu nûr

Dedi vây ona bana ermeye ol
Ki beni kıyâmette görmeye ol

Ayıttım kim ola seni görmeyen
Bahîl ola dedi beni görmeyen

Ayıttım bahîl kimdir eyle beyân
Ayıttı anılsam salât etmeyen

Namâzın kim ederse farzın edâ
Bana her kim on kez salavât ede

Onun Hak namâzını makbûl ede
Namâzını İlliyyine ilede

Nidâ eder anda ona bir melek
Ki hâcet dile kim revâdır dilek

Rivâyet ederler dilinden akıttı zülâl
Şu resme zülâli kim anda zülâl oldu zâl

Buyurdu ne yerde anılsa Muhammed adı
Adım kim işitip eger tutar ise misâl

Ki baş parmağ ile yanındaki parmağını
Gözüne sürüp onları eylese iştimâl

Göz ağrısı görmeye dedi ebed ol kişi
Onun gözlerine erişmeye aslâ zevâl

Rivâyet ederlerki bir kişi geldi ona
Dedi ederem hazretine senin bir suâl

Şu gün kim gönüller olısar benim olmasa
Buyurdu eger olmasın der isen lâ-yezâl

Digil günde on kez ki bu sözü yâ Hayy ü yâ
Kay(y)ûm u salavât edip her gün on bî-melâl

Aceb mi şu kişinin olmazsa gönlü onun
Kim ona salavât ede görmeye hiç vebâl

Rivâyet ederler ki Tevrât içinde gelir
Kim Allâhu azze ve celle Ganî zü'l-celâl

Ki vahy etti Mûsâ'ya izzi celâli ile
Ki kurb u rızâmı dilersen alâ külli hâl *

(*) *Her türlü halde*

Sana ben de yâ Mûsâ akreb olam şol kadar
Dilinde sözünden de işit bilâ-kîl ü kaal

Yakın olam ağzın yarından dahi ben sana
Gözünün karasından ağına hem bî-makaal

Dahi cismin içinde cânından olam yakın
Dahi gönlün endîşesinden yakın bî-cidâl

Diler misin olam sana ben yakın bu kadar
Dedi budur istediğim yâ Kerîme'n-nevâl

Dedi pes Muhammed habîbime çok ver salât
Kim akreb olam sana hîç etmeyen infisâl

Zihî kadr-i a'lâ ki verdi habîbine ol
Ki Musâ gibi kişi bulur adile menâl

Kıyâs et ki Mûsâ Kelîm'ine bu olucak
Kamu enbiyâ pes nite bula onsuz kemâl

Onunçün buyurdu bu sözü aleyhisselâm
Duâsında her kim bana etmese intikaal

Duâsı onun nitesi müstecâb ola çün
Vesîle benem olmağa rahmete ittisâl

Onunçün dediler namâzın içinde kaçan
Tahiyyât okunsa alavât gerek bî-mecâl

Bizim mezhebimizde sünnettir onu demek
Velî farz durur şâfiîde bilâ-ihtimâl

Ve ger gayri yerde anılsa mübârek adı
Dedi ba'zı bir kez olur vâcibe irtihâl

Dedi Kerhî mecliste tekrâr anılsa resûl
Nitekim mükerrer doğar şems ü bedr ü hilâl

Salavât ayıtmak işitene vâcib durur
Velî bir kez olur onun farzına imtisâl

Tahâvî demişdir ki her gâh kim anıla ol
İşitene vâcibdir açmak ona per ü bâl

Dedi nakl-i Keşşâf'ta kim bu durur ihtiyât
Ki zîrâ ki lâyık durur ol şerîfü'l-hisâl

Buyurdu Alî kim salavât edicek ona
Duânın önünde adın edeler kutlu fâl

Ki zîrâ kim ona salavât edicek kişi
Hak onun salavâtın eder revâ bî-muhâl

Pes ondan ne kim diler ise kabûl ede Hak
Ki zîrâ kim evvel sözü geçti bî-ihtilâl

Kişinin kaçan bir sözü geçse bir yerde pes
Ümittir ki bir sözü dahi geçe bî-hilâl

İlâhî senin hazretinden budur hâcetim
Ki beni esîr etmeye asla zıll-ı hayâl

Ki deryâ-yı aşkında bir katreyem gark olup
Nite bî-nihâyet denizde bulam ben visâl

Habîbin bana dest-gîr eylegil yâ Gıyâs
Ki gözüm açıp göstere tâ ki nûr-ı cemâl

FASLÜN Fİ'L — ASHÂB

(Ashâba dâir)

Resûlün dokuz hatunu var idi
Dokuzu dokuz hücrede yâr idi

Serâ-perde ehli yüzü sulular
Hadîce zamânında yoktu bular

Arada hemîn Âyişe bikr idi
İşi zikr idi şükr idi fikr idi

Kapısında vardı iki câriye
Ki Reyhâne biri biri Mâriye

Mukavkıs ki sultân idi Mısr'a ol
Onu gönderipti kim aldı resûl

Kim İbrâhim'in ol idi anası
Sadef Mâriye oğlu dürdânesi

Dahi kulluk eden sahâbe ricâl
Birisi Enes'ti birisi Bilâl

Birisi Ebû-zerr-i Gaffâri'di
Birisi de Selman ki iç yâr idi

Birisi dahi İbni Mes'ûd idi
Hisâli onun gayr-ü ma'dûd idi

Tapısında esrârına ehl idi
Kapısında hem sâhibi'l-na'l idi

Otursa gözetirdi na'linini
Ki saklardı yini içinde onu

Kaçan dursa önünde kordu revân
Ayaklarına giydirirdi revân

Zi göz kim ona gözüke ol sirâc
Zi baş kim ola ona na'lini tâc

Müezzinlerin dördü ma'lûm idi
Bilâl idi hem İbni Mektûm idi

Medine'de okurdu bunlar ezân
Nice kim olurlar idi câvizân

Biri Sa'd idi kim Kubâ'da tutuptu kenâr
Ebû Mahzure Mekke'de kılmış idi menâr

Dahi yazıcısı yigirmi üç idi onun
Ki Kur'ân yazarlardı.tâ edeler intişâr

Birisi Ebû Bekr idi biri onun Ömer
Birisidi Osman birisi Alî nâmdâr

Katı çok yazanlar iki kişi idi velî
Biri Zeyd ü biri Muâviye'di kâmkâr

Ki vahy indigince yazarlardı bir bir onu
Geri vahy olunca ederler idi intizâr

Ne mevzı'da kim emr edeydi aleyhisselâm
Kim anda bular Besmele edeler ihtiyâr

Yazarlardı pes Besmele dediği mevzı'a
Onunçün yüz on dört olup sûre oldu şümâr

Pes andan buyurdu ki Osman onu cem'ede
Bu tertîb ile kim yazılmış mesâhif de var

Bu ma'nâcadır onu Osman ki cem'eyledi
Ki nazmile ma'nâsına ettiler i'tibâr

Çü yaşı resûlün erişmişti altmış üçe
Risâlet yigirmi üç edip tutuptu karâr

Çü gitti bekaaya sahâbe işit noldular
Kamu âhiret mülküne eylediler güzâr

Dediler otuz üç bin idi sahâbe tamam
Dedi ba'zılar küllisidi onun çilhezâr

İlâhî resûlün güneştir kamu kâyinât
Onun yüzünün pertevi aksine bir gubâr

Tahiyyât ona âl ü ashâbine ser-te-ser
Ki bunlar nücûm-ı hidâyet durur şeh-süvâr

Çü isyan denizinde yâ Rabbi gark olmuşuz
Çıkar bunların yüzü suyuna ey Bîr ü Bâr

VEFÂT—I FÂTIMA

(Hz. Fâtıma'nın vefatı)

Rivâyet ederler sahîh dinle ey bahtiyâr
Kim ol âhiret hatunu Fâtma gül-izâr

Lakab verdilerdi ki Zehrâ diyü zîra ol
Kim ay yüzünün nûruna gark olurdu diyâr

Şu denlü idi kim hikâyet eder Âyişe
Ki nûrunda iplik egirir idik yoktu nâr

Çü doldu resûlün vefâtına bil altı ay
Diledi resûle vara Fâtıma şâh-vâr

Hasan'la Hüseyn'in yudu donların etti ag
Velîkin dökerdi mübârek gözünden pınar

Durup hem pişirdi nice kursalar arpadan
Ederdi atası gibi fakr ile iftihâr

Onu gördü dedi Alî yâ kerîme niçin
Bu resme kayıdlar görüp eyledin kâr u bâr

Dedi bilki azm-i sefer ederem atama
Mübârek zamîrini tutma bu sözüme dar

Velî hoş tutasın Hasan'la Hüseynim'i sen
Ki bize saâdet bağında bulardır simâr

Dahi bir emânet var onu sımarlarvanın
Sözümü kabul eyle olma igen inkisâr

Budur ol ki sandukta bir hokka vardır getir
Getirdi onun perdesin açtı ol lâle-zâr

İçinden çıkardı mühürlü harîr bir biti
Çü çıktı biti doldu envâr ile cümledâr

Dedi bu biti ne bitidir beyân eylegil
Dedi bu biti ol durur eylegil iftikâr

Şu vaktin ki sana beni vermek istediler
Dilerlerdi dirhemle kâbın kıyalar a yâr

Dedim olmazam râzı ben bu cihan mehrine
Dedi pes resûl yâ kızım eyledin çünki âr

Ne ola senin mehrin imdi onu de bize
Dedim gönderiptir seni çün Ganî Kirdigâr

Senin ümmetin tutusar âlemi ser-te-ser
Buların havâtini vardır günahkâr u zâr

Dilerven ben olam kıyâmet gününde şefî'
Buların suçun ben dileyem edem i'tizâr

Dedi görelim imdi Allâh nice emr eder
Ki tâ vahy inince küyüp edelim ıstıbâr

Gelip dedi Cebrâil Allâh selâm eyledi
Nekim dedise Fâtıma eyle olsun bu kâr

Dedim bu söze bana hüccet gerek Tanrı'dan
Geri geldi Cebrâil erdi revân bî-hasâr

Alıp geldi bu hücceti bana Allâh'tan ol
Sözüm dinle imdi eyâ sâhib-i Zi'l-fekaar

Kaçan kim ölem bile defn eyle bu hücceti
Kıyâmet günü eyleyem cânımı ben nisâr

Açam başımı pes İlâhî diyem anda ben
Ki tut hüccetini beni eyleme târümâr

Gerek kim şefâat kılam anda hatunlara
Komayam ki bunlar ola anda hor u nizâr

Çü geldi ecel geldi Azrâil anda bu kez
Dedi cânımı ben sana vermezem ıstırâr

Ayıttı resûlün de ben alduma cânını
Dedi ümmet içindi ol eyleme igtirâr

Dönüp dedi yâ Rabbi şol dem ki verdindi can
Ara yerde Azrâil olmaz idi şehriyâr

Bu dem kim senin hazretine varuram niçin
Arada ola vâsıta cânıma kura dâr

Bu sözü diyip verdi Allâh'a cânını ol
Baka kaldı Azrâil anda ederken medâr

Çün onu götürdüler aldı Alî erişip
Getirdi resûlün onu kabrine bî-dırâr

Mübârek elini çıkardı resûl ravzadan
Dedi kızımı bana ver yâ Alî eyleyem istitâr

Onunçün dediler ki bir kabr içredir ikisi
Dedi ba'zılar kim yanında yatar iştihâr

Dirîgâ ecel yeli esti ömr bâğına
Hazan erdi ona dahi soldu ol nevbahâr

Kimin bâğına esmedi yâ kime esmeye
Kimi kodu ölüm kimi koyısar pâydâr

Kanı müşg-bâr üzre devr eyleyen zülfünü
Kanı gül-izâr üzre dizen gül-i şâhisâr

Kanı ol melek-veş ki hayrandı ins ü perî
Kanı ol felek-rahş ki gerdandı leyl ü nehâr

Kanı hadd-i hûbî ki vecde gelirdi güneş
Kanı kadd-i Tûbî ki secde kılardı çınâr

Kanı ol yanaklar kim ondan hacl idi la'l
Kanı la'l lebler kim andan kızardı enâr

Sudandı bular toprak oldu eser yel gibi
Kimi nûr içinde kimi nâr içinde yanar

VEFÂT—I EBÛ BEKR—İ SIDDÎK

(Hz. Ebû Bekr'in vefâtı)

Elâ ey kerâmât ilinde kılan intizâm
Veyâ ey makaamât-ı âlîde bulan nizâm

İşitgil Ebû Bekr-i Sıddîk'ın evsâfını
Ki Hak nice vermiş idi ona sıfât-ı izâm

Ona adı Abdullah aydurlar idi Arab
Ebû Bekr adını resûl ona vermişti nâm

Dedi Tanrı'nın üç yüz ahlâkı var
Biriyle tahalluk eden eyleye igtinâm

O bir hulk onu uçmağa koyuban tâc ura
Saâdet yüzüğü ola parmağında hitâm

Ebû Bekr ayıttı aceb bende var mı biri
Dedi küllisin Hak sana eyledi iktisâm

Onun cümle ashabdan efdaldugına delîl
Budur kim onunçün buyurur İlâhü'l-enâm

Kim ol öyle etkaa durur kim verir mâlini
Çün etkaa ola pes ola ol eazz-i kirâm

Dahi onun efdallığıyçin geliptir haber
Rivâyet ederlerki dedi aleyhisselâm

Nebîlerden özge Ebû Bekr'den efdale
Ki gün doğmaya hem tolunmaya hiç ber-devâm

Dahi vârid oldu haberlerde nakl-i sahîh
Ki bir gün resûlu'llâh etti katı ihtimâm

Ki cennet kilîdi kıyâmette kimde ola
Cinânın kapıların açıp kim ola hümâm

Şoluk sâat erdi revân dedi peyk-i celîl
Ki sana selâm eder ol Hâlık-ı lâ-yenâm

Buyurur kilîdi Ebu Bekr elinde ola
Kıyâmet gününde ol açsın gire hâs u âm

Şu kişi kim ondan Ebû Bekr râzî ola
Onu koysun uçmağa edip ona ihtirâm

Dahi şol kişiden kim ol olmaya râzı der
Onu koymasın cennete cennet olsun harâm

Bu söz ehl-i sünnet cemâat olanındır
Velî korkutur bid'at ehline kıl infihâm

Eger fikr edersen budur key yüce mertebe
Velî ona lâyık durur kim mahaldir tamâm

Niçin lâyık olmaya ol mesned-i âliye
Çün onu komuştu resûlu'llah ola imâm

Çün oldu imâm uydu ashâb ona bî-hilâf
Halîfe edindiler onu bilâ-ihtişâm

Dediler çü dın yoluna olucak nâyibi
Revâdır pes olursa dünyâda káyim-makaam

Halîfe olup sürdü ahkâm-ı şer'iyyeyi
İki yıl dahi etti dört ay hilâfet kıyâm

Çün erdi bu da altmış üç yaşının ucuna
Erişti pes onun dahi ömrüne ihtitâm

Ömer hazretine pes etti vasiyyet bu kez
Ki tâ ol hilâfet ede yerine subh u şâm

Fenâdan sefer kıldı gitti bekaa mülkine
Erişti kurup cennet-i Adn içinde hıyâm

VEFÂT—I ÖMERÜ'L—FÂRÛK

(Hz. Ömer'in vefâtı)

Ömer çün halîfe olup eyledi ihtişâm
Pes onun zamânında feth oldu Mısr ile Şâm

Şu resm ile kuvvet tutuptu bu din
Ki adl ile islâm kokusu doluptu meşâm

Resûlu'llâh aydur bana Cebrail dedi kim
Ömer ölicek ağlar işlâm onunlaydı tâm

Çün oldu onun ömrünün sağışı altmış üç
Ona da erişti ecel kabzasından sihâm

Gelip Ka'bü'l-ahbâr ayıttı vasiyyet buyur
Ki ömründen üç gün kalıptır işitgil kelâm

Ayıttı neden ma'lûm oldu bu hâlim sana
Ya Tevrât içinde mi oldu adım irtisâm

Dedi adını bulmadım vasfını bulmuşam
Resûlün sıfâtıyle olmuştu ol inzimâm

Hilâfet idesündü onda yazılmış idi
Dahi kaç yıl eyle yasında ona iltizâm

Bu kez kalmadı ömrüne ille üç gün hemîn
Ki üç gün tamâm olucak olısar in'idâm

Hikâyet ederler ki bir kul var idi meger
Ki Feyrûz idi adı şirrîr ü kâfir gulâm

Lakab derler idi ona hem Ebû lülü'e
Ne lülü özü zâlim idi ve yüzü zulâm

Erişti Ömer hazretine girip mescide
Namâz içre buldu elinde yalıncak hüsâm

İki yüzlü bıçağ ile dürttü onu bu kul
Ömer dedi kimdir kılan ömrünü inhidâm

Çıkıp İbni Abbas onu bildi geldi dedi
Mugîre kuludur eder ya'ni kim intikaam

Dedi şükr iderven ki müslim değil öldüren
Evine getirdiler etti Hak'a i'tisâm

Dokuz kişi öldürdü çün sonra kim tuttular
Özünü boğazladı kendi ol ebter mülâm

Dedi oğluna borcumu gel hesâb eylegil
Hesâb etti seksen bin artuk bulunmıştu vâm

Verirdi kamu mâlini borç ederdi dahi
İşi zühd ü takvâ idi hem salât u sıyâm

Haber gönderip Âyişe hazretine dedi
Resûlün katında buyurur mu tutam merâm

Dedi kendi nefsim için sakladımdı onu
Velî ona îsâr iderven olup hayre râm

İletdiler onu şu ravza içine kim ol
Resûle Ebû Bekr'e merkaddi ol yer menâm

Resûlün yanında yatar sâhibi sadrına
Onun sadrına karşı etti Ömer iltiyâm

İner günde yetmiş bin anda melekler yere
Resûle gelirler ziyâret ederler müdâm

On üç yıl hilâfet ediptir bu iki azîz
Halâyık refâhiyyet içre oluptu niyâm

Cihân egnine çün bular sâye salmış idi
Gül ü lâle gibi ederdi yüzü ibtisâm

VEFÂT—I OSMAN (R.A.)

(Hz. Osman'n vefatı)

Ömer yerine oldu Osman halîfe revân
Şu Osman ki Kur'ân'ı cem' eyledi bî-gümân

Rivâyet ederler ki kadri şu denlü idi
Ki berk urdu günlerde bir gün bihişt-i semân

Dedi ehl-i cennet ne berktir aceb işbu berk
Ki cennette hergiz belirmezdi berkten nişân

Dedi Hak Taâlâ ki bu berk değildir velî
Ki Osman durur hücresinden gider bu zaman

Onun na'li tasmasının nurudur berk uran
Zi-rütbet ki cennette na'li ola nûr-feşân

Nite na'li berk urmayadı onu kim onu
İki kez güyegü edindi resûl-i cihan

Ona iki nûr ıssı aydurlar idi lakab
Aceb mi bu hâlet kişide bu olursa şân

Hem ihyâ ederdi tamâm hatm ile her gece
Ki bir rek'at içre tamam eder idi revân

Bu resm ile ömrü çü doksana ermiş idi
Hilâfette on iki yıl tutmuş idi mekân

İşit imdi bir şahsa verdi Mısr tahtını
Biti yazdı gönderdi etti bu hâli beyân

Ki varıncak onu kabûl idesiz beğliğe
Berâtı alıp bu kişi sürdü Mısr'a hicân

Beratı okudu görür fakbelû yazılı
Onu faktulû sandı kim öldürün bî-aman

Geri geldi ceng etti Osman ile döndü pes
Onun katline kasd edip çekti kılıç sinân

Bu kez dedi Osman düşümde buyurdu resûl
Ki yâ Osman eylediler mi sana imtihân

Ki susuz seni haşr edip ettiler mi hücûm
Naam dedim etti bular kasdımı hem-çünan

Pes ondan su verdi ki içtim dahi dedi kim
Dilersen bu dem sana avn eylesin müsteân

Dilersen bizim katımızda açasın oruç
Ben onu kabûl eyledim dedi etti ayân

Dediler ki dört yüzden artuk kulu var idi
Dedi olsun âzâd ki ceng etmeye her civan

Elin çektiler cümlesi pes işitti Alî
Hasan'la Hüseyn'i viribidi olmaya kan

Gelip durdular kapıda gördü şahs onları
Evin ardını açtı girdi kim uçura can

Erip mushaf'ı üzre kesti mübârek başın
Revân oldu kan verdi Allâh'a cânı heman

Cihan çün fenâdır ne denlü çekersen ona
Bekaayı değişme fenâya olursun çü fân

Nazar kıl ki bu evliyânın nedir hâlleri
Çekerler midi baş açarlar mıdı hiç zeban

Şu resme muti' idi bunlar Hak'ın emrine
Ki canlar virüben ederler idi imtinân

Ona râzılardı ki bir gün nazar erişe
Celâli serâperdesinde ede iktirân

VEFÂT—I ALÎ (R.A.)

(Hz. Alî'nin vefâtı)

Tolundu cihan magribinden çü bedr-i hayâ
Alî doğdu can maşrıkından çü şems-i ziyâ

Onun kadr-i a'lâsını kim idiser beyân
Onun kibriyâsına kim ede kibr ü riyâ

Buyurdu ona bir gün ol seyyidül-mürselîn
Diler bildire ol durur seyyidül-evliyâ

Ki Mûsâ'ya Hârun gibisin bana yâ Alî
Velî şöyle bil kim benim hâtimül-enbiyâ

Rivâyet ederler ki geri Alî hakkına
Bu sözü aleyhisselâm bir gün etti edâ

Ki her kim dilerse nazar eyleye Âdem'e
Ki Hak bildiripti ona ilm-i arzı semâ

Dahi Şî'si ve hilmini kim dilerse göre
Ki Hak giydiripti ona hilmi rıfkı ridâ

Dahi İdrîs'i görmek isterse hem rif'atın
Ki Hak vermiş idi ona gök yüzünde alâ

Dahi Nuh'u görmek diler ise hem da'vetin
Ki Hak kılmış idi onun da'vetini revâ

Dahi kim ki İbrâhîm'i görmek isterse ol
Ki Hak sunmuş idi sehâvette ona atâ

Dahi kim ki Mûsâ'yı görmek dilerse dedi
Ki Hak vermiş idi salâbette ona asâ

Dahi kim ki Dâvûd'ı görmek dilerse eger
Ki Hak etmiş idi hilâfette ona nidâ

Dahi kim ki Îsâ'yı görsem der ise dedi
Ki Hak sunmuş idi zehâdette ona abâ

Dahi kim ki görmek dilerse Zekeryâ'yı ol
Ki Hak vermiş idi şehâdette ona fenâ

Dahi kim ki Yahyâ'yı görmek dilerse dedi
Ki Hak kılmış idi onun ismetine senâ

Alî'ye nazar eylesin tâ göre bunları
Alî Hak-nümâdır Alî halk içinde hümâ

Velî ba'zılar görmez idi kim onu bile
Kim ayağının tozudur gözlere tûtiyâ

Hilâfette onunla ederler idi nizâ'
Muâviye ve onun etba'ı kılıp cefâ

Erişti Alî altmış üç yaşına çün tamam
Ona da bu resm ile erişti hükm-i Hudâ

Kim irte namâzına varmış idi cüm'a gün
Oruç ayıdı Kûfe şehrinde ol Murtazâ

Pes urdu onu İbni Mülcem bıçağ ile tîz
Namazını kıldı hem oğlu Hüseyn-i rızâ

Onu Mescid-i câmi'in yanına gömdüler
Belirsiz kılıp kabrini eylediler hafâ

Hilâfet makaamında beş yıl karâr eyledi
Ona da sonucu vatan oldu dârü'l-bekaa

Egerçi hilâfette nass etmemiş idi resûl
Ki kimse halîfe olup edeler iktidâ

Velî buyuruptu ki çün ben gidem dünyeden
Otuz yılda olur hilâfet bilin intihâ

Tamâm olıcak olısar didi mülkü azûz
Ki ya'ni reâyâya zulm ile ola cezâ

Pes oldu Alî hazretinde hilâfet tamam
Ki zîrâ bu dördü otuz yıl edipti kazâ

Alî çünki nakl etti a'dâ hücûm eyledi
Halâyık biri birine eyledi i'tidâ

Hasan hazretine ağu .verdi düşmenleri
Hüseyn hazreti hem şehîd oldu der-Kerbelâ

Kamu asfiyâ cevr ile geldiler gitdiler
Kimi mübtelâ etmemiştir bu dârül-belâ

Ne izzet yeridir bu dârü'l-fenâ
Ne rahat evidir bu şehr-i anâ

Ne yemek ne içmek ne gülmek azîz
Kamusu çün âhir olısar hebâ

Gönüldür çü âriflerin halveti
Eger ârif isen biyâ merhabâ

Bu vahdet makaamı aceb köşedir
İki Tanrı'lıya demez salâ

Çün insan durur nüsha-i ilm-i Hak
Onunçün durur câm-ı gîti- nümâ

Bu câm-ı cihân-ı geri can okur
Hevâ-yı hüviyyette oldular hümâ

Pes ol götürür lûtf ile kahrını
Götürmemiş idi çün arz u semâ

VEFÂTÜ'L—HASAN VE'L—HÜSEYN (R.A.)

(Hz. Hasan ve Hüseynin vefâtı)

Rivâyette gelir bir gün resûlu'llâh oluptu şâd
Ki dizinde oturmuştu Hüseyn ile Hasan şeh-zâd

Hüseyn'i öptü boynunda Hasan ağzın dudağında
İkisin bâb-ı şefkatte bu resme eyledi îrâd

Erişti Cebrayil derhâl elinde var idi üç şal
Biri kara biri sarı biri kızıl idi vekkaad

Dedi Allâh selâm eder buyurur kim revâ mıdır
Beni nice sever çünkim bana karşı öper evlâd

Benim aşkım onu ister ki benden gayri sığmaya
Benem mahbûl gönül mülkü benim ile olur âbâd

Bu kara donu pes giysin ki bu yas donudur dedi
Sarı donu Hasan giysin kim ağu içiser bî-dâd

Kızl donu Hüseyn alsın şehîd olur dedi zîrâ
Dahi Hak şöyle buyurdu gerek kim olasın münkaad

Benim izzim celâlimçün onu kim öptün ağzında
Ona ağu verem içe dudağından ede infâd

Hem onu kim boğazında öpüptün yâ Habîbim der
Kafâsından boğazladam budur ikisine mî'âd

Sonucu öyle oldu hem ki kasd etti Yezîd mel'ûn
Birine zehr içirdiler birini ettiler işhâd

Yezîd'e la'net olmazdı zamân-ı evvel içinde
Velî sonra gelen etti ederiz etme istib'âd

Resûlu'llâhın ol zîra ihânet eyledi ehlin
Pes oldu la'nete lâyık çü Hak'tan eyledi ilhâd

Ki zîrâ bunların vasfın kanı dil kim edem takrîr
Kanı bir levh-i sâfî kim sıfâtında olam nekkaad

Resûlu'llah meger bir gün kemâl-i mahz-ı şefkatten
Omuzuna alıptı kim Hasan eder idi isnâd

Dedi kim severem bunu pes Allâhümme sev sen de
Kıyâs et eyle olıcak ne denlü buldu ol irşâd

Gerektir imdi sâdâta halâyık edeler ta'zîm
Ki zîrâ sevilir seven sevilmez sevmedi hüssâd

Buyurmuştur dahi bir kez Hüseyn benden
Hüseyn'den ben
Bunu seven sever Hakk'ı pes onu sevdiler evtâd

Hasan bârî ağu içti zaîf oldu katı hâli
Hüseyn onu sora geldi dedi etme cezâ inşâd

Ki bir mülke varırsın kim gözün açıp görürsün kim
Resûlu'llâh Alî ile bağışlar nûr-ı isti'dâd

Atandır bu iki sultan bekaada tuttular evtân
Pes anda sende istîtan kılıp kıl Hak'tan istimdâd

Hadîce Fâtıma anda anandır bu iki hatun
Mübârek yüzlerin görüp edesin anda istişhâd

Hem anda Ca'fer ü Hamza bu ikisi durur ammun
Göresin bunların yüzün ola gönlün be-gâyet şâd

Dedi ol yanağı gülgûn bir işe ermişem bu gün
Ki bu gündür bana dügün ederdim bu günü irsâd

Sefer kıldı pes Allâh'a erişti yüce dergâha
Ulaştı şol şehenşâha kim emridir lebi'l-mirsâd

Hüseyn de bildi kim onu alırlar gövdeden cânı
İşit pes ol güzel hânı ne resme bağladı ersâd

Hıtâbet eyledi halka senâlar eyledi Hakk'a
Dedi şöyle bilin hakkaa ki cem' oldu bugün ezdâd

Ne hak üzre amel olur ne bâtıldan yığılınır
Nite işrâk ede pes nûr ya müminler ola emcâd

Çün eyle geldi bu gelmek saâdettir bana ölmek
Ki zâlimlerle derilmek hatâdır ömredir ifsâd

Pes andan döktüler kanı şehîd eylediler onu
Sımarladı Hak'a cânı o gözler nûru bî-endâd

Mübârek boynunu onun resûlullah çün öpmüştü
Bıçak kesmedi ol yerden kafâdan ettiler ifrâd

Çü âşure günüydü kim Hasan Hüseyn şehîd oldu
Sevinip sürmelendiler gönül şehri olup Bagdâd

Pes ol gün sürme dürtünmek Yezid'e benzemekliktir
Revâ mıdır ki mü'minler bu işe olalar mûtâd

Aceb midir eyâ mağrûr bu iş gaddâr dünyâdan
Kimi kodu kimi koya elinden âh onun feryâd

Kanı Âdem kanı İdrîs kanı ilm ü kanı tedrîs
Kanı kibr eyleyen İblis kanı göster Semud u Âd

Kanı Hârût ile Mârût kanı Tâlût ile Câlût
Giyip ekfân ile tâbût kara yerde yatar ecnâd

Kanı Dahhâk ü Efrîdûn ki dûn etti onu gerdûn
Kanı Nemrûd u İbrâhîm kanı İskender ü şeddâd

Yele urdu Süleymân'ı edindi lokma Lokmân'ı
Remîm etti Nerîman'ı ne kılar gör cihan bî-dâd

Kanı Yûsuf Zelîha hem Kubâd u Keykubâd u Cem
Kanı Keyhusrev ü Hüsrev kanı Şîrîn ile Ferhad

Kanı Firavn ile Mûsâ kanı Yahyâ ile İsâ
Belirsiz oldular fersâ savurdu tozlarını bâd

Muhammed Mustafâ kanı kim ol nûr idi hakkaanî
Viribimişti Hak onu ol idi hâsıl-ı îcâd

Ona da gör ki nittiler rivâyet öyle ettiler
Kuzuya ağu kattılar yedi ol mefhar-ı efrâd

On iki yıl ki çün doldu dedi şimdi o vakt oldu
Yürekten ebher üzüldü çün öyle eyledi üstâd

Ebû Bekr ü Ömer kan işitgil ömr-i men kanı
Ki Osman u Alî fânî oluban döktüler ecsâd

Acebdir bu senin özün ki dönmez dünyeden yüzün
Bakar döymez ona gözün biliştin olamazsın yâd

Bilir misin sana nola seni göndere yola
Gözün yaşlar ile dola aceb eder misin hiç yâd

Ecel kapladı sağ u sol gözedir iki gözün yol
Sana senden yakındır ol ki doğmuştur bile hem-zâd

Başın eline almıştır alıp meydâna gelmiştir
Gözün yüzünde kalmıştır seni tutmuş durur cellâd

Ecel sayyâdının nâgâh çü düştü ağına bir kuş
Tutup kodu adın âdem gözet neyler onu sayyâd

Kafesten eyledi zindan zebânîler kodu derbân
Bu derde bulamaz derman nebî mürsel velî zühhâd

Bu kuş anda uşanısar kafes bir gün uşanısar
İçinden kuş boşanısar kafesten olısar âzâd

Bu yerden gidicek yurdu yâ olur âlem-i envâr
Ya olur âlem-i âfât çü yoktur günbede bünyâd

Düşiser toprağa cismi belirsiz olısar resmi
Unutula onun ismi ne devlet fânîye ne ad

Bozar nakşı ki yazmıştır yıkar köşkü ki düzmüştür
Şu beyzaklar ki dizmiştir derer bir bir geri nerrâd

Pes aldanma nukuuşuna nedir kendi nukuuşu ne
Erersin yol yokuşuna eger tutmaz isen Nûn Sad

FASLÜN Fİ'L—AŞERETİ'L — MÜBEŞŞERE (R.A.)

(Cennetle müjdelenmiş on sahâbe)

Çün işittin bu ahbârı tamâmet
Pes îsâr edem âsârı tamâmet

Var idi on sahâbe adı meşhûr
Mübeşşerlerdi cennet birle menşûr

Resûlullâh meger bir gün demişti
Bulara uçmağı muştulamıştı

Ebû Bekr ü Ömer Osman Alî'ydi
Mûarreblerdi bu dördü aliydi

Beşincisinin adı Talha idi
İşi hayr idi yönü sulha idi

Zübeyr idi hem altıncının adı
Kamu ömründe etmedi fesâdı

Yedincisinin adı Abdirahman
İçi dopdolu idi ilm ü îman

Sekizinci kıla ne dîni âbâd
Ki Sa'd İbni Ebî Vakkaas idi ad

Dokuzuncunun adı Sa'd übün Zeyd
Saâdetle edipti devleti sayd

Onuncusuna ad Ebû Ubeyde
Ki vâlîdi mevâlî ve abîde

FASLÜN Fİ BEYTİ'L — HİLÂFET

(Hilâfet evi)

İşit kimin durur beytü'l-hilâfet
Ali'den son kime oldu izâfet

Resûlu'llâh meger Abbâs'a bir gün
Buyurdu muştuluktur eyle dügün

Kim Allâhu Taâlâ uşbu dîni
Benimle feth ediptir bil yakîni

Velî zürriyyetinle hatm idiser
Kıyâmet günlerine dek gidiser

Onunçündür Mısır'da âl-i Abbâs
Oturmuştur kasırda âl-i Abbâs

Bular kimi ederse anda sultan
Onundur kabz u bast u mülk ü evtân

Dahi dünyâda her kim tuttu lîvân
Buların destûriyle etti dîvân

FASLÜN Fİ ASHÂBİ'S — SUFFE (R.A.)

(Ashâb-ı suffeye dâir)

İşit kimler durur ashâb-ı suffe
Sıfâtı sâfîler erbâb-ı suffe

Ediptir sâhibü'l - keşşâf hikâyet
Musahhah nakl ile edip rivâyet

Ki var idi muhâcir dört yüz ashâb
Yedi yüzdür dediler ba'zı erbâb

Ki fakrı fakaayi sevmişler idi
Revâkı takaayı savmışlar idi

Be-küllî işleriydi taâtullâh
Kamu cünbüşleriydi taâtullâh

Hiç etmezler idi kesb ü ticâret
Ne bey'u ne şirâ ücret icâret

Olurlardı Medîne'de mücâvir
Çıkıp olmazlar idi hîç misâfir

Ne var idi akaarib ne mesâkin
Mesâkindi olup mescidde sâkin

Gecelerde okurlar idi Kur'ân
Edip Kur'ân yoluna cânı kurban

Gazâlar olıcak bile giderler
Gazâyı hem geri lillâh ederler

Meger bir gün resûlu'llâh görür kim
Kamu ashâb-ı Suffe-vârî her kim

Oturmuşlar makaam-ı sabr içinde
Egerçi fakr-ender-fakr içinde

Egerçi zahmet ile hep remîde
Gönülleri velîkin ârâmîde

Nidâ etti ki yâ ashâbe suffe
Kim olsun muştuluk erbâb-ı suffe

Ki kankı kimseler kim ümmetimden
Bu hâlde ola her kim ümmetimden

Eger râzı olursa hâline ol
Benimle cennet içre salına ol

Benim uçmakta yoldaşım ola ol
Benimle anda koldaşım ola ol

Gel imdi i'tibâr et işbu hâle
Bu hâli almagıl sen eş muhâle

Nolaydı ben cihâna gelmeyeydim
Çü geldim bârî insân olmayaydım

Çün oldum aşka mahcur olmayaydım
Çün oldum bârî mehcûr olmayaydım

Çü hicrân ere ölüm görmeyedim
Çü görem kabr içine girmeyedim

Çü girem kabre hiç neşr olmayadım
Çü çıkam bârî hiç haşr olmayadım

Çü haşr olam muâtab olmayadım
Çün ölürsem muâkab olmayadım

Çün ölem bârî merdûd olmasaydım
Cehennemlerde matrûd olmasaydım

Ki zîrâ anda varan kaldı mahcûb
Muhibb olan olur mahbûba mashûb

İlâhî ben kulunu bî-hicâb et
Resûlün kapısında feth-i bâb et

Bana tâ şimdiyedek kıldın ihsan
Müebbed kıl ki sensin Rabb-i Mihsan

Ki tâ tevfîkın ola bana yoldaş
Ki menzil key uzak ben yaya yol taş

Dilerven bî-nihâyet yola gidem
Umarvan senden irşâd ola gidem

FASLÜN Fİ EŞRÂTİ'S — SÂAT

(Kıyâmet alâmetleri)

Eyâ devlet sarâyının seririnde olan mesrûr
Saâdet tâcı başından hemîşe olmasın mehcûr

İşittin şimdiyedek kim ne denlü eyledim tibyân
Aceb bir söz mü kaldı kim tapından oldu ol mezcûr

Husûsâ sadr-ı âlemden çü sadrı nûrunun aksi
Tecellî etti sadrımdan nehâr oldu şeb-i deycûr

Be-kadr-i feyz-i isti'dâd kemâlinden biraz andım
Bi-hamdillâh kapısından beni kılmadı Hak mahcûr

Cemî'-i âlemin ilmi onun ilmine bi'n-nisbe
Ki minkaarında bir kuşun çünan kim katre-i mescûr

Çü nûr-ı kibriyâ-yı zât tecellî etti âlemde
Kamer devrinde ol bedri getirdi pes musavver nûr

Eger hüsn ü cemâliyse hemîn ola nihâyette
Veger hilm ü kemâliyse onu akl edemez mahsur

Cihânın ibtidâsından haber verdim sana bir bir
Ki masdardan nice sâdır oluban geldi ol masdûr

Dedim evvel hayâtını dahi sonra memâtını
Hem ashâbın vefâtını çü yazdım eyledim menşûr

Dilerven şimdi söyleyem bu âlem intihâsından
Ki nice olısar sonu neye irişiser makdûr

Çü Hak'tan ibtidâ oldu onadır inti'hâ geri
Kulağ ur inciler dizem yevâkıtı kılam mensûr

Çü hicret yüz yıla erdi kamu ashab sefer kıldı
Pes âhir Vâs ile oğlu ki Âmir oldu çün makbûr

Zamân-ı Tâbi'în oldu İmâm-ı A'zam erişti
Sirâc-ı ümmet oldu ol cihân oldu geri meşkûr

İmâm-ı Şâfi'î Mâlik yetişti Ahmed-i Hanbel
Bular pes çâr mezhebde fetâvâ ettiler mezbûr

Gelenler gitti sürüldü ki defterleri dürüldü
Bu kez bir güne erildi k'oluptur niceler mağrûr

İşit pes nakl edem onu nitedir avd-i cismânî
Nicedir neşr-i nefsânî nitesi olısar mahşûr

Velîkin iktisâr edem be-gâyet ihtisâr edem
Mühimmât inhisâr edem ki şâha kasr ola maksûr

Ki zîrâ Hak kelâmını denizler ger midâd olsa
Yazarsa cümle mevcûdât henüz olmayadı mestûr

Resûlu'llâh buyurmuştur kim eşrât-ı kıyâmette
Ki ilm okunmaya gide çoğ ola cehl ü şerr ü şûr

Zinâ ve şüb ü hamr edip be-gâyet edeler iksâr
Erenler az ola avret çoğ ola olmaya mahzûr

Ki tâ haddâ bir er başına üşe ellî avretler
Kaçan kim ümmete kılıç gire olmaya ayruk dûr

Buyurdu altı nesne hem kıyâmetten ön olısar
Bu altının biri odur cihanda çok vebâ olur

İkincisi budur onun ki Beytü'l—Makdis açıla
Üçüncüsü budur onun öletler olısar mevfûr

Budur dördüncüsü onun şu denlü çoğ ola kim mal
Ki yüz dînâr verirlerse kimesne olmaya mesrûr

Beşincisi budur onun arabda çoğ ola fitne
Budur altıncısı onun ki sulha olısar destûr

Beni'l-Asfar'la sulh ola geri gadr edeler onlar
Ki seksen sancağ ile pes çıkuban olalar meşhûr

Ki her sancak dibinde hem on iki bin ola kâfir
Dokuz yüz bin hem altmış bin olur bu cümle-i mezkûr

Muhaddisler dediler kim Beni'l-Asfar durur efrenc
Velî yer yüzünü islâm alısar olısar mansûr

Ki zîrâ kim rivâyettir resûlu'llâh buyurmuştur
Ki yer yüzün bana Allâh tamâmet eyledi manzûr

Benim ümmetimin mülkü iriser şark ile garba
Pes ondan sonra çıkısar Beni'l-Asfar idiser zûr

Beni'l-Asfar hücûm edip erişe dedi A'mâka
Diyâr-ı Şam'da bir yerdir bilenlerden değil mestûr

Medîne'den çıka leşker şu leşker kim onun gibi
Tamâmet yer yüzünde hiç bulunmaya çeri magfûr

Kaçan kim bağlayalar saf Beni'l-Asfar diye kon kim
Edelim anlarunla ceng kim etmişti bizi me'sûr

Müsülmanlar diyeler kim ki lâ vallâhi hâşâ biz
Koyavuz sizi ceng ola karındaşlar ola mecbûr

Pes anda bu iki leşker kıtâle ettiler ikdâm
Müsülman üç bölük ola birisi olalar meksûr

İkincisi şehîd ola üçüncüsü gele gâlib
Sıyalar kâfiri anda Beni'l-asfar ola makhûr

Buyurdu pes resûlu'llâh hîç işittiğiniz var mı
Ki vardır bir medîne kim oluptur şöyle ol meftûr

Kim onun bir yanı berre dahi bir cânibi bahre
Dediler kim işitmişiz harâb ola mı ol ma'mûr

Ayıttı çünkim A'mak'ta sınısardur Beni'l-Asfar
Medîne leşkeri onu sıyıp kırıp edeler hor

Ki yetmiş bin Benî İshâk bile ol şehre erişe
Ki Kostantiniye derler pes onu edeler mecrûr

Silâh u ok ile onlar kıtâl etmeyeler aslâ
Velîkin onu zikr ile yıkalar edeler mesbûr

Ki bir yerden kamu tehlîl edeler
Sonunda diyeler Allâhu Ekber

Denizden yanı önden yıkılısar
İkinci kez bular öyle kılısar

Yıkıla bir yanı dahi tamâmet
Yıkılmasın mı kopısar kıyâmet

Üçüncü kez ki Hakk'ı zikr edeler
Be-küllî açıla şehre gideler

Bular yağmada işit ne ola hâl
Bir âvâz işidile çıktı Deccâl

Koyalar geri ol mâli alanlar
Gideler Şâm iline geri onlar

Demişlerdir haberde ehl-i târîh
Buyurmuştur resûlu'llâh tevârîh

Ki Kostantiniye tâ yıkılınca
Beni İshâk ona onu kılınca

Beni'l-Asfar hurucundan ona dek
Olısar altı yıl demişti bî-şek

Yedinci yılda çıkar dedi Deccâl
Nice çıkar işit kim imdi Deccâl

Bilenler bunda böyle dedi akvâl
Kim önden Mehdî çıkar sonra Deccâl

Dahi Mehdî cihâna gelmemiştir
Revâfiz gerçi kim doğdu demiştir

Velî derler ki magribden olısar
Kimi derler Buhârâ'dan geliser

Rivâvettir ki Câbir söylemiştir
Resûlu'llâh ona bir gün demiştir

Ki bu din bulısardur istikaamet
Hem olısar durur gâlib bu ümmet

Komayalar cihânı almayınca
Hem on iki halîfe olmayınca

Kureyş'den ola bu cümle halîfe
Ayıttı sonra ne olur vazîfe

Dedi sonra olısar katı fitne
Çünân kim kaplaya evkaatı fitne

Demişlerdir bu on iki halîfe
Ki dördü olmuş idi ki halîfe

Hasan beşinci altıncı Hüseyn ol
Ki bu gönül sürûru nûr-ı ayn ol

Yedinci anla var ise temîzin
Ömer'dir oğlu bil Abdülazîz'in

Kalanı kimi geldi kim geliser
On ikinci velî Mehdî olısar

Cihânı toldırısar 'adl ile son
Nitekim dolmuş idi zulm ile ön

Yedi yıl yer yüzünde hükm idiser
Sonucu ol da dünyâdan gidiser

Benî İshâk rücû'ede çü Şâm'a
Duhân ine dola düpdüz meşâma

Buyurmuştur resûlu'llâh işitgil
Kulağın tut gözün ona ışıtgıl

Kıyâmet kopmaya tâ on alâmet
Cihânı kaplamayınca .tamâmet

Sana bir bir onu ta'yîn edeyin
Önet dinle ki hoş tebyîn edeyin

Biri onun duhandır kim olısar
Tamâmet maşrık u magrib tolısar

Tutısar yer yüzünü dedi kırk gün
Kaçan mü'minlere erse bu tütün

Zükam erer gibi ola dimâgı
Pes andan olısarlardur dumâgî

Velî kâfir katı sekrân olısar
Gözü kulağı ve burnu tolısar

İkincisi budur kim çıka Deccâl
Cihânı fitne ile yıka Deccâl

Resûlden eyle nakl ettiler ashab
Ki'tuz Deccâl çıkısar cümle kezzâb

Resûlüz diyüben da'va edeler
Sonucu bunları rüsvâ edeler

Egerçi kim vereler halka çok mal
Edeler türlü türlü hîle ve al

Hakîkat çün benem hatmü'l-nebiyyîn
Gide bunlar benimdir dîn ü âyin

FASLÜN Fİ HURUCİ'D — DECCÂL

(Deccalin çıkışı)

İşit imdi diyem Deccâl'in aslın
Ki tâ bir bir bilesin hâlin aslın

Medîne şehri içindeydi Deccâl
Fesâda mâyil idi şerre accâl

Ömer dedi ki bu gitse nolaydı
Fesad u şerr ola kim görüleydi

Resûlu'llâh duâ kıldı edip Hakk'a münâcâtı
Duâsın müstecâb etti kabûl edici hâcâtı

Erişti Cebrayil derhâl elinde bir pare bulut
İçine kaptı Deccâli ki ref' ede beliyyâtı

Erip maşrık denizinde kodu bir adada onu
Rivâyet şöyle gelmiştir budur onun dirâyâtı

Var idi bir sahâbî kim Temîm-i Dârî derlerdi
Onu gördü haber verdi yazıldı pes rivâyâtı

Resûlu'llâh buyurdu kim size yok korku Deccâl'den
Velîkin gayri Deccâl'den sakınurvan beriyyâtı

Eger şimdi çıkar olsa ben onu ederem ibtâl
Eger bensiz çıkar olsa eder Allâh riâyâtı

Nalîfemdir benim Allâh bu işte ol yüce dergâh
Kamu mü'minlere ol şâh idiserdür hidâyâtı

Bilin kim çıkıcak Deccâl şu yerden olısar zâhir
Tuta Şâm u Irak'ın ol arasında makaamâtı

Uyusar Isfahan'dan hem yehûdî ona yetmiş bin
Kamusu tayleşan ile edeler cevr ü gârâtı

Medîne şehrine gelse melekler onu men'ede
Velî dünyâyı seyr ede geze hep Şâmı Şâmâtı

Ona her kim erişirse okusun sûretü'l-Kehf'i
Onu saklaya Hak ondan eriştirmeye âfâtı

Dedi pes yâ ibâda'llâh olun sâbit diyânette
Kimesne dünyede kalmaz koman pes hîç diyânâtı

Dedi ashâb ayıttık kim ne denlü eğlene yerde
Dedi kırk gün karâr ede işitin bu makaalâtı

Kim evvel günü bir yılca ikinci günü bir ayca
Üçüncü günü cum'aca olısar kadr-i sâati

Pes andan sâyir eyyâmı geri günler gibi ola
Dedik kim yâ resûl a'llâh bize eyle beyânâtı

Kim ol bir yıl kadar günde namâz beş vakt mi olısar
Dedi ol şimdi denilmez o vakt olur ibâdâtı

Ayıttık yâ resûlu'llâh ki yerde tiz yürür mü ol
Ayıttı kim yel önünce bulut gibi yürür katı

Ede bir kavmi ol da'vet onu tasdîk edeler çün
Göğe emr eyleye anda ki gösterde alâmâtı

Ki gökten pes yağa yağmur bite ot yer ola ma'mûr
Şu denlü çoğ ola süt yağ ki halk ede mübâhâtı

Erişe geri bir kavme onu da eyleye da'vet
Onu tekzîb ede bu kavm ki geçmeye fişârâtı

Çü subh ola dura bu kavm göreler nesne kalmamış
Ne kim mal var ise gitmiş harâm ile helâlâtı

Kaçan virâneye erse buyura kim çıkar mâlin
Çıka yer yüzüne mâli işittin mi bu hâlâtı

Diye inanmayan gelsin ölüsünü diri kılam
Şeyâtîn öyle gözüke ki gösterde hayâlâtı

Ola bir cânibinde su dahi bir cânibinde od
Uyanı suya atısar işit uşbu ibârâtı

Ona uymayanı oda bıragısar velî ol od
Ona tatlı su olısar ona erer nihâyâtı

Hem ol suyu olısar od girenler yanısar fi'l-hâl
Pes uyman oduna girin bulasız suda lezzâtı

Gözü a'verdir alnın yazılmıştır ki kâfirdir
Okur bilir eger kâtib ve ger ümmî emârâtı

Kılısar bir yiğidi ol kılıç ile iki pâre
Dönüp onu kıgırısar edip ona işârâtı

Yiğit geri diri ola turauru güle güle
Onu derler ki Hızr ola ka'nun çoktur kerâmâtı

FASLÜN Fİ NÜZÛLİ ÎSÂ (A.S.)
(Hz. Îsâ'nın inmesi)

Bu hâl içindeken Deccâl geri lûtf eyleye Allâh
Ki Îsâ'yı ede inzâl ede yerde delâlâtı

Dımaşk'da Ak menâreye nüzûl eyleye pes Îsâ
Ki Deccâl'i helâk ede velî etmez risâlâtı

Koya iki firiştenin kanadında iki elin
İki hulle giye dedi bu resme ola âyâtı

Başın aşağa tuttukça yukarı hem getirdikçe
Gümüş damla tama yüzden kim inci gibi râyâtı

Gözü kanda erer ise erişe anda enfâsı
Muattar ola müşg gibi işit işbu kemâlâtı

Onun enfâsının ıtrı ne yere kim erişirse
Ola kokulayan kâfir budur aksâ-yı gâyâtı

Bu resm ile gide Îsâ ki Beytü'l-Makdis'e ere
Bula Lüdd'ün kapısında edinmeye siyânâtı

Kaçan kim göre Îsâ'yı eriye tuz gibi anda
Velîkin ura hançerle bula etmiş cinâyâtı

Ere kanı tamâm onun yerin tükendiği yere
Tamam bir bir beyân ettim budur onun hikâyâtı

Helâk olsa kaçan Deccâl deveyle yürüye arslan
Koyun kurd ile yürüye hîç etmeye hıyânâtı

Yılanla oynaya oğlan cihân emn ü amân ola
İmâret olısar sonu niceyse hem bidâyâtı

Gel imdi dinle kim ne olısardur
Çü Kostantıniye alınısardur

Onun ardınca Rumiyye ola feth
Hem ardınca Amûriyye ola feth

Bu üçü feth olıcak çıka Deccâl
Pes ine Îsâ onu ede haccâl

Çü İsâ yer yüzüne kim iniser
Cihâna adl ile dâdı iriser

Salîbi kesr ile bağışlaya mal
Ki hep halkın eli sagışlaya mal

Hem ağaç taş kamusu nutk idiser
Ki bende var durur kâfir diyiser

Gel ey müslim onu katl eyle diye
Kıra Hak kâfiri çün öyle diye

Olısar Mehdi'ye Îsâ mülâkaat
Ezân okuna çünkim ola evkaat

Diye Mehdî ki Bismi'llâh imâmet
Senindir kıl kim okundu ikaamet

Diye yok ba'zınız ba'zınıza siz
Emirlersiz uyalım pes size biz

Onunçün itmeyiserdür imâmet
Ki Hak komuştur ümmette kerâmet

Pes andan vahy ede Allâhu Hâdî
Ki yâ Îsâ çıkardım şol ibâdı

Ki kim ola bulara karşı dura
Var al git kullarımı sakla Tûr'a

HURÛC—I YE'CÜC Ü ME'CÜC

(Ye'cüc ve me'cücün çıkması)

Resûlu'llâh buyurdu çıka Ye'cûc
Dahi bir bölüğün adı Me'cûc

Yıkıp seddi gelip Şâm'a geçeler
Taberiyye denizini içeler

Diye sonra gelenler kurumuş su
Bu yerde bir zamanda var imiş su

Varalar sonra Beytü'l- Makdis'e tiz
Diyeler kim çü kırdık yerdekin biz

Bu kez gökte kıralım hep varını
Atalar gök yüzüne oklarını

Pes oklarını kana bandura Hak
Geri yerler yüzüne göndere Hak

Bu kez azm eyleyip tura gideler
Varıp Îsâ'yı anda hasr edeler

Bular kaht ile ili öyle yıka
Ki sığır başı yüz dînâra çıka

Duâ kıla elin götüre Îsâ
Kim Allâh onları götüre fersâ

Boyunlarında bir renc vere Allâh
Kamusuna helâk irgüre Allâh

Geri Îsâ duâya el götüre
Ki Hak nice getirdiyse yitire

Heman sâatte kuşlar göndere Hak
Ata bir bir ne yere buyura Hak

Pes andan yazdıra Hak yere yağmur
Geri pâk ede yeri kıla ma'mûr

Yere emr ede kim bitir nebâtât
Yemişlerini eyle geri isbât

Şu denlü ni'meti duya cemâat
Ki bir nârı yiye doya cemâat

O nârın kabını hayme edine
Cihan hem ola gark ilku sütüne

Hem ola bir devenin sütü kâfî
Ki doya bir cemâat ola vâfî

Bu hâl içinde iken ehl-i âlem
İşit imdi ne olur hâl-i âlem

Kim Allâh emr idiser ese çok yel
Yemen'den bir harirden yumşacık yel

Ere çün ehl-i îmâna tamâmı
Ki sanca koltuğunda hâsı âmı

Helâk ola ne kim var ehl-i islâm
Çü Îsâ'ya bu ahvâl ola i'lâm

Cihân içre yedi yıl hükm idiser
Sonucu Mekke şehrine gidiser

Hikâyet öyle geldi Kurtubî'den
Haber vermiş durur Îsâ nebîden

Kim ahbâb edine Ashâb-ı Kehf'i
Bile hem kılısarlar haccı tavfı

HURÛC—I DÂBBETÜ'L—ARZ

(Dabbetülarzın çıkışı)

Gel imdi ol geri kudretten âgâh
Tavaf ederler iken beyti nâgâh

Ki yer deprene titreye kanâdîl
Şunun gibi ki hiç şerh etmeye dil

Yarıla yer çıka Dâbbe Safâ'dan
Cihânı doldura zevk u safâdan

Dabbetü'l-arz canavardır çıka yerden âşikâr
Âlemi ede şikâr ol onu kim ede şikâr

Başı öküz başlıdır hınzıra benzer gözleri
Turfedir gâyette şekli vasfı olmaz inhisâr

Fil kulaklı boynuzu vardır imekeçi gibi
Boynu deve kuşu gibi gögsü arslan şeh-süvâr

Levni kaplan levni gibi kuyruğu koç gibidir
Dört ayaklıdır deve ayağı gibi pâyidâr

Var durur iki kanadı boyu erer buluta
Alının ginliğinin mikdârı hem üç milce var

Bile Mûsâ'nın asâsın tuta çıkısar durur
Hem Süleyman'nın yüzüğü bilesince şâh-vâr

Hem arabca söyleye dili fasîh ola onun
Ayda inanmaz benim çıktıgıma kavm-i şirâr

La'netu'llâh olsun ol zâlimlere kim dünyede
Nefsine zulm eyleyip fısk ile ede iftihâr

Mü'mine erse asâ ile ursar alnıra
Kevkeb-i dürrî gibi ola yanağı gül-izâr

İki kaşı ortasında yazıla mü'min diyü
Pes diye sen ehl-i cennetsin kim oldun bahtiyâr

Kâfirin ol yüzügiyle burnuna damga basa
Yüzü kara ola ol kâfir ola işi hasâr

İki kaşı ortasında yazıla kâfir diyü
Diye ona kim cehennem ehlisin sen hor u zâr

Çıka evvel magribe yürüye ondan maşrıka
Şâm'a ve andan Yemen mülkünü ede ihtiyâr

Uşbu resme Dabbetü'l-arz seyr idiser âlemi
Hakk'ı izhâr eyleyip butlânı kıla târümâr

TULÛU'Ş—ŞEMSİ MİN MAGRİBİHÂ

(Güneşin batıdan doğması)

Dabbetü'l-arz çünki çıka pes onun ardınca şems
Doga magribden velîkin nice doğar bil a yâr

İdedüm aslınca her sözü sana bir bir beyân
İlle yetmiş cilde sığmaz etmez isem iktisâr

Pes şu sözler kim netâyicdir onu takrîr edem
Tâ kitabımız ola câmi' mülahhas ihtisâr

Bu kitabdan anlayanlar cümle âlem ilmini
Kim olur bir nokta yüz bin dâire içre medâr

Âlemin tâ evvelinden âhirine söyleriz
Tâ ki gönlün âlem ıssına ede kasd-ı firâr

Niceler çevgân-ı aşka başını top eyledi
Niceler meydân-ı derdin oldular devrinde dâr

Bu kitab ünmûzec olup bildire unvânını
Edesin Bahr-i Muhîti katrasından i'tibâr

Zîra kimse katra görse gönlüne deryâ düşer
Şemse istidlâl eder ger görür ise bir gubâr

Ger nesîm-i subh olursa bildiler doğar güneş
Ger benefşe açılırsa bildiler oldu bahâr

Görse bülbül lâle-zârı gülsitânı yâd eder
Hasret ü hicran ilinde cânını eder nisâr

Ey dirîgâ nakş-ı âlem etti yağma gönlünü
Gözlerin kaldı hayâlinde kanı nakş-ı nigâr

Ârifin bir yüzü vardur Hak cemâlinden yana
Ger gözükse oladı ma'bûd-ı halk ey şehriyâr

Berk-ı hâtif gibi ğâh gâh canın ol yüzü görür
Onun için gönlün ol cânâneye eder karâr

Pes gerektir ma'rifet deryâsına gark olasın
Tâ bilesin bu denizde yok durur hadd ü kenâr

Bu söz yoktur nihâyet pes geri geldik söze
Tâ ki kalmaya bu yolda kârübânından katar

Bârî geldik bu söze kim çünki Îsâ Mekke'ye
Gelse çıka Dabbetü'l-arz seyr ede dâr u diyâr

Onun ardınca güneş çünkim dolana magribe
Doğmaya üç gün hem üç gece kadar fikr eyle var

Onu ancak dün namâzını kılanlar bileler
Edeler Hakk'a tazarru' ağlaşalar zâr u zâr

Pes doğa magrib kenârından çıka tâ ortaya
Onun ardınca kamer seyr eyleye çün şâhısâr

İkisi çün buluşa kapkara toplar olalar
Dolanalar geri magribde edeler intizâr

Emr ede Cebbâr-ı âlem doğa maşrıktan güneş
Yerli yerince ola geri heman leyl ü nehâr

SEDD-İ BÂBİ'T—TEVBE

(Tövbe kapısının kapanması)

Tevbe kapısı ne resme sedd olısar dinlegil
İbni Abbas'tan rivâyette olundu intişâr

Dedi buyurdu resûlullâh ki tevbe kapısı
Magribin ardındadır onun makaamı iştihâr

İki altından kanadı var durur ol kapının
Dürr ile yâkuut ile tezyîn ediptir Kirdigâr

Bir kanadından onun tâ bir kanadına degin
Tiz yürür atlıya kırk yıllık durur olmaya tar

Yaradaldan âlemi Allah açıktır ol kapı
Tâ güneş doğunca magribden olunca âşikâr

Ger Nasûh tevbesin ederse kesi
Ol kapıdan girer onun tevbesi

Pes suâl etti Muâz ister beyân
Dedi Nasuh tevbesini kıl ayân

Dedi oldur, kim günah etse kişi
Yalvaruban ol gün âh etse kişi

Ol günâhı etmese ömrünce ol
Ol kişinin tevbesi olur kabûl

Böyledir âlemde ahvâl-i beşer
Dolanınca magribe şems ü kamer

Dolanıcak kapanısar kapısı
Şöyle kim ola belirsiz yapısı

Çün kapana tevbe makbûl olmaya
Hiç taraftan kapıya yol bulmaya

Her amel kim cinn ü insân işleye
Ne kadar kim hayr ü ihsân işleye

Cümle hayrâtı onun gitmiş ola
Tâ meger kim tevbeyi etmiş ola

Hem buyurmuştur güneş etse rücû'
Eylese magrib kenârından tulû'

Göricek îman getire cümle halk
İlle makbûl etmeye hiç onu Hak

Göre Îsâ tefrika oldu cihan
Pes Medîne şehrine ola revân

Hem arabdan anda bir hatun ala
Kırk yıl anda dura kızları ola

Ölicek onu Ömer yanında pes
Defn edeler anda ey Îsâ-nefes

Gidiser Mehdî dahi Sin iline
Ol dahi anda varıcak evlene

Oğlu doğa hâtimü'l-evlâd ola
Oğlu kızı olmaya âzâd ola

Pes kısırlık yayılısar âleme
Ayruk oğlan gelmeyiser âleme

Bu sebebden ehl-i îman tükene
Doğmaya çün doğan oğlan tükene

Bu yana geldik Habeş kıla harâb
Ka'beyi taş taş ala koya turâb

Pes mesâhiften gide Kur'ân tamam
Onun ardınca bozılısar nizâm

Kim Medîne kavmi açlıktan öle
Basra şehri cümle suya gark ola

Kimine emraz erişe al'ala
Kime hark u gark u seyf ü zelzele

Uşbu resme kırıla ehl-i cihan
Ehl-i islâm kalmaya zâhir nihan

Şeyh Muhyiddîn demiş işit beni
Rûh-ı Kuds adlı kitâbında onu

Kim resûlu'llah buyurmuştur sarîh
Râvilerden sâbit olmuştur sahîh

Resûlullâh A.V.S. buyuruyor ki: «Ümmetim istikamet üzere giderse onun (ömrü) bir gün, istikaametten ayrılırsa yarım gün olacaktır.»

İstikaamet eder ise ümmetim
Doğru yola gider ise ümmetim

Ömrü bir gün olısar dedi resûl
Ya'ni bin yıl demek olur dedi ol

Uşbu sözdendir ki derler ey hümâm
Bin yıl ola ümmetin ömrü tamam

Çünki cümle ehl-i islâm götrüle
Pes halâyık serteser kâfir ola

Ne helâle eyleyeler ihtizâz
Ne haramdan eyleyeler ihtirâz

Edeler düpdüz fesâda ictimâ'
Âşikârâ edeler yer yer cimâ'

Çünki küfre eyleyeler intisâb
Üstlerine kopa pes yevmül-hesâb

Cümle kâfir gâfil iken nâgehân
İşit imdi ne olur hâl-i cihan

Nûr-ı şems gide ede zulmet hücûm
Yerlere dökiliser külli nücûm

Bu sebebden yerler ede ıztırâb
Deprene dağ çalkana taş u turâb

Cinn inse ine cinne sığına
Tutalar mı sedd kudret tîgına

Tayr u vahş ü dabbe ede imtizâc
Mevc ura bir birine gidip mizâc

Cinniler diye görelim noldu kâr
Göreler olmuş denizler cümle nâr

«...Ve yüklü develer salıverildiği zaman», «Ve bütün hayvanlar toplandığı zaman», «Ve bütün denizler kaynayıp birbirine karıştığı zaman...

FASLÜN FÎ NEFHİ'S — SÛR

(Sûra üfürülmesi)

Emr ede Allâh İsrâfîl'e ede i'tidâd
Sûr ura ola helâk cümle halâyık ıttırâd

(*) *Tekvîr sûresi, 4., 5., 6. âyetler.*

İki kez sûr urısardur birisi kırmağ için
Biri dirgürmek içindir kim ola yevme't-tenâd

Sûru demiştir resûlullâh kim ol bir nûrdur
Şekli boynuz şeklidir eyle bu söze i'tikaad

Kopa magribden yanadın pes kıyâmet evvelâ
Halk onu bulut sanıp ona edeler iltihâd

Emr ola Azrâîle kim sağ elin arş altına
Sol elini kürsünün altından ide imtidâd

Kabz ede ervâhı hep ola melekler hem helâk
İlle uşbu dört melâyik kim mukarrebdir şidâd

Ya'ni Cebrâîl ü Mîkâîl ü Azrâîl hem
Biri İsrâfil ola sonra kalanın bî-inâd

Emr ede Azrâîl'e kim cânın al İsrâfîl'in
Çün ala cânını Hak sora kim kaldı ibâd

Ayda Cebrâîl ü Mîkâîl ü Azrâîl hemîn
Ayda Mikâîl'i kabz eyle ede ictihâd

Sora kim kim kaldı ayda Cebrayil ü ben kulun
Ayda yâ Azrâil imdi sen de olgıl inkıyâd

Ol da çün ola helâk pes sora kim yâ Cebrayil
Kim durur bâkî kalan sen eyle onu bana yâd

Ayda Cebrâil ki sen kaldın ki vechin bâkîdir
Kaldı Cebrâil kim ol da olısar fânî-nihâd

Ayda ya Cebrâil imdi sen dahi olgıl helâk
Secde ede vere cânın kıl bu söze i'timâd

Ba'zılar aydur ki Azrâil olur sonra helâk
İkisi de söz durur vallâhu a'lem bi's-sedâd (*)

Pes yata kırk yıl cihân andan ese rîh-ı akîm
Ya'ni şol yel kim helâk olmuştu andan kavm-i Âd

İgne yurdusu kadar çıka cihânın yüzüne
Dağı taşı düpdüz ede eyleye sankim remâd

Pes diye Allah ki yâ dünyâ kanı kim ehlini
Zînetinle fitne edip eyledindi dil-güşâd

Kanı anlar kim tapardı gayre bana şirk edip
Kanı ol cebbâr begler kim iderlerdi fesâd

Kendiye ede senâ ede bekaaya iftihâr
Kim onundur izz-i dâyim ol durur Allâhu hâd

Kudretidir kaahire hem hikmetidir bâhire
San'atıdır zâhire yendi limen şâe'r-reşâd (**)

Ayda bu gün mülk kimindir kimse vermeye cevab
Pes suâline cevâbın kendi ayda ol Cevâd

Mülk Allâh'ın durur kim Vâhid ü Kahhâr odur
Kim cemî'-i âlem ondan eder idi i'tizâd

Pes Sakar adlı cehennemden çıkara bir yalın
Komaya yedi denizden katrece su müstefâd

Yer yüzün kapkara kıla zeyt gibi gök eriye
Küllisine kasd edicek Hak diye varma ziyâd

(*) *Doğruyu Allâh bilir.*
(**) *Dilediğini doğru yola hidâyet eder.*

FASLÜN Fİ YEVMİ'L-KIYÂMET

(Kıyâmet günü)

Dinlegil Allâh imdi geri nice dirgürür
Çürümüş sünükleri nice yaratır fi'l-meâd

Hak Taâlâ bir hazîne feth ede arştan bu kez
Çıka andan bir deniz Bahrü'l-Hayâttur ona ad

Bu denizden yer yüzüne bir aceb yağmur yağa
Kim erenler suyuna benzer ola ey şâh-zâd

Emr ede Allâh kim ecsâd kabr içinde biteler
Ger nebî ve ger velî ve ger Süleyman ger Kubâd

Bir kemicek var durur insanda asla çürümez
Kim segirdende olur cism ona etmiştir imâd

Hak Taâlâ geri ondan yaradısar cismini
Nitekim evvel ona karnında etmişti nihâd

Gel o merd-i ma'nevî gör sûretin nakkaaşını
Suda insan sûretin yazar musavver bî-midâd

Yoğ iken var eder onu var iken hem geri yok
Dirgirüp geri eder cismini rûhuna mihâd

Çünki kabr içinde ecsâdı yaratır geri Hak
Nice kim öldü ise öyle yaratır bâmdâd

Ya'ni yiğit yiğit ola pirler ola geri pîr
Bulup uşbu sûreti geri olalar cümle şâd

Arşın altından yere bir yel verir içinde od
Tâ ki yel aça yeri bunlar çıka bula murâd

Dediler ehl-i tevârîn enbiyâdan işitip
Kim cihânın ömrü yetmiş bir yıl olur fi'l-idâd

Altmış iki bin dahi dokuz yüz altmış oldu çün
Yaratıldı Âdem ü yaptı benî Âdem bilâd

Hem benî Âdem yedi bin yıl tamam hükm idiser
Kaldı kırk yıl kim tamam yetmiş bin ola yok mezâd

Kırkı oldur kim kamu insan gidicek dünyeden
Yatısar kırk yıl buna etti meşâyih ittihâd

Çün tamam yetmiş bin ola bu cihânın ömrü pes
Geri fânî olısar kalmayısar ağ u sevâd

Bozısar bu haymeyi kim mülkün ıssı kurdudu
Dirşürür bu döşeği kim döşemişti üstâd

Çünki bu sözü sana ettim beyân
Yer ü gök târîhini kıldım ayân

Dinle geri bir haber takrîr edem
Âlemin târîhini tahrîr edem

Kim Mücâhid'den bu resme nakl var
Dedi elli bin durur târîh a yâr

Fahr-i Râzî rahmetu'llâhi aleyh
Etti ihsân ahsen'allâhu ileyh

Leyletü'l-Mi'râcda giderken resûl
Cebrayil ile ona uğradı yol

Kim melekler leşkeri saf saf gider
Biri birine mukaabil seyr eder

Cebrayilden sordu ol Hayrü'l-beşer
Kim bular kandan gelir kanda aşar

Dedi ben mahlûk olalı yâ resûl
Böyle gördüm bunları sağ ile sol

Şöyle kim bir gördüğümü görmedim
Evveline âhirine ermedim

Eylediler birine anda hitâb
Kim ne vaktten yaratıldın ver cevab

Dedi ömrüm ibtidâsın bilmezem
Ne kadar oldu hesâbın kılmazam

Lîki dört yüz bin yıl olıcak İlâh
Gökte bir yıldız yaratır pâdişâh

Ben yaradılalı dört yüz bin tamam
Gökte yıldızlar yarattı vesselâm

Zî kemâl-i kudret ıssı Zü'l-celâl
Kim onundur ilm ü hikmet ber-kemâl

Bu haberlerde budur muhkem cevab
Aydavuz vallâhu a'lem bis'sevâb (*)

Bunda âlimler geri eder sûal
Küllü şey'in hâlikün de nola hâl (**)

Arş u Kürsî nolısar lehv ü kalem
Cennet ü nâra erişir mi elem

Cân olur mu yoksa olmaz mı helâk
Bu yedi eşyâya gelmez mi helâk

(*) *Doğruyu Allah bilir.*
(**) *«Her şey helâk olucudur.» Kasas Sûresi, 88. âyetten.*

Verdiler geri cevâb-ı şâfi hem
Sundular geri şarâb-ı sâfi hem

Kim bu yedi nesne olur i'nidâm
Geri gelir göz açınca vesselâm

«...Onun zâtından başka her şey yokluğa mahkûmdur. Hüküm ancak onundur. Ve hep ona döndürüleceksiniz.» (*)

FASLÜN Fİ'L-HAŞR

(Haşr'e dâir)

Çünki âlem halkı düpdüz olalar mahv ü fenâ
Hayy u Kayyûm ede geri onları hayy u bekaa

Evvel İsrâfîl'i ihyâ eyleye emr eyleye
Beyt-i Makdis sahrasından sûrun ede ibtidâ

Sûrunun dört şu'besi ola dura dört köşede
Biri şarkta biri garbda olısar edip edâ

Biri yer altında biri gökler üstünde ola
Altı delikli ola çıkısar onlardan sadâ

Ol deliğin her birinde olısar bir türlü can
Evvelinde olısar ervâh-ı cümle enbiyâ

Olısar ikincisinde cümle ervâh-ı melek
Birisinde cinniler ervâhı ede iltikaa

Birisinde âdemîler cânı ola has u âm
Birisinde ola ervâh-ı şeyâtîn imtilâ

(*) Kasas Sûresi, 88. âyet.

Birisinde ola hayvânâtın ervâhı kamu
Surda on dört dâyire hem idiserdir istivâ

Pes hitâb erişe İsrâfîl'e kim ur sûrunu
Bir ayağın ileri basuban eyleye nidâ

Ey kara yerlerde çürümüş sünükler dirilin
Ey turâb olmuş bedenler k'oldunuz idi hebâ

Canlarınız geri verdi size Hak pes dirilik
Yerinizden kopun imdi koptu çün yevme'l-cezâ

Pes bedenler yaradıla kabr içinde şöyle kim
Analar rahminde nice yaradıldıysa sevâ

Nice kim ecsâdı evvel yaratıp can virdidi
Bunda dahi öyle idiserdir âhir intihâ

Çün bedenler yer yerin düpdüz tamâmet düzile
Çıka canlar sûr içinden dolalar arz u semâ

Her biri cismine girip dirile kabrinde hep
Arşın altından bir odlu yel ese dola havâ

Yeri yara cümle halkın kabrin aça duralar
Dinle imdi nice çıkalar bular ey meh-likaa

Çünkim evvel sûru ura diriliser Cebrayil
Sonra Mîkâyil ü Azrâyil ziyâ ender-ziyâ

Göndere Hak Bunları Rıdvân'a tâ kim cenneti
Eylesin gâyet müzeyyen kim Muhammed Mustafâ

Giriserdür ümmet ile tâ ebed bâkî kalıp
Bî-nihâyet lûtf içinde ıyş edeler müntehâ

Emr ede Cebrâyile algıl livâü'l-hamdi tîz
İki hulle tâc Burâk al kim bine hayrü'l-verâ

Zühr-i âlemdir Muhammed sâdikü'l-va'di'l-emîn
Fahr-i âlemdir Muhammed rahmetellil-âlemîn

Hullenin biri yeşil biri sarı
Giysin işbu donları ol mâh-rû

Ol Burâk iki kanatlıdır aceb
Yüzü insan yüzlüdür dili arab

Emr ede Cebrâil'e cânın uyar
Ur ona yâkuut-ı ahmerden eyer

Hem zümürrüdden uyan urgıl ona
Bu melekleri alıp vargıl ona

Ere İsrâfîl ü Cebrâyil revân
Vara Mîkâîl ü Azrâil revân

Göreler kim düpdüz olmuş yer yüzü
Hiç belirmez kabrinin izi özü

Göreler ammâ ki bir nurdan direk
Berk urur bir yerde tâ evc-i felek

Pes erişe ede İsrâfil nidâ
Bu kelâmı eyleye anda edâ

Dur a rûh-ı tayyibe şâh-ı rızâ
Dûr kıyâmet koptu gör fasl-ı kazâ

Dur hesâb u arz için Rahman'a gel
Tururu tiz derdlere dermâna gel

Çün resûlu'llâha İsrâfil'den ere bu hitâb
Kabr açıla çıka yerden pes otura müstetâb

Silke başından sakalından bu kez toprağını
İki hulle donlarını giye ol âli-cenâb

Ayda kim yâ Cebrail işbu ne gündür de bana
Ayda kim bu gün kıyâmet günüdür yevme'l-hesâb

Ayda kim pes muştula kim işitip olam ferah
Ayda kim uşda livâü'l-hamd ile tâc ü nikaab

Ayda kim yok yok suâl itmezven ondan ben sana
Ayda kim açıldı cennet kapanıp dârü'l-ikaab

Ayda kim ondan da sormazam sana yâ Cebrayil
Ayda âsî ümmetimden soraram virgil cevâb

Ayda İsrâfil ki sûru urmamışam ben tamam
Ayda şimdi gönlümün yüzüne şaçtınız gül-âb

Pes giye tâcın Burâk'a bine ola şeh-süvâr
Cennete azm eyleyip secde ede ola mücâb

Bir nidâ ede münâdi kim başın yerden götür
Secdenin günü degil belkim hesâb ile azâb

İste Tanrı'ndan dilekler kim atâlar eyleye
Ayda yâ Rab va'de eylemiştin eyle müstecâb

Hak Taala pes diye kim yâ Habîbim ben sana
Şol kadar verem ki râzı olasın der-feth-i bâb

Emr ede kim ura İsrâfîl sûrunu tamam
Dirile cümle halâyık eyleyeler ıztırâb

Enbiyâ evvel dirile artlarınca evliyâ
İşbu resm ile merâtibce duralar ez-turâb

Dura mü'minler kubûrundan kamu ak yüzlüler
Dura kâfirler kara yüzlüler işleri harâb

Ba'zı mü'minler yüzü ola münevver gün gibi
Ba'zının ay gibi ola kim gözüke bî-hicâb

Ba'zının yıldız gibi işrâk ede yüzü latîf
Ba'zının berk ura yüzü hemçü nûr-r şem'i tâb

Dura kabr üstünde bin yıl cümle ser-gerdân olup
Ere magribden bir od ede cigerleri kebâb

Külli âlem başın egip neylesin bilmeye
Kim ırakta kim yakında kim muazzeb kim müsâb

Cümle halkın gele a'mâli gözüke söyleye
Hâlini bir bir beyân eyleyiser sankim kitâb

Her kişi îmânına göre göre envârını
Nûr-ı kevneyne yakinler bulısar hüsn-i meâb

Zühr-i âlemdir Muhammed sâdıku'l-va'di'l-emîn
Fahr-i âlemdir Muhammed rahmetellil-âlemîn

Hem resûlu'llâh buyurmuştur sarîh
Kim onu İbni Ömer dedi sahîh

K'elh-i îman görmeyeler vahşeti
Ne ölümde ne kabirde dehşeti

Ne girdi neşr olsa vahşet göreler
Başlarından hâki silkip duralar

Aydalar el-hamdülillâhil-Gafûr
Kim giderdi gussamızı ol Şekûr

Kankı türlü donlar ile k'öleler
Hem geri ol donlar ile olalar

Ger kişi şâdân eger giryân ola
Sonra donu eskiye uryân ola

Sonra cennetten geliser hulleler
Erkek ü dişi geyiser hulleler

Bâri çünkim haşr ola düpdüz tamam
Kabrin üstüne gelip tuta kıyâm

Müttekîler bölüğüne nâgehân
Âşikârâ olısar fazl-ı nihân

Ba'zına altın eyerli bir deve
Erişe gönlü ne cinsten kim seve

Ba'zına yâkuut eyerli erişe bir gökçek at
Bu deve at urınısar ikişer nurdan kanat

Ger dilerler ise seyrân edeler her meclisi
Ger diler is uçup gideler sitti cihât

Hem gele mü'minlere a'mâli eltâf tîb ile
Sûreti ahsen sözünden dökiser kand-ı nebât

Ayda hiç bilir misin kim ben kimem kim geldim uş
Ayda kim yok bilmezem kaldım velî hüsnünde mât

Ayda şol sâlih amel kim işler idin dünyede
Zikr ederdin kılar idin dün ü gün savm u salât

Ol benem uş lîki binerdim sana ben dünyede
Şimdi sen bin gel bana bulgıl belâlardan necât

«Takvâ sâhiblerini, elçiler gibi Rahman'ın huzûruna toplayacağımız gün,» (*)

Kâfire a'mâli çirkin sûret içinde gele
Kokusu ences ola kanda bulısar tayyibât

Ayda hiç bilir misin kim ben kimem kim geldim uş
Ayda kim yok bilmezem nolaydı olaydım memât

(*) *Meryem Sûresi, 85. âyet.*

Ayda şol murdâr amel kim kılar idin dünyede
Ben olam kim işler idin küfr ü fısk u seyyiât

Sen bana dünyâda binerdin bu gün ben binerem
Bu sözü tefsîr içinde öyle nakl etti rüvât

«...Onlar günâhlarını arkalarına yükleneceklerdir.
Dikkat edin ki yüklendikleri günâh ne kötüdür.» (*)

Âyişe aydur suâl ettim resûlu'llâha ben
Kim halâyık nicesi haşr olısar eyâli-zât

Dedi haşr ola kamu başı kaba yalın ayak
Ben dedim ayb olmaya mı avrete uşbu sıfât

Dedi yâ Siddîk kızı ol gün şu gündür kim işit
Kendüye meşgûl olısar cümle halk-ı mümkinât

Gözlerini göğe dikip duralar kırk yıl tamam
Yemeyeler içmeyeler edeler yerde sebât

Terlere gark olısardur cümle kâfir kimisi
Başınadek ağzınadek karınadek hep usât

İlle mü'minler otura her biri bir kürside
Gölgeler ede bulutlar günleri ıyd ü berât

Ol kıyâmet günü bir sâat gele mü'minlere
Devlet onun kim namâza durısa vere zekât

Nakl eder Keşşâf kabirden tâ gidince cennete
Bir namaz kadri olur her kim okur ve'n-Nâzi'ât

(*) *En'am Sûresi, 31. âyet.*

Uşbu sözün kadrini tallâhi bilmezsin nedir
İşbu resme Hızr sana suna mı Âb-ı hayât

Kimse bu devlet sarâyına kaçan yol bulısar
Tâ meger ola şefîi anda Fahr-i kâyinât

Zühr-i âlemdir Muhammed sâdiku'l-va'di'l-emîn
Fahr-i âlemdir Muhammed rahmetellil-âlemîn

İbni Abbas dedi çünkim haşr ola
Her kişi hâline göre neşr ola

Ma'siyetten tevbesiz ölen kişi
Ol olısardur hacil olan kişi

Kim ki sekrân ölse sekrân olısar
Âciz ü gam-nâk ü hayrân olısar

Ayıg ayıg ola mestinde kadeh
Destisi boynunda destinde kadeh

Cîfe gibi koka la'net edeler
Ejdehalar soka la'net edeler

Kim ki çalgı çalar olsa çalısar
Utanıp çalgıyı yere çalısar

Lûtiler yerden katışmış kopısar
İt gibi bunlar çatışmış kopısar

Her ki âsî olsa rüsvây olısar
İşi âh ü nâle ve vây olısar

Tevbeye gel tevbeye gel tevbeye
Geçti ömrün irisersin nevbeye

Her kim onun işi istigfâr ola
Destigîri ol Ganî Gaffâr ola

Pes nidâ idiser ondan pâdişâh-ı Müstegâs
Kim kanı şunlar beni bilmezdi şâh-ı Müstegâs

Kandedir düşmenlerim diye melekler aydalar
Kim durur düşmenlerin de yâ İlâh-i Müstegâs

Ayda kim düşmenlerim şunlar durur kim dünyede
Kim benim ile yalan sözlerle ederdi bihâs

İftirâ ederler idi bana ol kezzâblar
Ben münezzeh Tanrı'ya bu resme giderdi bihâs

Hem gele Kur'ân gözüke ayda Kur'ân ehline
Hiç beni bilir misin şevkın eder mi inbiâs

Ayda kim yok bilmezem pes ona Kur'ân ayda kim
Ben senin şol yârinem zevkın eder mi inbiâs

Ben şu Kur'anem ki, bana âşık olup dâyimâ
Gündüz okurdun beni susuz ederdin iltihâs

Geceler uykunu sana çok harâm etmiş idim
Gâh hazarda gâh seferde kim giderdin iltihâs

Aydalar bu gün gerek her tâcir assı eyleye
Hırmenin ona göre götüre kim etti hirâs

Âhiret tâcirlerinden sen ziyâde olasın
Hâsılını artuk alasın çün uş bitti hirâs

Pes verile ehl-i Kur'ân'a şu resme saltanat
Kim geçirmezdi hayâlinden bu vech ile türâs

Uralar hem başına cevherli bir tâc-ı vekaar
Kim uçurmazdı hayâlinden bu vech ile türâs

Atasına anasına hulleler kim vereler
E-meye hiç kıymetine dünyede mülk ü esâs

Aydalar kim ne sebebden verdiler bize bunu
Vermedikti kısmetine dünyede mülk ü esâs

Aydalar kim andan ötrüdür ki sizin oğlunuz
Gözlemezdi dünyede mesnâ rübâiyle sülâs

Dâyımâ Kur'ân'ı yâr edip okurdu aşk ile
İstemezdi dünyede mesnâ rübâiyle sülâs

Pes dönüp Kur'ân okuyana diyeler kim oku
Hak seni esirgeyip vermişti Kur'ân'ı gıyâs

Cennet içinde okudukça merâtib bulasın
Devletine çün sebeb etmiş idi onu Gıyâs

Ne kadar okursa onu ol kadar izzet bula
Rahmet için onu kılmış idi erzânî Gılas

Gönderipti bize sultânü's-selâtîn hazreti
Kendi mahbûbu ile lâ-şekk o Furkaan'ı Gıyâs

Zühr-i âlemdir Muhammed sâdıku'l-va'di'l-emîn
Fahr-i âlemdir Muhammed rahmetellil-âlemîn

Gözükiser hayr u ihsân u zekât
Ahsen-i sûrette hac savm u salât

Hayr u ihsan bir yeşil kubbe ola
Sâyebân ola eger habbe ola

Bâri her a'mâl kim insân işleye
Kankı vech ile kim ihsân işleye

Hep musavver olısardur yarın ol
İsteyiser yarın anda yârin ol

Zî-saâdet kim ibâdet eyleye
Dün ü gün hayrâtı âdet eyleye

Devlet onun kim fütüvvet eyleye
Hayr ede dâyim uhuvvet eyleye

Tâ ki hayrı destigîr ola ona
Başına bir gün gele onu ana

Çünki halk yerden kopısar bî-gümân
Bir birini biliserler bir zaman

Sonra ehvâl-i kıyâmet olısar
Kim selâmet kim melâmet olısar

Bilmeye kimse bu kez biri birin
Bilmeye gökte göğün yerde yerin

FASLÜN FÎ TEBEDDÜLİ'L-ARZI VE'S-SEMÂVÂT

(Yerin ve göklerin değişmesi)

Geldik imdi nice olur yer ü gökler ey sirâc
Nice zâyil olur anda uslar ögler ey sirâc

Halk yerinden durucak dağları gitmiş göreler
Düpdüz olmuş yer yüzü hiç kalmamış bahr-i ücâc

Ya'ni denizler soğulmuş şehr ü köy olmuş harâb
Cümle yıldızlar dökülmüş gökler olmuş infirâc

Hak Taâlâ aya güne kudretiyle yapışa
Ata evvel bu ikisini denize bî-lecâc

Andan öyle yelin estire buları kızdıra
Andan od edip buları oda kata gözün aç

Yer yüzünü ak gümüşden eyleye dedi Alî
Gökleri altından ede bir nazarda bî-ilâc

Yer yüzü tebdîl olıcak halk Sırât'a gidiser
Anda zulmete turısarlar ayağın yalın aç

Bunda tefsîr ehli üç türlü rivâyet eyledi
Biri bu yer ak gümüşten ola olmaz taş ağaç

Bu durur ikincisi kim işbu yeri gin ede
Sahtıyan gibi çekiserdür onu bî-i'vicâc

Bu durur üçüncü kim düzer bir ayruk yeri kim
Sahire'dir adı bir ak yerdir ol hemçün zücâc

«Bir de bakarsın onlar hep kabirlerinden uyanmışlar.» (*)

Bu yer işbudur kim onda hiç günâh işlenmedi
Onu gin eyleyiserdür tâ ede halk intihâc

Dediler bu yer yigirmi bir bölüktür ginliği
Onu doksan dokuz eder ginliğini bunca kac

Şol ki meydan yeridir kim halkı onda cem' eder
Ak çörek gibi kılısar orta yerde hemçü âc

Gökleri pes kabz ede andan düre kâğıt gibi
Yerlere ata bu gökleri işit bî-ihticâc

Muntazır ola halâyık kim nice emr ede Hak
Bin ayak bir ayak üstüne idiser indirâc

Çün bu dünyâ gögü iki pâre ola emr ile
İniser yere melekleri kılısar izdivâc

Bunların cinn ü beşerce iki ola sağışı
Kuşatalar yer yüzün dinle ne olısar nitâc

(*) *Nâziât Sûresi, 14. âyet.*

Aydalar kim yâ melekler sizde midir Tanrı'mız
Aydalar bizden münezzehdir Ganî bî-ihtiyâc

Bizde yok durur velî ammâ geliser Tanrı'mız
Ya'ni zâhir olısar emri olısardur revâc

Âşikârâ ola ef'âli sıfâtı zâtı hem
Viriserdür kullarına saltanat tahtında tâc

Onun için berk urur nûr-ı kemâl-i Kibriyâ
Zîra işrâk idiser nûr-ı cemâl-i Kibriyâ

Andan ikinci göğü kabz idiser
Yedi kat gök geri bir bir gidiser

İneler bunun dahi ehli yere
Kuşatalar yer yüzünü dâyire

Bu göğün işit ki ehli nicedir
İki evvelki gögün ehlincedir

Aydalar kim sizde midir Tanrı'mız
Gözükür ise demidir Tanrı'mız

Aydalar bizden yücedir ol İlâh
Bizde yoktur ol münezzeh pâdişâh

Zâhir olısar velî emri onun
Kaplamış durur belî emri onun

İşbu resme gökleri bir bir direr
Bir biti gibi yedi gögü dürer

Her gögü derdikçe ehli iniser
Kuşadısar bir birini ser-te-ser

Orta yere alısarlar âlemi
Orta yerde kalısar cin âdemi

Her göğün yıldızın oda atısar
Od edip ol odu oda katısar

Bu yedi gökler dürülüp halkı ettikçe ..vâh
Sorısarlar Tanrı'mızı kanı ki görevüz kifâh

Aydalar kim bizde yoktur ol münezzeh Tanrı'dır
İlle zâhir olısar emri size etmen sıyâh

Pes bulardan sonra rûh-ı a'zam iniser yere
Hep meleklerden azîmdir açısar yerde cenâh

Bir saf olup turısar Rahman'a karşı uşbu rûh
Bunun ardında bular saf saf durup ede sıfâh

Cümle îmân ehli ola yüz yigirmi saf tamam
Ola seksen saf Muhammed ümmeti ehl-i salâh

Her safın uzunluğu maşrıktan ere magribe
Hep başı kaba yalıncaklar ne gömlek ne silâh

«Sûr'a üfürüleceği o gün, (mezarlardan kalkıp mahşere) bölük bölük gelirsiniz.» (*)

Nakl eder Keşşa Muâz übnü Cebel bir gün gelip
Kim resûlu'llâh katında etti söze iftitâh

Dedi yevme yenfehu fi's-sûri bildir yâ resûl (*)
Dedi ettin yâ Muâz emr-i azîmden infitâh

Andan ol iki mübârek gözlerinden yaş akıp
Uşbu resm ile cevâba sadrı oldu inşirâh

Dedi bil kim kopısardur ümmetimden on bölük
Ba'zısı maymun suratlı ba'zısı domuz kıbâh

(*) *Nebe' Sûresi, 18. âyet.*

Ba'zısı ayaktan asılıp süriniser yüzün
Ba'zı gözsüz bazı sağır dilsiz eyleye niyâh

Ba'zı dilin çeyneyiser gögsüne sarkıp dili
Aka ağzından irinler bulmaya andan felâh

Ehl-i mahşer görüben hâlinden onun iğrene
Ba'zısı elsiz ayaksız kopısar bulmaz necâh

Ba'zısı boğazından asıla tamu ağacına
Ba'zısı cîfeden artuk kokısar ender-bitâh

Ba'zı katran cübbeler giye tenine yapışıp
Bunları bir bir beyân etti gel anla ıstılâh

Dedi maymun sûretinde kopısar kovkovlayan
Hem harâm yiyen domuz kopa ki yemezdi mübâh

Ayağından asılan şol kişidir kim yer ribâ
Gözsüz olan cevr edendir hükm içinde bî-sıhâh

Şol ki sağır dilsiz ola kendüzin gören durur
Ucb edip a'mâline dünyâda ederdi mizâh

Niçin ulu düşe kişi ucb ede a'mâline
Ululuk kimin idiği olısar zâhir sabâh

Sivyemâ kim nûr-ı izzet kaplayıptır âlemi
Gözlere envâr-ı zâtı olısar zâhir sabâh

Onun için berk urur nûr-ı kemâl-i Kibriyâ
Zîrâ işrâk idiser nûr-ı cemâl-i Kibriyâ

Şol ki dilin çeyneyiser yarın ol
Dinle onun çün ne buyurdu resûl

Dedi onlar şöyle âlimler durur
Bir de şol kussâs zâlimler durur

Kim muhâlif ola kavli fi'line
Çün muhâliftir kim uya kavline

Şol kim el ayak kesilmiş gideler
Onlar oldur komşusun incideler

Şol ki tamu ağacına asalar
Beglere gammâz olup kov yâ salar

Cîfilerden şol kim artuk kokalar
Nefslerini mühmel işe sokalar

İşleri murdâr ile lezzât ola
Nefslerinin lezzeti şehvât ola

Hem zekâtı vermeyip men'edeler
Niçema kim şîm ü zer cem' edeler

Şol ki katrandan giyeler cübbeler
Kibr ü fahr ile yapalar kubbeler

Halka kibr ile dimag eyleyeler
Hışm u darb ile çomağ eyleyeler

Çünki bu ahvâli bildin anladın tuttun kulah
Pes sakın uşbu sıfatlardan sen ol zinhâr irah

Belki sa'y et kim ulular zümresinde olasın
Tâ ki zerrîn tâc urunup giyesin zer-bâfi nâh

Şeyh Gazzâlî rivâyet eder İhyâ'da işit
Kim kıyâmet günü bir kavm olsar gâvet inâh

Yüzleri yıldız gibi tâbende ola bunların
Aydalar nice âmel ederdiniz siz intisâh

Aydalar çünkim ezânın işitirdik ününü
Durup abdeste giderdik etmez idik intifâh

Bunların ardınca geri dura bir hoş tâyife
Yüzleri sankim kamerdir kim felek ona konah

Aydalar kim ne sebebden yüzünüz ay gibidir
Aydalar abdeste vaktten ön olurduk irtisâh

Bunların ardınca geri kopalar bir tâife
Yüzlerinden san güneş olmuş hayâdan iki şâh

Aydalar kim ne sebebden yüzünüz gün gibidir
Aydalar mescidde tutardık biz ezâna kulah

İşbu sözde imdi sarrâf ol benim diz dürlerim
Zîra deryâdan çıkıp ister çü dürdâne kulah

Dediler kim yâ resûl nite bilesin kâfiri
Nice buyurdu diyem tut söze merdâne kulah

Dedi kim yevmü'l-kıyâmette geliser ümmetim
Yüzleri ak kolları ak tut o sultâna kulah

Zîra abdest suyunun iriser âsârı dedi
Andan ötrü ağ olur dedi tut ol hâna kulah

Süriserdür bunları İsâ Muhammed yidiser
Öyle buyurdu tut ol derdlere dermâna kulah

Hem buyurdu kim halâyık olısardur üç bölük
Nice olısar diyem tut sırr-ı Rahmân'a kulah

Bir bölüğü yayan ola birisi ola süvâr
Bir bölüğü yüzü üstüne tut ol câna kulah

Dediler kim nice yürürler yüzünün üstüne
Aydayım kim ne buyurdu tut o cânâna kulah

Dedi kaadirdir ayağı üzerine yürüden
Yüzü üstüne yürüde tut bu irfâna kulah

Hak buyurmuştur resûlu'llâh ki Hak Kaadir durur
Toprağa can verdi hem ilmine Kur'ân'a kulah

Katreden yüzler düzüp göz verdi tâ göre yüzün
Hem sözün işitmeğe vermiştir insâna kulah

Onun için berk urur nûr-ı kemâl-i Kibriyâ
Zîra işrâk idiser nûr-ı cemâl-i Kibriyâ

F A S L

Çün bu hâle ere insan tal'atı
Giydireler enbiyâya hıl' atı

Hil'atı evvel resûl görmüş idi
Şol zaman kim kabrden durmuş idi

Andan İbrâhîm ola hıl'at giyen
Böyle nakl etti bunu böyle diyen

Zîra dünyâda bu uryân oldıdı
Hak yolunda odlara atıldıdı

Onun ardınca giyeler enbiyâ
Onların ardınca cümle evliyâ

Onların ardınca pes cümle şehîd
Onların ardınca pes cümle saîd

Uşbu vech ile merâtibce tamam
Donanalar ehl-i îman hâs u âm

Begler ayaklarda zerre olalar
Kaadılar bunların ile kalalar

Oğlu ölen kişi bulısar visâl
Viriser oğlu ona Âb-ı zülâl

Göre oğlancığını şâdân ola
Ol yıkılmış gönlü âbâdân ola

Dura bin yıl muntazır halk anda ola ıttırâd
Cümle sergerdân olup bilmeyeler nola tırâd

İşitince turısarlar nakr-ı nâkuurı bular
Nakr-ı nakuur sırr-ı Kur'ân'dandır eyle i'tikaad

«O sûra üfürüldüğü zaman» (*)

Ba'zılar der nakr-i nâkuur olısar ikinci sûr
Bâri bunlar sanalar erdi azâb-ı Hak şidâd

Nâgehânî göreler kim arşı götürmüş gelir
Omuzu üzre sekiz emlâk idüben ictihâd

Her firişte kim basar ayağını bir mevzı'a
Seyr eder yigirmi bin yıllık yolu eder nefâd

«... O gün Rabb'inin arşını, üstlerinde sekiz melek taşı
(*

Uşbu resme ereler arşı koyalar şol yere
Kim demiştik onu ak yerdir döşenmiş çün mihâd

Onu onunçün yaratmıştı ki arş anda gele
Arşı anda göricek korkısar ondan hep ibâd

Korka âlimler şehidler edeler andan fezâ'
Enbiyâ ragbet edip Hakk'a edeler i'timâd

(*) Müdessir Sûresi, 8. âyet.
(**) Hakka Sûresi, 17. âyet

Nûr-ı arş çün zâhir ola ol yer işrâk eyleye
Zîra Hak hükm ediser çün olısar yevme'l-meâd

FASLÜN Fİ'L-MEVÂKIF

(Duraklar)

Emr ede Hak pes melâyik cümle halkı süreler
Gidiser önce Muhammed bula mü'minler reşâd

Süriserlerdir zebânîler erip kâfirleri
Bağlanıp her biri bir şeytân ile yüzü sevâd

Kimi ayağın yüriser kimi yüzü üstüne
Her kişi niderse bula çün ola yevme't-tenâd

İbni Mes'ud'dan rivâyettir ki kendi nakl eder
Dedi bana ol Aliyy ibni ebî Tâlib cevâd

Dedi buyurdu resûlu'llâh ki bana yâ Alî
Kim kıyâmette mevâkıf olısar kıl intikaad

Dura her mevkıfta bin yıl pes halâyık bî-nizâ'
Budur evvel mevkıfı kim halk kopıcak bî-idâd

Kim ki mü'min ise anda bulısar fevz ü necât
Kim ki kâfir ise dura bin yıl anda bî-inâd

Süriserler bu makamdan halkı mahşer yerine
Bin yıl anda pes turısardur kamu ehl-i fesâd

Ehl-i îman arş-ı Rahman gölgesinde duralar
Edeler zıll-ı amân içre ferahta istinâd

Süreler pes halkı andan zulmete nûra gide
Ede kâfir zulmet içinde geri bin yıl nihâd

Çıka mü'min tarfetü'l-ayn içre zulmetten revân
İçi dışı nûr olup nûra gide bula murâd

Onun için berk urur nûr-ı kemâl-i Kibriyâ
Zîra işrâk idiser nûr-ı cemâl-i Kibriyâ

Çün edeler uşbu hâle intisâb
Süreler kim soralar bir bir hesâb

On serâ-pérde olısar anda bil
Niceler ol yerde olısar hacil

Evvel edeler harâm işden suâl
Kim haram eder midi yahud helâl

Soralar ikincide bid'at ona
Etmediyse vereler rif'at ona

Soralar üçüncüde ahvâlini
Atasıyla anasıyla hâlini

Bunlara ger âsî olmadıysa ol
Tiz geçe dördüncüde ede nüzûl

Soralar şol nesne kim dinde ola
Şol kim onun hükmü altında ola

Onlara ta'lîm-i Kur'ân etti mi
İlm ile âdâb-ı dîn öğretti mi

Etti ise tiz geçe beşinciye
Göz açıp yumunca hâşâ inciye

Soralar kuldan karavaştan bu kez
Neylediyse kurudan yaştan bu kez

Soralar altıncıda kavmin ona
Soralar yedincide rahmın ona

Sekizincide hasedden soralar
Neyledi cân u cesedden soralar

Dokuzuncuda mekirden soralar
Hem onunda bu fikirden soralar

Aldamaktan edeler anda suâl
Dinledin mi cân ile tende suâl

Ger bularda aydur ise hoş cevab
Zıll-ı arşta otura bula sevâb

Ger bularda suçlu çıksa ey hümâm
Her birinde turısar bin yıl tamam

Süreler bundan dahi halkı revân
Şol yere ere geri pîr ü cüvan

Kim vereler anda bir bir bitisin
Kullarına Tanrı hayrın bitisin

Onda on beş mevkıf olısar dedi
Sorılısar nitdi ser-tâ-ser dedi

Soralar evvel ona anda zekât
Hayr edip verdi ise kande zekât

Soralar ikincide Hak dedi mi ey şâh-zâz
Yâhu suçlar afvına sa'y etti mi ey şâh-zâz

Soralar üçüncüde kim emr-i ma'rûr etti mi
Soralar dördüncüde nehy etti mi ey şâh-zâz

Soralar beşincide kim hüsn-i hulk eder midi
Soralar altıncıdı kim hubb u bugz eder mi yâz

Soralar yedincide kim yer midi mâl-i harâm
Soralar sekizincide kim şurb-ı hamr eyler mi yâz

Soralar dokzuncusunda kim hiç zinâ eder midi
Soralar onuncuda yanlış sözü düzer mi yâz

Soralar kim on birinde and içer midi yalan
Soralar kim on ikide hiç ribâ kılar mı yâz

Sorılısar on üçüncüde eder mi iftirâ
Muhsenâta sögdü mü yâ eyledi mi el-iyâz

Sorılısar dört ü onda hiç yalan tanıkluğa
Yeltenüben vardı mı yâ eyledi mi el-iyâz

Sorılısar on beşinde hiç müsülman kimseye
Yok yere bühtân eder midi sorula bâmdâz

Ger cevab aydur ise vara livâü'l-hamde ol
Vermez ise her yere bin yıl durula bamdâz

Süreler bundan geri halkı bitiler vermeğe
Ger sehî ise edip dervişlere mâli güşâz

Bitisini sağ elinden vereler cömerd ise
Açıp onu okuyucak olısar hâli güşâz

Cennetin giye libâsın tâcın ura başına
Arş-ı Rahman gölgesinde oturuban ola şâz

Ger cigân u kâfir ise sol elinden vereler
Olsa gamnâk onu mü'minler görüben ola şâz

Süreler ondan da halkı gideler mîzâna hep
Müttekîler onu göricek varuban ola şâz

Kim ki bir miskaal-i zerre hayr ederse tartalar
Kimin ağır gelse mîzânı irüben ola şâz

Her kimin mîzânı yiyni gelse bin yıl turısar
İşbu hâli göre mü'min yügürüben ola şâz

Süreler andan da halkı varısarlar şol yere
Yolunu Rahman'a mü'min irgürüben ola şâz

On iki mevkıf idiserdir bu yeri Hak geri
Ehl-i îmânı bu yerde turguruban ola şâz

Soralar evvel kim âzâd eyledi mi bende hîç
Eylediyse bu sözü ona soruban ola şâz

Soralar ikincide Kur'ân'ı hoş okur mıdı
Okudu tuttu ise onu turuban ola şâz

Soralar üçüncüde kim hîç eder midi gazâ
Eylediyse kâfiri irüp vuruban ola şâz

Soralar dördüncüde kim gıybet eder midi hîç
Etmediyse işbu yerden tiz sürüben ola şâz

Soralar beşincide kim kimsene kovlar mıdı
Kovlamadıysa geçe andan yürüben ola şâz

Soralar altıncıda kim hiç yalan söyler midi
Söylemediyse onu tiz kurtara ol Müsteâz

Soralar yedincide kim tâlib-i ilm oldu mu
Oldu ise hazretine irgüre ol Müsteâz

Soralar sekzincide kim ucb eder midi aceb
Etmediyse mâline ilmine bula iltizâz

Soralar dokuzuncuda kim kimseye kibr etti mi
Etmediyse anda içi dışı dola iltizâz

Soralar onuncuda kim hîç ümîdin kesti mi
Kesmediyse rahmetu'llâhtan pes ola iltizâz

Kimse hergiz bu makaamâtı nice geçe meğer
Kim Habîbu'llâh'tan ola işbu kula iltizâz

Sırr-ı ekberdir Muhammed seyyid-i kevn ü mekân
Nûr-ı ezherdir Muhammed es'ad-i hîn ü zaman

Sorısarlar on birinde der-kemîn
K'oldı mıdı mekr-i Hak'tan hîç emîn

Sorısarlar on ikinci komşudan
Şehr ü köy ü bâğ ekinci komşudan

Ger bulardan verir ise hoş cevab
Bulısardır Hak katında çok sevab

Hak katında yüzü ağ ola onun
Gönlü şâd u işi sağ ola onun

Muştulaya Hak ki var buldun aman
Bir ferah vere ki Hak bile heman

Tevbesiz olsa kişi dedi resûl
Turısardır her birinde bin yıl ol

Gel beru insâf et imdi ey azîz
Kopısardur çünkim âhır rüste-hîz

Bu değil mi yigregi kim âdemi
Kim sonucu bula şol kutlu demi

Kim ere yüz aklığıyla hazrete
Rahmete gark ola gire cennete

Yâ İlâhî rahmetin erzânî kıl
Şol ki lâyıktır sana sen onu kıl

Biz kuluz kuldan hatâlar yaraşır
Pâdişahsın sen atâlar yaraşır

Kulun işi sehv ile küfrân olur
Şâhın işi afv ile güfrân olur

Bir nazarda gögü devvâr eyledin
Bir nazarda yerleri var eyledin

Bir nazarda yerde insân eyledin
Bir nazarda ona ihsân eyledin

Hikmetini ona âsân eyledin
Rahmetini ona yeksân eyledin

Yoğ iken bu resme eltâf eyledin
Yoğ iken bu nev'a a'tâf eyledin

Şimdi kim îman verip kıldın atâ
Pes aceb mi afv edersen ger hatâ

Şimdi kim îrfan verip verdin kemâl
Pes aceb mi keşf edersen ger cemâl

Şimdi kim Kur'ân verip verdin beyân
Pes aceb mi yüzünü görse ayân

Şimdi kim buldu çü bu bürhânı ol
Pes aceb mi bulsa sen sultânı ol

FASLÜN Fı LİVÂİ'L — HAMD

(Hamd bayrağı)

Dinle imdi uşbu yerde nice eder Kirdigâr
Nice san'at gösterir meydâna ol Perverdigâr

Ol kıyâmet yerine evvel ki zâhir olısar
Sancağı gâzîlerin evvel olısar âşikâr

Pes gele evvel resûlu'llâh livâü'l-hamd ile
Sancağıdır ol onun elde tutısar şâh-vâr

Dedi kim ben seyyidem yevmü'l-kıyâmette bilin
Âdem oğlanlarına kılmazam ammâ iftihâr

Hem livaü'l-hamd elimde ola cümle enbiyâ
Sancağım altında idiser durur ol gün karâı

Sordular kim yâ resûla'llâh buyur ol sancağın
Ne kadardır tûlü arzı nicedir hadd ü kenâr

Dedi bin yıllık durur sancağımın uzunluğu
Arzı beş yüz yıllık olısardır onun iştihâr

Başıdır yâkuut-ı ahmer kabzasıdır ak gümüş
Üç kanadı var durur üç yana olur intişâr

Biri maşrıkta olısar biri magribde onun
Biri dünyâ gögünün ortasına hemçün menâr

Üç satır var üzerinde şekli işbu resmedir
Her satır uzunluğu bin yıl kadardır pâyidâr

Es'satru'l-evvel

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Es'satru's-sânî
ELHAMDÜLİLLÂHİ RABBİLÂLEMÎN

Es'satru's - Sâlis
LÂİLÂHE İLLALLÂH MUHAMMEDÜRRESÛLULLÂH

Ol livâ katında yetmiş bin durur sancak tamam
Dura hem sancaklar altında melâyik bî-şümâr

Dura her sancakta yetmiş bin melâyik safları
Dura her saflarda beş yüz bin melâyik şeh-süvâr

Cümlesi tesbîh ü takdîs edeler ol Hâlık'a
Ehl-i îman sancağım altında dura ne ki var

FASLÜN Fİ CEHENNEM

(Cehenneme dâir)

Râviler aydur kaçan kim evvelîn ü âhirîn
Bir yere kim cem' olalar hep sıgâr ile kibâr

Duralar saf saf melâyik kuşadalar âlemi
Hak Taâlâ emr ede Cebrâil'e kim yürü var

Var getir gelsin cehennem şimdi vakt oldu ona
Vara ayda yâ cehennem gel kim okur Kirdigâr

Korka bu sözden cehennem ayda kim nider beni
Kim azâb etmek için mi bana etti i'tibâr

Aydalar kim yok onunçün kığurur şimdi seni
Var idi dünyâda bunca kâfir ü âsi şirâr

İntikaam etmek diler bugün seninle bunlara
Seni onunçün yaratmıştı ki yana ehl-i nâr

Pes çekeler onu yetmiş bin zimâm ile bu kez
Her zimâmın olısardur halkası yetmiş hezâr

Halkanın birine yetmiş bin zebânî yapışa
Şol zebânîler ki biri idedi dağı gubâr

Pes cehenem su sığırı sûretinde yürüye
Tütününden çıka odlar sıda ödler târümâr

Çünki bin yıllık yol ere yürüye halk üstüne
Boşana nâgâh zebânîler elinden ıztırâr

Uşbu korkudan cemî'i enbiyâ ve mürselîn
Dizlerinin üzerine çökeler bî-ihtiyâr

Yapışa pes arşa İbrâhîm ü Mûsâ korkudan
Hem yapışa arşa Îsâ korkudan ey şehriyâr

Unuta İbrâhîm anda oğlu İsmâîli'ni
Kardaşı Hârûn'u Mûsâ Meryem'i Îsâ a yâr

Aydalar yâ Rabbi nefsî nefsi bize kıl meded
Ancak onu isteriz kim kılma bizi şermüsâr

Cümle nefsî nefsî diyüp yalvarıcak Tanrı'ya
Pes Muhammed Mustafâ bu resme ede i'tizâr

Kim gerekmez nefsimi yâ Rab dilerven ümmetim
Bunları eyle selâmet ver necât ey Bîr u Bâr

Nefsini kurbân idiser ümmetiyçün zî-kerîm
Cânını Îsâr idiser Rabb'ine kılıp nisâr

Sırr-ı ekberdir Muhammed seyyid-i kevn ü mekân
Nûr-ı ezherdir Muhammed es'ad-ı hîn ü zaman

Pes tamudan yana tuta yol Habîb
Tuta zencîrinden onu ol Habîb

Dön geri ehlin geliserdür diye
Fevc ü fevc sana tolusardur diye

Ayda kim ko yâ resûla'llâh beni
Hak harâm etmiş durur bana seni

Yâ Muhammed sensin ol Sâdık Emîn
Kim habîbim dedi Rabbü'l-âlemîn

Çün beni Hakk eyledi dârü'l-ikaab
Ko beni kim eyleyem halka azâb

Bir nidâ ere ona arştan satî'
Kim habîbimin sözüne ol mutî'

Çün cehenem bu nidâyı işite
Götrüle arşın şimâline gide

Cümle âlem korkudan ola emîn
Hem biline rahmtellil'âlemîn

FASLÜN FÎ EHLİ'N — NÂR

(Ateş ehli)

«Ey günâhkârlar! Bugün mü'minlerden ayrılın!» *

Emr ede Hakk ili temyîz edeler
Küfrü hor îmanı ta'zîz edeler

Şirk ile ihlâs erip secde kıla
Hak'tan ihlâsa bu resme emr ola

Kim yürü var ehlin ile cennete
Şirk de varsın ehli ile nikmete

Cem' edeler kâfiri şeytân ile
Baglanısar her biri şeytân ile

Yüzleri kara gözsüz olalar
Her biri nitdiyse anda bulalar

Hak nidâ ede ki kizb ederdiniz
Kanı şunlar kim şerîkim derdiniz

Aydalar igvâ ederlerdi bize
Türlü türlü nesne derlerdi bize

Şimdiyedek küfr ü bâtıl söyledik
Şimdi ikrâr edip i'râz eyledik

(*) Yâsin Sûresi, 59. âyet

Ba'zı yerde şirke inkâr edeler
Ba'zı yerde küfre ikrâr edeler

Gözlerini göğe dikip duralar
Başlarını yere egip duralar

Yer yüzü ger dolu altın olsadı
Onu bir kâfir o yerde bulsadı

Kendi cânıçün fedâlar kıladı
Tâ kim ol işkenceden kurtuladı

FASLÜN Fİ İHZÂRİ'L—ENBİYÂ (A.S.)

(Peygamberlerin çağrılması)

«Allah, kıyâmet gününde peygamberleri toplayıp şöyle buyurur: — Ümmetinizi da'vet ettiğinizde size ne cevâb verildi...» *

Emr ede Hak Cebrayil'e eyleye tâ imtiyâz
Bir birinden tamu uçmak ola hattâ imtiyâz

Cenneti arşın sağında koya ta'zîmat ile
Soluna arşın cehennem eyleyiser inhiyâz

Arşın altı uçmak ola uçmak altı hem tamu
Yer ü gök fânî olısar olmaya hiç kış u yaz

Kurısarlar hem Sırâtı çok tamunun üstüne
Kuralar mîzânı gök altında ede irtikâz

Pes nidâ ede Taalâ'llâh kanı Âdem Sâfi
Kanı İbrâhîm Halîl'im diyiser ol Bî-niyâz

(*) Mâide Sûresi, 109. âyet.

Kanı ol Mûsâ Kelîm'im rûhum ol Îsâ kanı
Kanı ol dostum Muhammed bugün olsun ser-firâz

Cümle sağ yanında mîzânın bular dursun bugün
Cenneti Rıdvân açıp etsin hazâyinden rikâz

Mâlik açsın hem cahîmın kapılarını tamâm
Pes tamu hışm ile çıka cennet ede ihtizâz

Çıka rahmetten firiştehler elinde hulleler
Şol murassadan libâs ile cevâhirden tırâz

Hem tamudan çıkalar katran geyesiler alıp
Tutup aglâl ü selâsil yetmiş arşından dırâz

Konula hükm etmek için Hakk'a kürsiyyü'l-kazâ
Kimi rüsvâ ola halkın kimi bula i'tizâz

Cebrayil emr ede pes levh-i mahfûzu getir
Hâzır ede anda onu bâ-hezârân izz ü nâz

Ayda Tevrat ü Zebûr İncîl ü Furkaan kandadır
Ayda kim Rûhu'l-emîne sor ki ol bilirdi râz

Cebrayil'in titreye a'zası tir tir korkudan
Dizlerinin üstüne duramaya ol dil-nüvâz

Ayda kim yâ Cebrayil bu levh şöyle z'um eder
Kim benim vahyim kelâmım sana olmuştur rimâz

Ayda kim gerçek durur vahyin erişmiştir bana
Ayda pes nittin kelâmım kimlere ettin cevâz

Ayda kim Tevrât'ı Mûsâ'ya eriştirdim tamam
Hem Zebûr'ı indirip Dâvût'a bildirdim az az

İndirip İncîl'i Îsâ'ya onu vermiş idim
İndirip Furkaan'ı bildirdim Muhammed hazretine
şâh-bâz

Her resûle hükmünü inzâl edip irgürmişem
Bildirip bunca ibâdât söyledim savm u namâz

Pes nidâ ede ki yâ Nuh imdi gel kim sorayım
Titreye a'zası Nûh'un ola benzi levni sâz

Ayda yâ Nuh Cebrayil aydur ki sen mürsel idin
Ayda gerçektir hakikattir sözünde yok mecâz

Ayda pes nittin kanı kavmin sana nitti bular
Ayda da'vet eyledim hîç etmediler ihtirâz

Ayda kim yâ kavm-i Nûh imdi gelin verin cevâb
Aydalar yâ Rabbenâ hîç demedi havf u mefâz

Ayda yâ Nûh bu sözüne tanığın var mı senin
Ayda tanıktur Muhammed ümmeti kân-ı Hicâz

Aydalar biz önden idik kanda gördüler bizi
Ayda kim pes gelsin imdi kanı sultân-ı Hicâz

Ayda kim sen yâ Muhammed bunlara tanık mısın
Ayda kim ben tanığam kim geldi Kur'ân-ı Hicâz

Ayda Nûh'ı kavmini Kur'ân'da bildirmiş idin
Ayda vâcibdir azabçün böyle der cân-ı Hicâz

İşbu resme Hûd kavmine ve Sâlih kavmine
Kavm-i İbrâhîm'e tanıklık vere hân-ı Hicâz

Ümmeti hem bile tanıklık viriser fevc ü fevc
Aydalar zîra ki böyle geldi Furkaan-ı Hicâz

Sâdıku'l-va'di'l-emindir kimseye hayf eylemez
Rahmetellil-âlemindir şâh-ı merdân-ı Hicâz

Sırr-ı ekberdir Muhammed seyyid-i kevn ü mekân
Nûr-ı ezherdir Muhammed es'ad-i hîn ü zamân

Pes andan nidâ ede Mûsâ'ya Hak
Diler kim sala üstüne sâye Hak

Ere çün nidâ ra'd-ı kaasıf gibi
Gele titreyü rîh-ı âsıf gibi

Ona ayda yâ ibni İmrân işit
Ne der Cebrayil ona göre iş it

Ki Cebrâil aydur ki Tevrât'ı ben
Eriştirmişim ona âyâtı ben

Diye gerçek aydur kim indirdidi
Demişti ki Hak bana indir dedi

Hak emr ede pes minbere çık revân
Kitâbın oku dinlesin inş ü can

Pes andan nidâ ede Dâvud'a Hak
Diler kim eriştire maksûda Hak

Erişe ona çün Hak'ın buyruğu
Sarara nitekim hazan yaprağı

Sola gül yanağı büküle beli
Mecâli de kalmaya k'ayda belî

Ona da bu resme suâl eyleye
Bu da anda Mûsâ gibi söyleye

Buyura buna da çıka minbere
Ki bülbül gibi gül saça anbere

Zebûr'u bir âvâz ile okuya
Ki nevrûzu şehnâz ile okuya

Şu resme lâtîf okuya fasl u bâb
Ki derdinden ola ciğerler kebâb

Pes andan nidâ ede Îsâ'ya Hak
Diler lûtfuna ede hem-sâye Hak

Ki yâ Meryem oğlu dedin midi sen
Ki iki Hudâ'yız anam ile ben

Çü Îsâ'ya erişe işbu nidâ
Hak'a hamd edip çok senâlar ede

Diye hâşa sensin Ganî pâdişâh
Anam karavaş ben kulam sen İlâh

Ne dedimse onu bilir Tanrı'sın
Ne dilersen onu kılar Tanrı'sın

Nidâ ede yâ Îsâ rast söyledin
Ne kim dedin ise onu şöyledin

Çık İncîl'i sen de oku minbere
Okuya safâ vere âlemlere

Pes andan nidâ ede kim erişe Fahr-i nâs
Be-gâyet muazzez mükerrem gele Zühr-i nâs

Diye yâ Muhammed bu Cebrayil aydur ki ben
Eriştirmişem sana Kur'ân'ı bî-iltibâs

Diye gerçek aydur ki yâ Rab getirmiş idi
Ki Kur'ân'ını andan etmiş idim iktibâs

Diye pes çık imdi bu gün minbere sen dahi
Oku geri kur'ân'ı ol nûruna ingımâs

Çıka minbere okuya onu şöyle lâtîf
Kim onu işiten gönüllerde kalmaya pas

Beşâret bula ehl-i îmân onu işitip
Hasâret bula ehl-i şirk edeler katı yas

Bu sözüme vardır benim hüccetim aydayım
Kulağın bana tutup eder isen iltimâs

Kelâm-ı kadîminde Allâh buyurmuş durur
İşit onu can ile akl ile kıl iftirâs

«Her ümmetten peygamberlerini birer şâhid getirdiğimiz ve seni de onların üzerine bir şâhid kıldığımız zaman bakalım kâfirlerin hâli ne olacak!..» *

FASLÜN Fİ'Ş — ŞEFÂAT

(Şefâata dâir)

Eyâ cân ilinden gel işitici tabl u kûs
Veyâ hân elinden gel içici câm ile kâs

İşit kim geri ben ne gevher nisâr eyleyem
Gözet kim geri ben ne cevherden uram esâs

Gel imdi geri işbu mecliste olgıl harîf
Ki tâ üzerine hazâyin saçam bî-kıyâs

Çü sultân-ı âlem kamu kulların dirşüre
Bunun gibi korkulu günde ede ihtibâs

Beyân eyleyem kimdir anda şefâat eden
Ayân eyleyem kim durur ortada şeh-şinâs

Diyem tâ Muhammed sana kim imiş bilesin
Eger Mahmûd olursan olam sana ben Ayâs

(*) *Nisâ Sûresi, 41. âyet*

İşit çünki mürseller oturalar yer yerin
Kamu nurdan minber üstünde ede hirâs

Bulardan biraz aşağa otura enbiyâ
Menâbirde her biri kadrince sâhib-libâs

Dahi evliyâ ehl-i ilm otura fevc fevc
Kamu nûrdan kürsüde k'olmaya zer nühâs

Şehidlerle sâlihler oturalar cevk cevk
Dahi ehl-i Kurân ki nefsin ede ihtirâs

İmâm u müezzin cemâat olan kimseler
Bular otura müşg döşek üzere bî-indirâs

Kalanı duralar yalıncak ayağ üstüne
Şu pervâneler gibi oda ede intikâs

Gele arş u kürsü koyalar ki Hak hükm ede
Kamu neyledi ise bir bir bu yevme'l-vitâs

Yüce dağlar atıla yün gibi didim didim
Melekler kuşata yeri nitekim suyu tâs

Kaça cinn ü ins korkudan bulmaya yol velî
Kala hayret içinde nidâsını bilmeye penc havâs

Şu denlü gazab kıla Cebbâr kim odlar sıda
Hiç aslâ kelâm etmeye kim ola in'ikâs

Nidâ ede nagâh münâdî hep işiteler
Göresiz kerem kime erer bu gün ey ünâs

Nidâ ede Allah ki şol kullarım kanı kim
Döşekler de yatmazlar idi giyerler pelâs

Dahi bir nidâ ede kanı şular kim diye
Benim zikrime dürişürdi diye Rabb-i nâs

Zikirden ticâret ya bey' onu yıgmaz idi
Beni zikr ederdi diyü söyleye Rabb-i nâs

Dahi bir nidâ ede ahdim tutanlar kanı
Göresiz keremler kime eyleye Rabb-i nâs

Bu gün bulsun işbu erenler ivaz Tanrı'dan
Gerek fazlı hûnu ile toylaya Rabb-i nâs

Hüviyyet serîrinde oldur menî'ü'l-kemâl
Celâli serâ-perdesinde bedîü'l-cemâl

Buyurmuştur işit delîl-i İlâh
Bu sözü habîb ü halîl-i İlâh

Ki bulmayalar yer turası kamu
Diyeler pes ehl-i kerâsî kamu

Gelin Tanrı'ya zârılık edelim
Bu yerden bizi kurtara gidelim

Derilip bu kez gideler Âdem'e
Diyeler kim arttı igen demdeme

Çü sensin şol Âdem kim Allâh seni
Ebu'l-halk edip etti âgâh seni

Ki kudret eliyle yaratmış durur
Seni can verip diri etmiş durur

Firiştehlere buyuruptur tamam
Ki secde kılalar sana ey hümâm

Gel Allah'tan imdi şefâat dile
Ki kurtara bizi inâyet dile

Pes Âdem diye etmişem ben hatâ
Hayâ ederem kim dileyem atâ

Varın Nûh'a kim oldur evvel resû
Şefâat kıla Hak'tan ede kabûl

Çü Nûh'a varuban bular söyleye
Suçun ona ol da hayâ eyleye

Velî varın İbrâhîm'e diye ol
Şefâat edip kaydınız yiye ol

Kim Allâh onu ediniptir Halîl
Kamu diller içre deniptir Halîl

Halâyık çü götrüle vara ona
O da ettiği suçlarını ana

Velî erişin diye Mûsâ'ya siz
Şefâatte ta bulasız sâye siz

Kim Allâh onu edinipti Kelîm
Verip ona Tevrât'ı giydi kilim

Bu da ayda kim eylemişem günâh
Hayâ ederem ederem her gün âh

Velî erişin diye Îsâ'ya siz
Şefâat bulup anda âsâyasız

Bular çün ere ona ede hitâb
Bu da bunlara böyle vere cevâb

Şefâat kelâmı değildir benim
Şecâat makaamı değildir benim

Velî siz Muhammed katında edin bunu fâş
Kim onun suçu avf oluptur kuru yaş

Ki mağfûr oluptur onun mâ-takaddem suçu
Dahî mâ-taahhar günâhı kamu iç ü taş

Pes andan bana yüz tuttu dedi cümle cihan
Duram ben de Hak'dan yana dönderem göz ü kaş

Ki destûr umam hâcetim vere Rabb'im bana
Bu kez secde edem koyam ben kapısında baş

Diye yâ Muhammed götür başını secdeden
Şefâat kıl edem seni ben atama tutaş

Pes ol Rabb'ime hamd edem ben şu tahmîd ile
Kim onu bana ede ta'lîm ola gönlüme intikaaş

Şefâat kılam ben kebâyir kılan halk için
Şu denlü şefâat kılam kim diyeler şabaş

Şefâat makaamını Allah demiştir diyem
İşit cân ile gönlün olmadısa kątı taş

«(Ey resûlüm)... Rabb'inin seni bir makaam-ı mahmûd'a (âhiretteki şefâat makaamına) göndermesi yakındır.» *

Mücâhid rivâyet eder nakl-i tefsîr ile
Gözet kim bu sözde döşer nice nâzik firâş

Kıyâmet gününde Muhammed çıka arşa der
Halâyık dura arşın altında hep ke'l-ferâş

Şu yerde karâr ede kim anda hiç kimsene
Melek ger beşer cinn ü cân etmeyeler meâş

Bu söze Ebû Bekr-i Nakkaaş ü Kaadi İyâz
Kamu müttefik oldular ettiler onu fâş

(*) İsrâ Sûresi, 79. âyet.

Şefâat edicek inip yerde eder resûl
Dahi eyleyiptir işıt sırr-ı pinhânı fâş

Kıyâmette Allah bana yâ Muhammed diye
Ben aydam ki lebbeyk ki kıl emr-i Yezdân-ı fâş

Diye hâcetim var katında benim de senin
Sücûd eyleyem işitem çünki deyyânı fâş

Diyem halk katında nola Hâlık'ın hâceti
Buyur tâ işitem nedir hükm-i Subhân'ı fâş

Diye hâcetim bu ki benden bu gün çok dile
Ki bu gün oluptur sana fazl-ı Rabbânî fâş

Ki ben şol kerîmem kim incitmezem vermeden
Ne eksile mülkümden ettim bugün kânı fâş

Şu denlü atâlar kılam ben sana kim bugün
Ki râzî olasın bulup lûtf u ihsân fâş

Eger ister isen sana kullarım hep verem
Senindir çün açıldı bu devlet erkânı fâş

Kimi ister isen bugün sana verdim onu
Ki zîrâ seninçün getirmiştim insânı fâş

Ben aydam ki yâ Rab sana çok şükürler beni
Cihâna getirdimdi ettimdi Furkaan'ı fâş

Gel imdi ona aşk ile ümmet olan kişi
Ne sultan imiş anladın mı sen ol hânı fâş

Eger zevk ile dinler isen kelâmum benim
Neler söyleyem ben sana ilm-i Rabbânî fâş

Bil imdi onun kadrini şer'ini tut aziz
Kim ol bildiriptir sana ilm-i Kur'ân'ı fâş

Mekaalîd-i eşyâyı feth etti ona Hudâ
Onunçün ona oldudu gayb-i vahdânî fâş

Ona şevk ile doğru âşık olup onu sev
Odur devr eden Hû sarâyında sultânı fâş

Kamu âleme mürşid olup düşüp önüne
Odur gösteren gözlere genc-i nûrânî fâş

Muhakkak hakîkatte tahkîk eden hakkı ol
Müşerrah müşerra' eden şer'i bürhânı fâş

Odur seyr eden sır serâperdesinde serîr
Odur devr eden Hû sarâynda sultânı fâş

Hüviyyet serîrinde oldur menîü'l-kemâl
Celâli serâperdesinde bedîül'-cemâl

Şefâat makaamı yedi türlüdür
Ki her birinin yerleri bellidir

Biri bu kim ulu şefâat durur
Ki dillerde belli şefâat durur

Ki halk cümlesi ona râğıp ola
Ki hattâ nebîler de tâlib ola

İkincisi şol kavme ola penâh
Ki ola berâber sevâb ü günâh

Üçüncüsü şol kavme ola şefî
Ki tâ odlara girmeyeler cemî'

Bilindi nedir çünkim üçüncüsü
Nedir bil şefâatte dördüncüsü

Ki buyurdu ol Seyyidi-i kâyinât
Habîb-i İlâh es'ad-ı mümkinât

Menâhirde oturalar enbiyâ
Beni anda hep göreler enbıyâ

Kim oturmayam minberimde duram
Ki tâ ümmetim hâli nolur görem

Pes andan bana Hak nidâ eyleye
Bu resme kelâmı edâ eyleye

Diye yâ Muhammed nedir hâcetin
Nedir ne kılam neyleye ümmetin

Ben aydam ki yâ Rab hesâb eylegil
Bugün lûtf ile ihtisâb eylegil

Kimi Hak'tan ol yerde rahmet bula
Kimi anda benden şefâat bula

Beşincisi bu kim şecâat ede
Ki hürmet bulalar şefâat ede

Şefâatte altıncı budur resûl
Dilek ede Allâh'tan ede kabûl

Ki destur ola gideler cennete
Ere her biri devlete minnete

Yedinci budur kim kebâyir eden
Bağışlanmasa ya sagâyir eden

Cehennemde bunlar göricek azab
Günahları mikdâr ericek azab

Şefâat ede bunları çıkara
Kömürler gibi olmuş iken kara

Suda yaykayup yüzleri ağ ola
Makaamâtı bâgât ii ırmağ·ola

FASLÜN Fİ'L-KÂ'BE

(Kâ'be'ye dâir)

Çü bildin şefâat buluban ola halk halâs
Nice suçlular afv edip eyleye Hak halâs

Yazılmıştır dinle Tevrât içinde bu söz
Kıyâmette arştan iriser muhakkak halâs

Ki yetmiş bin ere melekler gelip Kâ'be'ye
Tutup elde zencirlere altın mutavvak halâs

Nidâ ere kim Kâ'be'yi sürünüz mahşere
Diye gitmezem bana olmazsa mülhak halâs

Melekler diye hâcetim istegil Tanrı'dan
Diye yâ İlâhî sen et ona uçmak halâs

Ki çevremde gömülmüş idi bular ölicek
Bağışla bulara şarâb-ı muravvak halâs

Diye kıldım i'tâ bular dura lebbeyk diyü
Giyip cümle ihrâm bizin ola mutlak halâs

Melekler diye imdi yürü diye gitmezem
Bağışlamayınca bana edeni ihtisâs

Diye yâ Rab onlar kim etti ziyâret beni
Onu korkudan saklagıl kıl onu ihtisâs

Nidâ ere her kim ziyâret ede Ka'be'yi
Seçilsin bu yerde fakîr ü ganî ihtisâs

Derilip bular Ka'be'yi geri ede tavâf
Yüzün ağ ede ger seni ger beni ihtisâs

Nidâ ere yâ Ka'beta'llâh yürü mahşere
Diye Ka'be lebbeyk lebbeyk kanı ihtisâs

Diye yâ Muhammed tavâf edene ben şefî'
Şu kim etmedi kıl ona sen seni ihtisâs

FASLÜN Fİ'L-MEVÂTIN

(Yurtlara - vatanlara - dâir)

Olusar yedi yerde dernek ki halk dirneşe
Kıyâmet gününde kılısar durur Hak kısâs

Birisi bitiler verildikte ikincisi arz
Üçüncüsü mîzanda kim yoktur ondan menâs

Sırât ola dördüncü beşinci A'râf ola
Hem altıncısı zebh-i mevte ola iftirâs

Yedincisidir ma'dube ya'ni cennette halk
Dirilip vatan tutalar anda âm ile hâs

EL-MEVTINÜ'L-EVVELÜ Fİ'L KİTÂB

(Birinci yurt, kitâba dâir)

«Herkesin amelini kendi boynuna taktık...» *

Gel imdi işit kim bitiler nice verile
Bitisin nice okuya her mutî' ile âs

Gele kapkara bir bulut yağdıra bitiler
Gele ak bitiler tutalar mekânı havâs

(*) Isrâ Sûresi, 13. âyet.

Sağ eliyle mü'min ala bitisin okuya
İçinde göre kim yazılmış meânî havâs

Tamâmet nakîr ile kıtmîr ne etti ise
Musarrah yazılmış göre bu beyânı havâs

Sonunda yazılmış ki Hak yarlıgadı seni
Bulısar geti âhirü'l-emr amânı havâs

Melekler diye kim oku bitinin ardını
Göre kim yazılmış ameller nişânı havâs

Yüzü tâze ola ferahlar bula hâline
Sanasın ki bula o yerde cihân havâs

«O vakit, amel defteri sağ eline verilen,» «Hemen kolay bir hesâb ile hesâbı görülecek;» *

Kişiler ola bitisinde yazılmış göre
Şol işler kim ederdi onu kalanı havâs

Yazılmış içinde salât ü zekât ü cihâd
Diye işlemedimdi ben kanda kanı havâs

Hitâb ede Hak yâ kulum niyyetin hayr idi
Bulasın şunu kim bulısarlar onu havâs

Der idin eger ma'lûm olaydı hayr idedim
Sözün gerçek idi niderler yalanı havâs

Onunçün dirîg eylemezler nesi var ise
Kamu mâlini başını cismi cânı havâs

(*) *Mutaffigîn Sûresi, 7., 8. âyetler.*

Bilirler ki mâli sebeb verdi Hak hayr için
Hoş anladılar hem vereni alanı havâs

Hüviyyet serîrinde oldur menîü'l-kemâl
Celâli serâ-perdesinde bedîü'l-cemâl

Çü mü'minlerin anladım hâlini
İşit nola küffârın ahvâlini

Solundan gele kâfire bitisi
Azâbın ere kâfire itisi

Ki baglayalar sağ elin boynuna
Sokalar sol elin çıka yağrına

Vereler eline kara bitisin
Karara karaya kara bitisin

Nidâ ede yâ veyletâh eyleye
Ebed ağlaya zâr ü âh eyleye

«Fakat kitabı (amel defteri), arka tarafından (sol eline verilen,» «Artık — helâk! — diye bağırır, (ölümünü ister);» *

Geliptir geri nakl- Keşşâf'ta hem
İşit bir haber kim e-gâyet ehem

Ki arştan yağa bitiler yerlere
Kimi mü'mine kimi kâfirlere

Gele mü'mine bitisi hâliye
Yazılmış ki fî cennetin âliye **

(*) *İnşikak Sûresi, 10., 11. âyetler.*
(**) *«Yüce bir cennettir» Gaşiye Sûresi, 10. âyet.*

FİATI: 10 TL.